

fuzinar

Leto XXV

Ravne na Koroškem, 12. februarja 1988

Št. 2

KARTE SO NA MIZI

Poslovni rezultati Železarne Ravne že ob tričetrtletju '87 niso bili dobri. Čeprav so delovne skupine oktobra razpravljale o ukrepih, kako jih izboljšati, so se do konca leta še slabšali. V zadnjih treh mesecih lani nismo več dosegli operativnih planov.

Iz poročila poslovnega odbora delavskemu svetu DO o stavki povzemamo oceno stanja pred mesecem dni.

Lani je inflacija rasla, naša fakturirana realizacija pa padala. Obseg skupne in blagovne proizvodnje je nazadoval, število delavcev pa se je v primerjavi z l. 1985 povečalo za 17% (priključitev Monterja, zaposlitev študentov). Likvidnost se je začela slabšati zaradi slabšanja tekočih finančnih rezultatov ter povečanja stroškov poslovanja. Terjatve naših kupcev so se povečale na 20 milijard din, naše obveznosti do dobaviteljev na 5 milijard din. Razliko smo krili z lastnimi sredstvi in z najemanjem dragih kratkoročnih kreditov. To je povzročilo visoke finančne stroške in obremenilo naše poslovanje. Delež sredstev za OD je v strukturi čistega dohodka zrasel nad 80%, delež za sklade se je ustrezno zmanjšal.

Vzroki za takšno stanje so zunanji in notranji. O obojih smo dosti govorili in pisali. Morali bi jih poznati že na pamet, enako tudi usmeritve za izboljšanje: poslovno nismo solidni, saj slabšamo kakovost in ne spoštujemo dobavnih rokov, slabo izrabljamo delovni čas, slabo smo notranje organizirani, imamo previsoke stroške vseh vrst itn. Zato moramo dvigniti proizvodnjo in prodajo, delati bolj kvalitetno ob manjših stroških, izboljšati moramo organizacijo in tržni nastop.

Se več bomo o vsem tem pisali po bližnji bilanci. — Napisano pa bomo morali tudi brati in vsak pri sebi kaj spremeniti.

ORODJARNA SE MORA POSODOBITI

Orodjarna je eden izmed tozdov, ki so ob lanskem tričetrtletju izkazali izgubo, pa tudi za konec leta ji ne kaže najbolje.

Lani so imeli v tozdu premalo dela, ker ni bilo dovolj naročil za orodne plošče. Za izdelavo le-teh je Orodjarna ustrezno opremljena, za zahtevnejše izdelke, po katerih je na trgu največje povpraševanje, pa je strojni park zastarel. Imajo le en koordinatni frezalno-vrtalni stroj in koordinatni vrtalni stroj, ki sta dovolj natančna, pomenita pa ozko grlo v obdelavi, ker je njuna zmogljivost premajhna. Premajhne zmogljivosti so tudi pri brušenju.

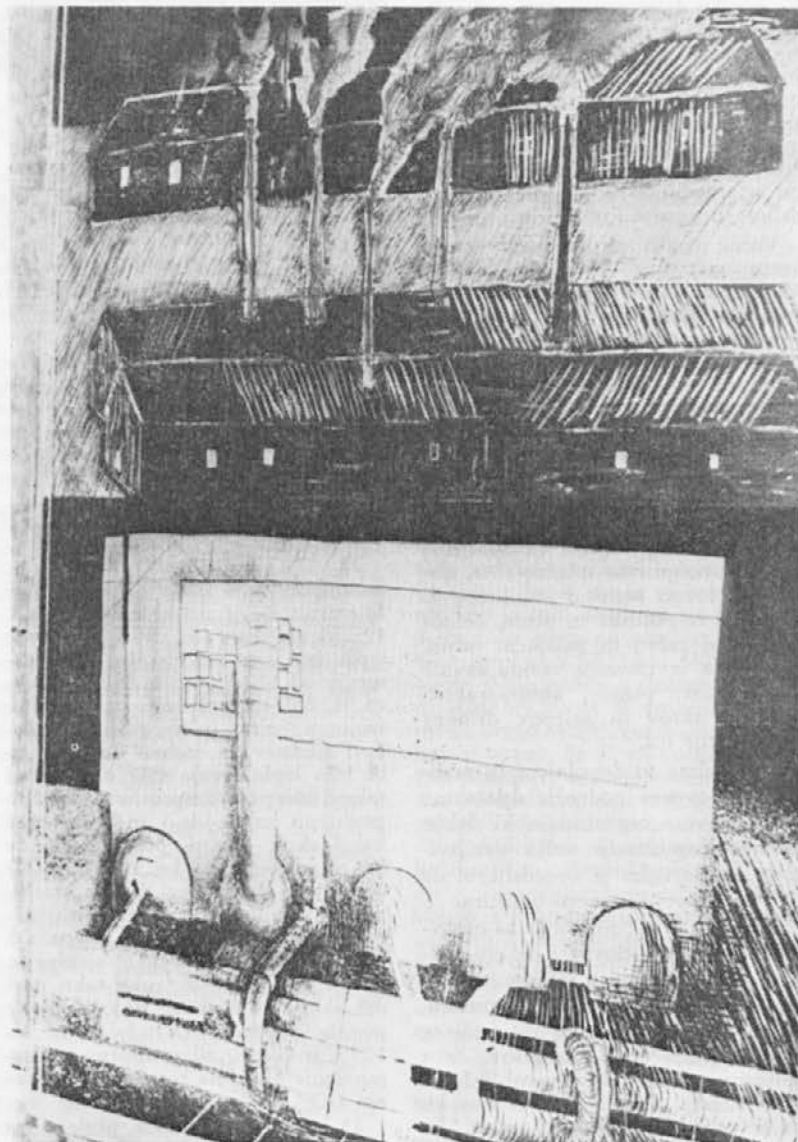
Da je edina alternativa Orodjarne v izdelavi zahtevnih orodij, kažejo že lanski rezultati, ko so za 120% prekoračili plan pri orodjih za plastiko, več, kot so predvideli z načrti, so izdelali tudi orodij za kovanje. Podobna je struktura naročil za letos. Povpraševanje po zahtevnih vrstah orodij je tolikšno, da Orodjarna zaradi neustreznega strojnega parka vseh naročil niti ne more sprejeti, s tistimi, ki jih sprejme, pa ima težave, ker kupci zahtevajo bistveno krajše dobavne roke, kot jih lahko izpolni Orodjarna. V tozdu bi nujno potrebovali tudi sodobno merilno opremo, predvsem pa lastne izkušene konstruktorje, ki bi obvladali tehnologijo dela z orodji, ki jih izdelujejo.

Pot na zeleno vejo za Orodjarno torej ne bo lahka, je pa nujna, zato bo morala posluh zanjo pokazati celotna delovna organizacija.

(Vir: informacija v. d. ravnatelja Orodjarne)

IZ VSEBINE

• Zakon o spremembah in dopolnitvah ZZD • Prekinitev dela v Železarni Ravne • Jože Smole na Ravnah • Naše delo v decembru • Mala anketa: Štrajk — da ali ne • Oskrba z energijo • Bolj je visoko, bolj je lušno • Inovatorja Železarne Ravne • Danes je težko tržiti • Cilj je jasn: strokovni razvoj • Zasnova knjižnično-informativnega sistema v Jugoslaviji • Kaj menijo Slovenci o izobraževanju odraslih • Inovacije • Sprejemamo odloke — goljufamo delegate • Nagrada Železarne Ravne • Dejavnost Društva upokojencev Ravne

Emira Turnadžić, Motiv iz Železarne Ravne, mešana tehnika

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o združenem delu

Uresničevanje samoupravljanja delavcev v združenem delu

Sredi decembra 1987 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o združenem delu. Javna razprava o spremembah tega sistemskega zakona je potekala v času, ko smo se na vseh področjih dela srečevali s težkimi družbenoekonomskimi vprašanji. Morda je prav zato razprava zahtevala temeljite spremembe zakona, odpravo slabosti, ki obstajajo, spremembe težkih razmer, v katerih smo se znašli, in doslednejše izvajanje sprejetih stališč in dogovorov. Zahteve ne posegajo le v spremembe Zakona o združenem delu, ampak tudi v področje Ustave, zaradi česar že potekajo tudi postopki sprememb in dopolnitev zvezne in republiške Ustave.

In kaj vse določajo spremembe in dopolnitve zakona na področju uresničevanja samoupravljanja delavcev v združenem delu?

Čeprav niso uveljavljane vse zahteve, ki smo jih oblikovali v času javne razprave, je le nekaj novosti, ki pomenijo učinkovitejšo uresničevanje sistema samoupravnega odločanja. Spremembe opredeljujejo, kdaj je obvezen referendum: SaS o združevanju dela delavcev v toz, statut tozda, SaS o združitvi v delovno organizacijo in sozd, o statusnih spremembah tozda, o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in za skupno porabo delavcev pa tudi o drugih zadevah, če je tako opredeljeno s statusom tozda in SaS o združitvi v delovno organizacijo. S tem se je znatno zmanjšalo število vprašanj, o katerih je treba odločati z referendumom; prav tako pa je tudi skrajšan rok o ponovitvi referenduma (60 dni po referendumu). Opuščena je opredelitev o neodtujljivih pravicah.

Večji pomen je dan delavskemu svetu tozda zlasti glede njegovih pravic in dolžnosti pri uresničevanju funkcije upravljanja dela in poslovanja temeljne organizacije, njegovih odgovornosti za uveljavljanje pravic in izvrševanje obveznosti temeljne organizacije pri uresničevanju skupnih ciljev v delovni organizaciji, s čimer se zagotavlja enotnost pri delovanju temeljnih organizacij in večja obveznost do delovne organizacije. Tako na primer delavski svet tozda določa predlog statuta in sprejema druge samoupravne splošne akte, določa poslovno politiko in ukrepe za izvajanje te politike in plana, določa periodični račun in zaključni račun, zagotavlja izvrševanje samoupravnih sporazumov, planov, samoupravnih splošnih aktov in sklepov delovne organizacije itd.

Pomembne so dopolnitve in razširitve delovnega področja delavskega sveta delovne organizacije, ki dajejo delovni organizaciji večjo uveljavitev. Med drugim je opredeljeno, da delavski svet sprejema odločitve o vprašanjih, ki so pomembna za opravljanje dela in poslovanja delovne organizacije v skladu s SaS o združitvi v delovno organizacijo in statutom.

Sklepe sprejema delavski svet z večino glasov vseh delegatov, če s sporazumom ali zakonom ni določeno drugače. Pomembna je novost, da v primeru, da delavski svet delovne organizacije ne sprejme sklepa, ki se sprejema v soglasju s tozdi,

lahko z večino glasov sprejme sklep, ki se bo uporabil začasno.

Temeljna organizacija ima individualni poslovodni organ, izjemoma lahko tudi kolegijskega, če obseg poslovanja in narava tehnično-tehnološkega in delovnega procesa to zahteva in če je tako določeno v statutu ali zakonu. Pri imenovanju in razrešitvi poslovodnega organa temeljne organizacije je delavski svet dolžan zahtevati in obravnavati mnenje delavskega sveta in poslovodnega organa delovne organizacije. Dodatno je določeno, da za individualni poslovodni organ oz. za predsednika ali člana kolegijskega poslovodnega organa temeljne organizacije ne more biti ponovno imenovan tisti, ki je bil razrešen te funkcije pred pretekom časa, za katerega je bil imenovan, tisti, ki je s te dolžnosti odstavljen z odlokom družbenopolitične skupnosti, in tisti individualni oz. kolegijski poslovodni organ, ki je odgovoren za stečaj temeljne organizacije.

Okrepljena je vloga poslovodnega organa na nivoju delovne organizacije. Sprejeta poslovna politika, izražena v planu, SaS o združitvi v delovno organizacijo, zavezuje poslovodni organ, da ju izvaja. Uvedene so nove rešitve o medsebojnih razmerjih poslovodnih organov delovne organizacije in temeljne organizacije. Če pri uresničevanju planov, poslovnih politik, izvrševanju sklepov delavskega sveta delovne organizacije in drugih vprašanj, pomembnih za delo in poslovanje delovne organizacije, ni doseženo soglasje med poslovodnim organom delovne organizacije in temeljno organizacijo, se začasno (najdalj 90 dni) uporablja sklep poslovodnega organa delovne organizacije do sprejetja sklepa v rednem postopku. Kadar pa gre za nesoglasje pri izvrševanju skupnih odločitev,

dokončno odloči poslovodni organ delovne organizacije.

Opredeljeni so še dodatni razlogi za predčasno razrešitev poslovodnega organa: če je delavskemu svetu, drugemu organu ali delavcem predlagal sklep, katerega izvajanje pomeni kršitev pravic, negativne poslovne rezultate, večjo materialno ali družbeno škodo, kakor tudi tedaj, če delavci ob bilanci ali zaključnem računu ne sprejmejo poročila poslovodnega organa in ocenijo, da je za uresničevanje poslovnih rezultatov temeljne organizacije odgovoren poslovodni organ.

Vsebinska poslovodna funkcija na ravni delovne organizacije je natančneje opredeljena, kar naj bi še bolj zagotavljalo uresničevanje skupnih ciljev in koordinirano delo poslovodnih organov tozdv v sestavi delovne organizacije. Poleg že omenjene povečane odgovornosti, večjih pristojnosti, je zaostrena tudi odgovornost za neizvrševanje dolžnosti obveščanja samoupravnih organov, družbenopolitične skupnosti in drugih.

Na področju samoupravnih splošnih aktov so razrešena nekatera do sedaj nerešena vprašanja. Tako je za izvajanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov določeno popolnejše in učinkovitejše izvajanje, ostreje je postavljena odgovornost udeležencev. Poleg moralne je določena tudi materialna odgovornost za neizpolnjevanje obveznosti.

Dana je možnost, da temeljne organizacije v delovni organizaciji uredijo določene družbenoekonomske in druge samoupravne odnose z enim samoupravnim splošnim aktom (skupni samoupravni splošni akt) v skladu s SaS o združitvi v delovno organizacijo. Enako velja za delovne organizacije v okviru sozda. Te rešitve zagotavljajo enotno urejanje skupnih vprašanj.

Spremembe in dopolnitve Zakona o združenem delu na novo urejajo reševanje sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti. Če spora med delavci in organi v organizaciji ali delavci in organom družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti ni bilo možno rešiti po redni poti, delavci o tem obvestijo sindikat in imajo pravico zahtevati sklic iz-

rednega zbora. Delavci na tem zboru demokratično razložijo svoje zahteve in predloge za rešitev. V času sklica in poteka zbora (zbor skliče sindikat) ne smejo biti ogrožene bistvene funkcije delovnega procesa. Na zboru morata biti navzoča predsednik delavskega sveta in poslovodni organ, če pa gre za spor med delavci in organom družbenopolitične skupnosti, pa tudi predsednik družbenopolitične skupnosti in družbeni pravobranilec samoupravljanja.

Delavski svet ima pomembno vlogo pri reševanju spornih vprašanj. O zahtevah delavcev mora odločati v roku 7 dni in s sklepi seznaniti delavce in sindikat. Če delavski svet ne odloči v določenem roku, je dolžan sindikat začeti postopek za ugotavljanje odgovornosti članov delavskega sveta. Posebej je poudarjena vloga sindikata, saj je delavski svet dolžan pred sprejetjem pridobiti sklepe in stališča sindikata.

Zakon tudi ureja postopek za reševanje spora, ki je povzročil prekinitev dela, in v zvezi s tem motnje v samoupravnih odnosih, tehnično-tehnološkem in proizvodnem procesu. Določena je obveznost sindikata, da začne in vodi postopek za ustanovitev skupnega odbora, ki mora biti sestavljen iz predstavnikov delavcev, delavskega sveta in sindikata. Prav tako so opredeljene naloge skupnega odbora in delavskega sveta pri obravnavi zahtev, oceni vzrokov spora in predlogih za ugotavljanje odgovornosti.

V primeru spora, zaradi katerega je prišlo do prekinitve dela, ne smejo biti ogrožene bistvene funkcije delovnega procesa. Določena je tudi obveznost skupščine družbenopolitične skupnosti, da čimprej obravnava zahtevo delavcev ali sindikata, če niso zadovoljni s potekom in načinom reševanja spora.

Spremembe ZZZ zahtevajo usklajitev samoupravnih splošnih aktov z zakonom v roku 18 mesecev.

V nadaljevanju bomo predstavili še druge spremembe oz. dopolnitve ZZZ.

Center za razvoj samoupravljanja in informiranja

PREKINITEV DELA V ŽELEZARNI RAVNE

Nadaljevanje kronološkega pregleda dogodkov

22. 12. je družbeni pravobranilec samoupravljanja Ravne opozoril DS železarne, da je del sklepa DS s 17. 12., ki se glasi: »in da to povišanje izplačamo kot dodatek in to v razmerju od 61,6 % za 2. SSD do 8 % za 31. SSD« v nasprotju s sprejetimi samoupravnimi splošnimi akti o delitvi sredstev za osebne dohodke in bi bilo izplačevanje OD na podlagi takega sklepa v nasprotju z veljavno pozitivno zakonodajo in torej brez kakršnekoli pravne podlage ter da bo v primeru, da bo izplačilo OD opravljeno na podlagi takega sklepa, potrebno uporabiti vsa pravna sredstva za razveljavitev tega sklepa. DS je dal pobudo, da se takoj sestane in preuči to opozorilo, prav tako prvi del sklepa, s katerim določa, da se poveča povprečni OD železarne za 30 %, in oceni, ali je možno takšno povišanje glede na rezultate poslovanja DO.

23. 12. se je sestala poslovodna konferenca in sprejela predlog sklepov za ureditev trenutnih razmer v

Železarni Ravne, oblikovan zaradi opozorila družbenega pravobranilca samoupravljanja, odklonilnega stališča ožjega in širšega okolja do prekinitve in negativnih posledic izsiljenih sklepov za železarno. Predlagala je tri sklope rešitev s poudarki na stimulaciji strokovnega dela, zaščiti delavcev z najnižjimi OD in odvisnosti OD od rezultatov dela. Predlog sklepov in ocene prekinitve s te seje je bil naslednji:

1. Da se izplača inovacijski dohodek v višini 80.000 din neto, kar je v skladu z višino inovacijskega dohodka v letu 1987 in določili samoupravnih splošnih aktov železarne.

2. Da se izsiljeni 30 % linearni dvig izplača kot enkratno izplačilo za leto 1987. Če bomo po zaključnem računu zaradi tega kršitelji družbenega dogovora, jih bomo ustrezno vračali.

3. Zaradi kritik delavcev, da v izvajanju strokovnega razvoja nismo vsi delavci v istem položaju, predlagamo, da s 1. 1. 1988 začnemo premijati ustreznih del OD s tega naslova

(glede na delovno dobo). Razporeditev v ustrezno stopnjo pa bomo izvedli, ko bo delavec za to izpolnil predpisane pogoje (izobraževanje, elaborat, znanje tujega jezika...) po programu strokovne službe. Delavec, ki se ne bo hotel izobraževati oziroma izpolniti predpisanih pogojev, bo izgubil pravico do tega dela OD. Na ta način se bodo osebni dohodki januarja glede na december (367.680 din) dvignili za okrog 7 % (na okrog 395.000 din).

4. Zaradi kritik delavcev, da z rastočo inflacijo največ izgubljajo delavci s podpoprečnimi OD, predlagamo drugačno tehniko dviganja osebnih dohodkov, odvisno od dinamike realnih osebnih dohodkov.

Dokler je rast realnih OD pozitivna oziroma nad nič, dvigamo OD kot do sedaj z dvigom VED. Ko pa postane rast realnih OD negativna oziroma pod nič, jih dvigamo na dva načina: prvi del skozi VED, drugi del pa skozi linearni dodatek (vsake-

mu v enakem znesku) po posebni tabeli.

5. Vsi drugi elementi sistema OD se normalno izvajajo, s tem, da se do konca januarja preučijo pripombe na spremenjen sistem OP in natančneje opredelijo merila za ustvarjalne naloge. Sprejema se tudi pobuda sindikata, da se vsaka nova ustvarjalna naloga objavi na oglasni deski tozda oz. delovne skupnosti, da se s tem doseže večja javnost.

6. Poslovodni odbor ocenjuje, da je bila prekinitev dela nezakonita in izsiljena s strani posameznikov, ki so se že v preteklosti večkrat izkazali s svojo neodgovornostjo do tovarne, družbe in kolektiva. Nekaj razlogov za nezakonitost oz. nepotrebnost prekinitve:

— v tednu pred prekinitvijo so potekali v celi tovarni sestanki samoupravnih delovnih skupin, na katerih so bili delavci obveščeni o osebnem dohodku in razlogih zanj;

— prek sestankov samoupravnih delovnih skupin, zborov delavcev, prek Novic, ki izhajajo desetdnevno, so delavci obveščeni o ekonomskem stanju tovarne, osebnih dohodkih v okviru sozda, občasno pa tudi družbenopolitične skupnosti itd.;

— višina OD v Železarni Ravne je vsa zadnja leta na zgornji meji družbeno dovoljenega in gospodarsko še upravičenega;

— na zadnjih samoupravnih delovnih skupinah so delavci opozorili na hitro rast življenjskih stroškov in nujnost hitrejšega prilagajanja OD. Tudi v petek v tozdu Industrijski noži in v ponedeljek v tozdu Stroji in deli (na prekinitvi dela) je bilo to vprašanje v ospredju. Kljub zagotovilu predstavnikov poslovnega odbora, da bomo v skladu z rezultati dela storili vse za občutnejšo rast osebnih dohodkov, so posamezniki vztrajali na prekinitvi in poskušali pritegniti čim več delavcev;

— tudi potem, ko je prekinitev izsilila dodatno delitev, ki ni v skladu z rezultati niti s sistemom delitve OD v Železarni Ravne, posamezniki vznemirjajo in ščuvajo kolektiv z dodatnimi nesprejemljivimi zahtevami. Popolnoma jasno je, da si skupina posameznikov prizadeva ustvariti trajen nered, popolno uravntimer, razvrednotenje strokovnega in vodstvenega dela itd.

Od sorazmerno urejenega kolektiva z, glede na okolje, solidnimi rezultati, osebnimi dohodki, drugimi bonitetami delavcev in razvojem smo v tednu dni prišli v situacijo, ko tovarno poskuša voditi skupina neodgovornih posameznikov. Saj se grožnje po ponovni prekinitvi dela stopnjujejo, postavljajo nove nesprejemljive zahteve itd.

Poslovodni odbor ocenjuje, da v takih razmerah ne more opravljati svoje funkcije. Zahteva, da se kolektiv opredeli do predlogov iz tega gradiva. Če bodo delavci podprli te predloge, bo poslovodni odbor skupaj s poslovodno konferenco storil vse za čimprejšnjo normalizacijo stanja, za doseganje boljših poslovnih rezultatov in s tem OD, za razčiščevanje morebitnih spornih zadev po samoupravni poti in čim hitrejšo samoupravno in politično stabilizacijo v DO.

V času od 25. do 29. 12. so v železarni potekali zbori delavcev, na katerih so delavci obravnavali in sprejemali predlog ocene in sklepov za ureditev trenutnih razmer. Predlog so sprejeli vsi tozdi in delovne skupnosti razen Orodjarne, Industrijskih nožev, Armatur, Energije, SGV in KK. Kasneje so ti tozdi predlog ponovno obravnavali in ga sprejeli še

v Energiji, SGV in KK (Bratstvo predloga ni obravnavalo).

30. 12. je poslovodni odbor sklical tiskovno konferenco, na kateri je novinarje seznanil s situacijo v Železarni Ravne.

22. 1. 1988 so delegati na programsko-volilni konferenci OO sindikata Železarn Ravne na Rinskem vrelcu sprejeli oceno prekinitve dela, kot so jo oblikovale osnovne organizacije v tozdi in delovnih skupnostih.

Sindikat ocenjuje, da so bili vzroki za prekinitev dela naslednji: preizek nivo socialnega standarda določene strukture zaposlenih, zelo hitro spreminjajoče se življenjske razmere, višanje cen in zaradi tega splošno nezaupanje v vodilne organe (občine, republike, zveze); v takšnih razmerah tudi negotovost za nadaljnji razvoj; izredna učinkovitost izsiljenih primerov (Skopje, Litostroj, Mavrovo, skupščinski dogodki); prepočasno spreminjanje in prilagajanje na te dogodke po formalnih poteh in prepočasno uresničevanje interesov delavcev na vseh področjih od OD do inovacij, slaba, nepopolna izpeljava nekaterih sistemov s strani strokovnih služb (ustvarjalnost, OP, strokovni razvoj) in premalo posluha za pripombe, ki so prihajale iz baze; netaktnost pri postavljanju politike OD v železarni do konca leta glede na okolje, s katerim se primerjamo (gospodarstvo občine, SOZD, gospodarstvo SRS); premalo odločno zastopanje sindikalnih organov; toda mnjenja, stališča in opozorila bi lahko bila bolj učinkovita, če bi pri višjih organih sindikata našli na večje razumevanje, ko bi vsa poslovodna struktura in strokovne službe poskušale bolj argumentirano in sproti odgovarjati na vsa nejasna vprašanja in nepravilnosti; sklepi na področju OD se spreminjajo prepočasto, tako da delavci skoraj ne vedo več, kateri veljajo, iz tega izhaja tudi nerazumevanje sistema OD.

Sindikat ocenjuje, da je na podlagi vsesplošnega nezadovoljstva prišlo do množičnega spontanega revolta, v katerem so se pojavile tudi posamezne ekstremne zadeve (kasneje se je pokazalo, da so nekatere nerealne in nesprejemljive).

Sindikat ocenjuje, da so posledice prekinitve dela v Železarni Ravne naslednje: v kolektivu se je ustvarilo veliko nezaupanje v vsak novi predlog in stališče; ker je nezadovoljstvo ostalo, je zelo težko voditi politične akcije; vse osnovne organizacije niso posredovale svojemu članstvu stališč in odgovorov strokovnih služb; vse OO niso izdelale ocen o prekinitvi dela (ne dovolj konkreten pristop, zato je zelo težko sestaviti popolno oceno prekinitve dela); trenutno je zelo težko oceniti politično klimo realno; povečuje se apatičnost do političnega dela; medsebojni odnosi so se poslabšali.

Sklepna sindikalna ocena o prekinitvi dela pa je naslednja:

»Krivcev za nastalo situacijo v Železarni Ravne je več. Za zunanje vzroke, ki so poglavitni, nosijo odgovornost najvišja vodstva, za notranje vzroke pa vsi poslovodni delavci in strokovne službe.

Sindikat ne sprejema prekinitve dela kot metode dela. Meni, da bi lahko probleme rešili s pomočjo sindikalne organizacije. Ker ocenjuje, da je bila prekinitev dela spontana in množična, sindikat posameznikov ne bo obsojal. Sindikat pa se ne strinja s posameznimi vulgariziranimi izpadi in tudi v morebitnih postopkih tega ne bo zagovarjal.

Končna kontrola odkovka

Sindikat ocenjuje, da bo prekinitev dela v železarni pustila dolgoročne politične posledice. Zato bo potrebno dolgo obdobje in boljši rezultati dela, da bi ta položaj izboljšali. Tega pa ni možno pričakovati v enem mandatsnem obdobju.

27. 1. 1988 je bila 21. seja DS železarn. Med drugim so delegati na njej obravnavali poročilo o stavki in pobude družbenega pravobranilca samoupravljanja o spremembi sklepov DS s 17. 12. 1987. Obravnavali so tudi oceno o prekinitvi dela, ki jo je oblikoval IO konference sindikata, ter predlog ocene o prekinitvi, ki jo je oblikoval poslovodni odbor. Ta ocena je naslednja:

»Stavka je bila neupravičena

Razlogi za to trditve:

— nivo osebnih dohodkov je pogojen s poslovnimi rezultati in na zgornji meji družbeno dovoljenega in gospodarsko upravičenega

— kljub slabšanju poslovnih rezultatov je nivo OD še vedno višji kot v sorodnih organizacijah združenega dela

— kolektiv je bil sproti obveščen o proizvodnih in ekonomskih rezultatih ter o gibanju osebnih dohodkov

— delovanje samoupravnih delovnih skupin, samoupravnih organov, zlasti delavskega sveta delovne organizacije, in aktivnosti družbenopolitičnih organizacij so omogočili, da bi delavci lahko po samoupravni poti uskladili svoje kratko- in dolgoročne interese

— poslovodni odbor je že na prvi prekinitvi v tozdu Industrijski noži pristal na to, da se v enem tednu sestane delavski svet delovne organizacije, preuči zahteve delavcev in ukrepa, kljub temu se je prekinitev nadaljevala

— ker smo že po 2., zlasti pa po 3. periodičnem obračunu sprožili v delovni organizaciji in tozdi ter delovnih skupnostih vrsto aktivnosti za izboljšanje poslovnih rezultatov in s tem osebnih dohodkov, dosegljive so bile vse potrebne informacije, strokovne službe so posredovale številne odgovore na postavljena vprašanja, o nekaterih pobudah pa je odločal delavski svet delovne organizacije.

Vzroki in povodi za prekinitev dela

— slabšanje poslovnih rezultatov; zaradi tega počasnejša rast osebnih dohodkov in iz tega izhajajoče nezadovoljstvo delavcev

— padanje realnega osebnega dohodka kot posledica dolgoletne inflacije in nekontrolirane rasti življenjskih stroškov

— nezaupanje delavcev v formalne načine reševanja njihovih interesov, nezaupanje v sistem, vodilne ljudi itd. kot posledica dolgoletne družbene in gospodarske krize

— pritisk posameznikov, da se prekinitev dela organizira, saj so se

že po 1. 11. 1987 sistematično širile dezinformacije o rezultatih, zahteve po poročanju, dvigu OD ne glede na rezultate itd.

— izredno slaba politična situacija v tozdu Industrijski noži, kjer se je stavka začela; ta se kaže v nerazumljivem odporu delavcev, da higiensko neustrezno razdeljevalnico malic zamenjajo z novo, sodobno, higiensko neoporečno razdeljevalnico; delavci Industrijskih nožev so brez pravih vzrokov zavrnili predlog reorganizacije, pa tudi s predlogom ocen in sklepov za ureditev razmer po stavki se niso strinjali; vse to kaže na to, da med delavci te temeljne organizacijske prevladujejo izrazito kratkoročni interesi ter nepripravljenost ali nesposobnost za urejanje razmer dolgoročno in v okviru cele delovne organizacije.

Posledice prekinitve dela

Posledice so ogromne, kažejo pa se v naslednjih oblikah:

— Ogromna materialna škoda zaradi zastoja v proizvodnji, kar se bo občutno poznalo v zaključnem računu za leto 1987.

— Velika poslovna škoda, ker smo v očeh tako domačih kot tujih poslovnih partnerjev postali še bolj nesolidni, negotovi, kar se že kaže in se bo pokazalo v konkretnih poslovnih odnosih.

— Velika poslovna škoda, ki jo je Železarna Ravne doživela z informacijo v sredstvih javnega obveščanja, da bo decembrski OD okrog 470 tisoč din. Zlasti naši kupci iz drugih delov Jugoslavije so to informacijo sprejeli s popolnim nerazumevanjem, saj je Železarna Ravne znana po visokih cenah svojih proizvodov in se problemi v cenah že kažejo.

— Velika moralna škoda zaradi načina reševanja stvari in zahtev, ki so bile ob stavki postavljene. Okolje ne razume in ne sprejema uravnilovskih zahtev prekinitve dela, saj je vsakomur jasno, da je to kratkoročno, kot je tudi kratkoročna izsiljena delitev ne glede na rezultat. Okolje tako v okviru SRS kot SFRJ spreminja svojo oceno o Železarni Ravne. Od ocene, da je to solidna delovna organizacija, usmerjena v razvoj, v oceno, da je to politično nezrel kolektiv, ki kljub višjim osebnim dohodkom kot okolje, kljub mnogim drugim bonitetam, ki jih drugi kolektivi nimajo, razmišlja le kratkoročno, uravnilovsko in nezrelo. Posledice teh sprememb se že kažejo v manjši avtoriteti pogledov in stališč predstavnikov Železarn Ravne v organih upravljanja družbe, v manjšem zanimanju drugih za rešitve v Železarni Ravne, kar pomeni manjšo prodajo znanja itd.

Ali je centralni delavski svet predloga ocen o prekinitvi dela, ki sta ju oblikovala sindikat in poslovodni odbor, sprejel ali ne, smo poročali v Novicah.

(Vir: zapisniki in zapiski s sej)

Naše delo v decembru

Predvideni plan skupne proizvodnje smo v decembru dosegli le 79,4 odst., v kumulativni 90,6 odst. Za 10.375 t prodanih izdelkov smo iztržili 19,28 milijarde din, od tega na domačem trgu 7471 ton, ali 15,24 milijarde din. Izvozili smo 2904 tone ali za 4,04 milijarde din, za kar smo dobili 2,93 milijona \$, od tega na konvertibilnem trgu 2,37 milijona \$.

ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE

Vzrok nizke proizvodnje v Jeklar- ni, dosežene le 77,9 odst., operativni plan 71,4 odst., je v pomanjkanju naročil v predelovalnih tozdi. Po izračunih v Jeklar ni je tako izpadlo okoli 5600 t el. jekla, saj je ves mesec mirovala 7/40 t peč. S surovinami so bili v tozdu dobro oskrbljeni.

Glavni vzrok za nedoseganje plana v Jeklovleku je v pomanjkanju naročil, predvsem na osnovnih agregatih, kot so formatni avtomat in peskomet. Tako je delo potekalo na teh agregatih namesto v dveh ali treh, samo v eni oziroma v dveh izmenah. Poleg pomanjkanja naročil pa je na količinsko nedoseganje vplival še neugoden asortiment, kjer je bilo treba vložiti več fizičnega dela. Tako kritična situacija povzroča tudi zmanjšanje zaloga surove litine, kar že močno ovira normalno proizvodnjo. Problem se je kazal tudi v višku delovne sile, tako da je bilo nekaj delavcev prerazporejenih v druge tozde. Kolikor se stanje z naročili v naslednjih mesecih ne bo izboljšalo, bo postalo stanje v Jeklovleku še bolj zaskrbljujoče.

V Valjarni so dosegli plan 83,2 odst., pri gredicah 83,3 odst., srednjih profilih 84,4 odst. in pri lahkih profilih 60,5 odst. Zaskrbljujoč je podatek o visokih zastojih v proizvodnji. Glavni vzrok so mehanske okvare in priprava proge zaradi pogostih menjav valjev zaradi dimenzijsko razdrobljenega asortimenta. V začetku decembra so se pričela dela za predelavo II. globinske peči z mazuta na plin.

V Kovačnici primanjkuje naročil na vseh agregatih, razen pri krčilnih strojih. Plan je bil dosežen le 52,0 odst. Težave pa nastajajo tudi ob majhnih količinah po posameznih vrstah jekel, kjer tako ostajajo oziroma se večajo zaloge polproizvodov. V decembru je bila najnižja proizvodnja in odprema, vendar pa tudi v januarju ne kaže nič boljšega. Pomanjkanje naročil so izkoristili za remont 1800 t stiskalnice. Izmeček je nekoliko nižji kot v minulih mesecih, vendar pa je v porastu izmeček na račun kovačnice. Navidezno nižja je tudi neuspela proizvodnja, vendar v odnosu na nizko proizvodnjo dosti previsoka.

Proizvodnja v Jeklovleku je glede na dane možnosti potekala dokaj dobro, plan pa je bil kljub temu dosežen 87,0 odst. Primanjkovalo je vložnega materiala, okvare pa so se pojavljale na strojih, ki so že tako ozko grlo v proizvodnji. Po posameznih skupinah proizvodov je bil plan dosežen: vlečeno jeklo 42,9 odst., luščeno jeklo 118,7 odst., brušeno jeklo 55,0 odst. in vlečena žica 33,9 odst.

Od mehansko predelovalnih tozdov so plan presegli Ind. noži za 18,9 odst. zaradi visoke proizvodnje gredic, pri nožih in brzoreznem orodju zaostanek 16,5 odst. Pnevmatični

stroji 5,8 odst., Kovinarstvo 116,2 odst., Bratstvo 6,8 odst. in Monter 31,0 odst. Za planom so zaostali TSD 9,2 odst., Orodjarna 9,1 odst., Stroji in deli 48,2 odst., Vmetarna 0,2 odst., TRO 9,7 odst. in Armature 4,9 odst. Ob pomanjkanju naročil je bila situacija precej podobna novembrski, s tem da je bilo v decembru še manj efektivnih delovnih dni (prekinitev dela, prazniki).

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Za količinskim planom prodaje smo v decembru zaostali 26,0 odst., v kumulativni prekoračitev za 5,3 odst. Vrednostni plan je bil presežen za 36,0 odst., v kumulativni 6,0 odst. Po posameznih tozdi je bil količinski plan presežen: v Pnevmatičnih strojih za 3,2 odst., Kovinarstvu 10,4 odst., Armaturah 19,4 odst. in Monterju 37,9 odst. Zaostali pa so v Jeklovleku 42,7 odst., Valjarni 30,3 odst., Kovačnici 25,6 odst., Jeklovleku 25,8 odst., TSD 16,1 odst., Orodjarna 9,8 odst., Stroji in deli 46,3 odst., Ind. nožih 43,7 odst., Vmetarni 7,7 odst. in TRO 40,1 odst. Zasedenost z naročili se glede na november ni bistveno izboljšala.

UVOZ

Oskrba z uvoznimi materiali je bila v decembru dobra, posebej dobro smo bili preskrbljeni z A materiali (Fe-legure, elektrode, vsi ognjevzdržni in livarski materiali). Kljub povečanemu uvozu so bili saldi na vseh sedmih konvertibilnih kooperacijah pozitivni, kar bo predstavljalo velik problem v prvem kvartalu '88, ko bo treba te salde izravnati.

Prek poslovne banke smo izvršili večino plačil za direktni uvoz, najemnine in usluge, za namensko proizvodnjo pa so razen zaključkov EMAG, kjer nismo uspeli plačati dinarske protivrednosti za 1,2 mio

DM, izvršena vsa plačila, tako za opremo kot za reprodukcijo.

Nismo pa uspeli rešiti vseh uvoznih problemov pri reprodukciji stiskalnic, tako da prenašamo nekaj odprtih zaključkov v naslednje leto. Problemi bodo zlasti sklopke »Desch« in črpalka »SC Hydraulic«, kjer dobavitelji zaradi proizvodnih težav ne morejo garantirati želenih terminov.

NABAVA

Fizični obseg nabave se v decembru proti ostalim mesecem ni bistveno povečal, vrednostni pokazatelj pa kaže precejšen porast, kar je posledica zadnjih podražitev.

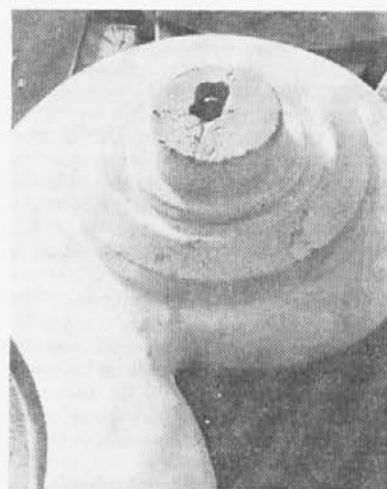
Dobave starega železa smo uspeli zadržati na novembrskem nivoju, kar pa se ni vidno odrazilo v skupni zalogi. Zaradi zmanjšanja proizvodnje in obveznega znižanja zalog smo morali omejiti tudi dobave kokila iz Železarne Store. Dobave ferolegur iz SFRJ so potekale umirjeno, zaloge so bile normalne.

Oskrba s pomožnimi materiali je bila v glavnem zadovoljiva, kljub temu da smo v nekaterih panogah imeli še vedno težave zaradi kasnitev s strani naših dobaviteljev, nekaterih tudi zaradi tega, ker so bile potrebe nepravčasno aktivirane. Kasnijo pa nekateri materiali za preoblikovalne stroje (elektro motorji in nekateri deli za pnevmatiko). Od orodja pa predvsem specialna orodja, ki se uporabljajo pri individualni proizvodnji.

IZVOZ

Z decembrsko realizacijo smo načrtovani cilj izvoza na konvertibilno tržišče presegli za 13,5 odst. Tudi na klirinški trg smo v decembru izvozili v glavnem vse izdelke, ki so bili pogodbeno dogovorjeni za leto 1987. Vsi tozdi izvozniki so se v tem mesecu še posebej potrudili, da so svoje obveznosti in obljube tudi izpolnili. Tako smo v letu 1987 dosegli 87,8 odst. glede na plan ali 89,3 odst. na doseženi izvoz v letu 1986.

Glede na zaključena naročila bi lahko izvozni načrt v celoti realizirali, saj smo pridobili dovolj naročil skoraj za vse tozde izvoznike, z iz-

Jedro

jemo za tozde, ki s svojimi izdelki niso konkurenčni na inozemskem tržišču.

Vendar smo tudi v tem obdobju bili večkrat neresni pri izpolnjevanju obljubljenih dobavnih rokov in nekatere kupce zaradi tega izgubili, pri drugih pa smo zmanjšali svoj ugled.

Tudi na kvaliteto naših izdelkov so imeli kupci v letu 1987 več pripomb kot v prejšnjih letih. Tako povečani konkurenci in omejevanju naših izvoznih možnosti večkrat nismo bili kos, ker nismo mogli nuditi tujim kupcem enakovrednih prodajnih pogojev.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V decembru znaša izkoristek delovnega časa 74,36 odst., odsotnosti 25,64 odst. in so razdeljene takole:

— letni dopust	12,16 %
— izredno plačani dopust	0,50 %
— službena potovanja	0,38 %
— bolezn	7,24 %
— prazniki	4,04 %
— druge plačane odsotnosti	1,16 %
— neplačane odsotnosti	0,16 %
Skupaj	25,64 %
— ure v podaljšanem delovnem času	1,86 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ %		IZVOZ din		DOMAČI TRG din	
	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir
JEKLARNA	77,9	93,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	73,2	86,2	51,8	72,1	90,2	87,2	36,4	86,6	62,5	85,6	93,3	87,3
VALJARNA	83,2	88,5	78,3	104,2	147,9	110,3	129,8	83,3	226,8	91,5	128,6	114,9
KOVAČNICA	52,0	89,4	55,0	95,9	133,7	121,4	25,8	60,1	47,0	66,0	146,5	129,6
JEKLOVLEK	87,0	78,5	103,6	77,6	151,4	87,1	144,6	75,4	261,0	88,8	131,8	86,8
TEŽKI STROJNI DELI	90,8	90,8	83,9	115,6	191,4	109,6	-	-	-	-	199,7	104,2
ORODJARNA	90,9	95,4	93,8	97,3	151,1	102,2	305,4	94,5	555,4	125,2	141,1	101,7
STROJI IN DELI	51,8	80,6	53,6	79,1	107,5	88,3	62,5	71,3	132,9	75,6	100,4	91,9
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	83,5	91,7	96,2	90,2	162,5	108,0	137,7	99,2	285,0	116,1	71,3	102,1
- GREDICE	170,7	90,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	118,9	93,0	96,2	92,4	163,7	111,1	138,4	107,7	286,3	122,4	73,3	102,8
PNEVMATIČNI STROJI	105,8	100,1	103,6	99,4	136,4	113,4	61,6	81,9	124,0	89,1	136,9	114,3
VZMETARNA	99,8	99,4	100,2	99,5	143,7	116,4	766,4	753,2	1547,0	856,1	112,0	99,7
TRO	90,3	88,1	95,4	86,4	143,2	121,0	147,3	110,1	271,3	122,1	115,4	120,7
KOVINARSTVO	226,2	98,9	119,7	91,9	206,5	101,7	1358,8	172,7	2340,4	258,9	138,6	96,7
ARMATURE	95,1	80,7	97,3	87,3	206,7	106,0	12,3	77,0	97,9	90,2	322,1	122,8
BRATSTVO - PILE	106,8	84,7	103,2	91,3	96,7	85,3	-	-	-	-	96,7	85,3
MONTER	131,0	109,2	128,4	109,5	251,5	139,1	102,7	180,4	163,3	225,3	260,0	130,8
KALILNICA	-	-	-	-	177,0	135,3	-	-	-	-	177,0	135,3
STORITVE DRUGIH TOZDPS	-	-	-	-	287,9	148,3	-	-	-	-	287,9	148,3
DELOVNA ORGANIZACIJA	79,4	90,6	78,9	96,8	144,9	104,9	95,7	87,8	192,1	98,9	136,0	106,0

Marijana Merkač, strokovna delavka v Delovni skupnosti za gospodarjenje:

»Nekatere raziskave (Slovensko javno mnenje 1986, javno mnenje Železarne Ravne 1986) so pokazale, da so Slovenci precej kritični do protestnih ustavitvev dela. Skoraj polovica vprašanih v železarni in 42% vprašanih v Sloveniji meni, da je to izhod v skrajni sili, ko odpovedo vse

samoupravne poti. Pred štrajkom v železarni so potekale samoupravne aktivnosti v zvezi s spremembami sistema OD, a je videti, da je bila večina tistih, ki so pri štrajku sodelovali, slabo seznanjena tako s temi spremembami kot s poslovnimi rezultati železarne. Pri tem so očitno odpovedale tudi poti povratnih informacij.

Ne verjamem, da se vsi delavci železarne strinjajo z zahtevami, ki so ob štrajku nastale. Sprašujem se, kakšne dolgoročne posledice za poslovni uspeh železarne bi imela zahtevana prerazporeditev dohodka, še posebej pa zahtevana uravnilovka OD. Strinjam pa se, da bi tudi najnižji OD v železarni moral zagotavljati posamezniku socialno varnost.

Ernest Srebot, kontrolor ind. nožev v KK:

»Danes je štrajk metoda urejanja odnosov med delavci in vodilno strukturo. Delavec s svojimi zahtevami ne more več prodreti ne prek sindikata ne prek samoupravnih organov. Odloča lahko le še o formalnostih. Štrajk je priložnost, da si da duška, da pokaže nezadovoljstvo, tako s tistimi v železarni kot zunaj nje.

Menim, da je bil vzrok za naš štrajk nezadovoljstvo s splošnim stanjem v državi. Čeprav nekateri menijo, da je štrajk iz takšnega vzroka zastoj, češ — za vpliv na državne spremembe smo mi premajhni, da nič ne moremo — se jaz sprašujem, ali ni ravno v tem napaka, da vsi mislimo, od sindikata naprej, da tako ali tako nič ne moremo.

Poslovnodnega odbora ne bi posebej izpostavljali. Mislim, da je ravno tako nemočen kot mi. Če hočejo delati po pravilih, je glede na druge neumno, če ne, spet dolgoročno ni dobro. Toda danes na razvoj skoraj ne moreš več gledati. Ljudje ne gledajo več,

MALA ANKETA

Štrajk - da ali ne

kaj je prav in kaj ni, pa niso neumni, le preživeti jim je v današnjih časih zaradi razmer, v kakršnih smo se znašli, postalo prvo.

Franc Juršek, montažer livnih plošč v Jeklarni:

»Nisem bil na štrajku, ker sem imel svoje delo. Kaj se dogaja, me je seveda zanimalo, pa so mi povedali sodelavci, ki so tam bili.

Bilo je prav, da je bil štrajk, saj je štrajkarsko delo preslabo vrednoteno, je bilo in bo, posebno tu pri nas, ko je zelo slabo delovno okolje.

Gotovo da bi se dali problemi rešiti tudi brez štrajka, če bi imelo naše vodstvo več posluha. Zakaj so pa potem, po štrajku, dali denar, prej so pa rekli, da ga ni?

Je pač tako: če ne gre zlepa, gre pa zgrda. Če bi šlo pri nas vse po poštenju, narod gotovo ne bi šel na štrajk, čeprav jih je veliko bilo tudi iz radovednosti tam.

Jožica Kordež, strugarka v Pnevmatičnih strojih:

»Prava pot že ni štrajk, bi se že morali prej zmeniti, pa se nismo znašli. Jaz ne verjamem, da delavci ne bi

razumeli, če bi se jim pravi čas stvar razložile. Tako pa smo mi vsi 15. decembra pričakovali, da se bo povišanje pri OD poznalo, pa se zaradi povečane prispevne stopnje ni. Za neinformiranost ne obsojam naših vodilnih delavcev, oni bi nam že razložili, če bi jim kdo rekel. Za druge odgovornosti težko kaj rečem, mogoče le za strokovni razvoj. Ne vem, kdo je zanj odgovoren, a ta je po mojem največji problem.

Cep ravna ne zaslužim tako malo, saj dobim že tudi za strokovni razvoj, in sem zadovoljna, menim, da je bil naš štrajk koristen. Tako se je videlo, da ljudje niso zadovoljni. Prinesel pa je seveda tudi negativne posledice.

Norbert Günther, elektromechanik v tozdu ETS:

»Sem proti štrajku, če se dajo zadeve drugače urejevati, ker noben štrajk še ni pametnih posledic pustil. Če pa do štrajka že pride, menim, naj bi bili ljudje solidarni, da bi bil

učinek čim večji. Štrajk mi ni všeč zato, ker je na koncu zmeraj kaznovan tisti, ki bi moral pridobiti. Naš fabriški štrajk je problem; smo premalo vedeli o začetkih, da bi lahko zdaj o tem debatirali. Ker sem načelno proti, potem pač vidim s svojimi očmi vse skupaj. Menim, da z našim štrajkom ni bilo nič drugega povedano kot to, da v železarni nekaj ni v redu.

Poslovnodnega odbora ne bi preveč kritiziral, saj ne vidim potrebe. Dokler cela fabrika posluje v dobri nuli, nam ni treba o tem debatirati. Če pa bi bili v minusu, se bi že morali pogovarjati o tem, če mogoče, volan ne štima.

Adolf Petrič, vrtalec v Industrijskih nožih:

»Štrajk je posledica slabega odnosa do povratnih informacij in zahtevkov delavcev. Je posledica zapostavljanja sprejetih sklepov in delavca — samoupravljalca v direktni proizvodnji. Izgublja se občutek samoupravljanja v družbi, zato nastaja masovno

nezadovoljstvo, ki ga delavci lahko izražajo s prekinitvami dela, ker drugače za njihove zahteve ni posluha.

Tisti delavci, ki so najbolj prizadeti, začnejo.

Nobenega štrajka ne odobravam, ker vsak prinese določene težave tudi tistemu, ki štrajka. Je najslabša oblika, skrajni primer. Štrajk ne sme biti stvar enega človeka, to bi bila naloga družbenopolitičnih organizacij — da bi zaščitile delavca že prej, potem ni štrajka.

Ne gledam štrajka kot štrajk, ampak kot človeški pristop. Ne morem

več poslušati, ko ti rečejo, kaj boš ti, ti se brigaj za svoje delo, drugo prepusti nam.

Mihaela Pongrac, čistilka v TSD:

»Če bi v železarni vse po pameti šlo, štrajka ne bi bilo treba. Tako pa gre vse na silo. To, kar je narod zahteval, je že ves čas bilo, ni bilo kaj

novega. Zato je žalostno, da je moral biti štrajk.

Vsi vedo, vodilni in službe, kakšni so naši OD, koliko dobiš, nobenega pa ne briga, kako moreš ti s tistim denarjem živeti. Menim, da je bil štrajk prav zaradi prenizkih OD.

Jaz pravim: razlika je bila in bo, in prav je tako, ne sme pa biti prevelika. Tudi mi moramo živeti. Zato ni čudno, da mi je bilo všeč, ko je na štrajku tisti rekel, da se najnižji OD poveča za 60%, ko je drugače, pa mi spet ni všeč.

Ko so potem začeli govoriti, da bo odslej železarna tovarna plemenitih čistilk, je bilo prav smešno; kot da se ne da razumeti, da moramo tudi mi živeti.

Karli Kotnik, konstruktor v RPT:

»Šo štrajki pametni ali ne, objektivno dejstvo so. Kažejo nezadovoljstvo ljudi z razmerami v družbi. Praviloma niso nobeno presenečenje.

Direktno štrajka ne odobravam, se je pa težko opredeliti proti ali za. Razlog proti je dejstvo, da so druge poti, po katerih bi se dali problemi razrešiti. Toda po mojem je absurdno obsojati maso, ki jo je situacija potegnila v štrajk. Gotovo je bil vzrok, čeprav se pri tem vedno postavlja vprašanje, zakaj druge poti niso bile izrabljene. Sam sem v zadnjem času vedno bolj prežet z mislijo, da je v naši družbi vse več nezaupanja in splošne apatije. Ni zaupanja v redne samoupravne poti.

Odobravam način reševanja štrajka, kot je bil nazadnje v železarni, torej kompromis, in menim, da bi morali delavci zadnje predloge, ki jih nekateri jemljejo pasivno, kot vsiljene, sprejeti za svoje.

Se je pa v Jugoslaviji bati, da bi se štrajkovni val sprevrgel v politično nezadovoljstvo, kot je rekel Stane Dolanc.

Helena Merkač

OSKRBA Z ENERGIJO

V decembru se sicer nabavne cene primarnim vrstam energentov niso spremenile, kljub temu pa so stroški porabljene energije v tem mesecu precej višji kot v novembru. Vpliv novembrskih podražitev se torej v polni meri odraža šele v decembrskih stroških energije.

Skupni stroški porabljene energije znašajo v tem mesecu 4,2 mrd. din, kar je v primerjavi z novembrom za 10,5% več. Na tono skupne proizvodnje znašajo stroški 112.930 din, kar je v primerjavi s prejšnjim mesecem za 32,8% več.

Takšno odstopanje stroškov je posledica nižje proizvodnje v decembru. Ta je znašala brez upoštevanja dislociranih tozdov 37.153 ton, kar je za 17% manj kot v novembru, ko je znašala skupna proizvodnja v železarni 44.789 ton.

Dobava primarnih energentov je bila zadovoljiva. Redna je bila tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti. Zaradi štednje smo zbrali tudi 8700 l odpadnega olja, ki smo ga pomešanega z mazutom pokurili na ogrevalnih pečeh.

Poraba energentov je bila v večini primerih pod planom, in to za približno 20%. Sorazmerno temu pa je bila nižja tudi proizvodnja oziroma vložek jekla. Plan porabe smo presegli le pri komprimiranem zraku za 1,4%, tehničnem dušiku za 29,7% in pri argonu za 44,9%. Večja poraba tehn. dušika in argona je predvsem zaradi vse večje zahtevnosti pri pridobivanju kvalitetnih jekel, kjer se ta medija uporabljata za prepihovanje oziroma mešanje taline, uporabljata pa se tudi za zaščitno atmosfero talin. Iz primerjave pa je razvidno, da je bila manjša poraba toplote, pridobljene iz zemeljskega plina, propana-butana, in mazuta, ki pa so glavni primarni energenti, za 20,4% od plana.

Čepay so količinski kazalci porab energentov proti planu na videz ugodni, pri specifičnih porabah ni tako, saj so le-te v večini primerov večje proti planu, kot tudi proti dejanskim specifičnim porabam v decembru 1986. Iz primerjav je razvidno, da je poprečna specifična poraba na ogrevalnih in žarilnih pečeh v železarni presegla plan za 2,8%, proti decembru 1986 pa za 8,3%. Še slabši so kazalci specifičnih porab toplote iz vseh energentov, saj so presegali plan za 9%, proti decembru 1987 pa za 7,6% pri ogrevalnih in žarilnih pečeh.

V glavnem so odstopanja navzgor v večji meri v tozdih Valjarna, Kalilnica, Jekloličvarna in Jeklarna, pri porabi vseh toplot pa je spec. poraba pod decembrskim planom le v Kovačnici, v vseh ostalih tozdih pa je nad planom.

KOLIČINSKI IN VREDNOSTNI PREGLED PORABE ENERGENTOV V ŽELEZARNI RAVNE V DECEMBRU 1987

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Elektro energija	18.523.340 kWh	1.612.886
Zemeljski plin	5.736.149 Sm ³	1.492.364
Butan-propan	19.981 kg	7.951
Mazut	466.660 kg	144.339
Koks	4.600 kg	589
Karbid	15.100 kg	8.682
2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Acetilen	5.409 kg	19.617
Industrijska voda	1.647.099 m ³	217.501
Sanitarna topla voda	10.060 m ³	32.491
Para	4.331.000 kg	183.343
Centralno ogrevanje	13.627.000 MWh	619.632
Kisik	492.928 kg	146.156
Komprimirani zrak	6.500.000 m ³	83.405
Čisti dušik	126 m ³	243
Tehnični dušik	49.328 m ³	12.430
Argon	15.948 m ³	125.862

Ferdo Kotnik

Za boljši izkoristek toplote

VARNOST OBRATOVANJA

ODPRT SISTEM OGREVANJA

Kotel je močna toplotna naprava, ki zahteva ustrezno instalacijo, da deluje optimalno in varno. Kotel (1) krmili regulator vstopnega zraka (2), ogrevanje prostorov pa krmilimo s štiripotnim mešalnim ventilom (3) ter z radiatorskimi ventili (4).

Odpri raztezna posoda (5) varuje kotel pred previsokimi pritiski. Pri segrevanju vode v kotlu, radiatorjih in vseh ceveh se voda razširi. Svojo prostornino poveča za približno 4%. Ta voda se iz sistema centralnega ogrevanja prelije v raztežno posodo in se pri ohlajanju vrača.

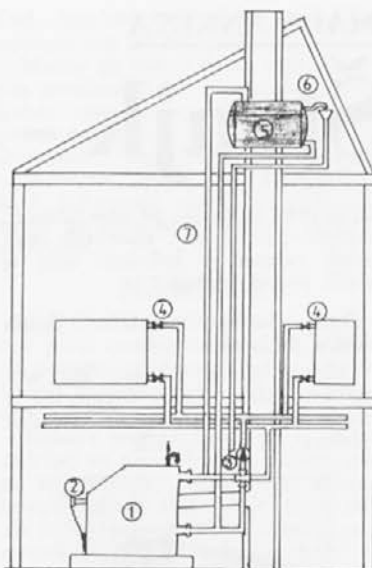
Prek prelivnega kolena (6) je voda v raztezni posodi v stalnem stiku z

atmosferskim tlakom. Če v kotlu zavre, skozi to odprtino piha para.

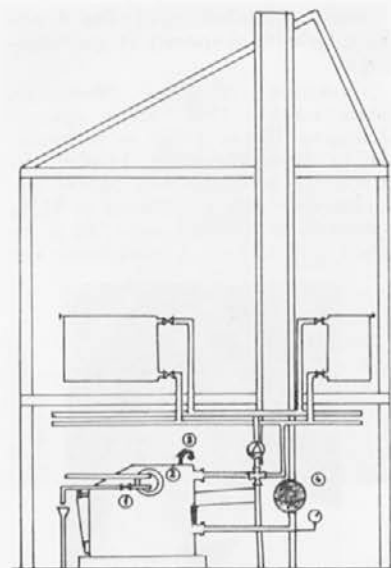
Za brezhibno delovanje tega varnostnega sistema tudi v najhujši zimi svetujemo raztežno posodo in vse tri cevi, ki so speljane do nje, toplotno dobro izolirati in jih vgraditi čim tesneje ob dimnik. Varnostni vod (7) mora biti pravilno dimenzioniran in priključen na sistem pred mešalnim ventilom (3).

ZAPRT SISTEM OGREVANJA

Prednost zaprtega ogrevalnega sistema se kaže v zmanjšanih toplotnih izgubah, ki sicer nastajajo na vodih in v odprti raztezni posodi ter ob bistveno zmanjšani notranji koroziji

Odpri sistem ogrevanja — 1 kotel, 2 regulator vleka, 3 mešalni ventil, 4 radiatorski ventil, 5 odprta ekspan. posoda, 6 preliv, 7 varnostni vod

Zaprti sistem ogrevanja — 1 termostatski var. ventil, 2 toplotni izmenjevalec, 3 varnostni ventil, 4 raztezna posoda

vseh delov ogrevalnega sistema. V zadnjem času se v tak sistem tudi vgrajujejo toplotna varovala, katere sestavljata toplotni izmenjevalec (2) in termostatski varovalni ventil (1).

Varnostni ventil (3) se dobavi skupaj z nabavo kotla, deluje pri pritisku, večjem od 2,8 bara. Termostatski varovalni ventil (1), priključen na vodovod, se odpira, ko temperatura kotlovne vode preseže 95°C (pri izpadu elektr. toka).

Hladna voda iz vodovoda, ki teče skozi toplotni izmenjevalec (2), ohlaja kotel. Odtok vode iz toplotnega izmenjevalca mora biti neoviran — prost.

Pritisk plina v raztezni posodi (4) je treba nadzorovati in ga po potrebi dopolniti. Premalo plina v raztezni posodi ali okvara membrane povzroči puščanje varnostnega ventila.

Ostale prednosti

— Voda v sistemu ne izhlapeva, odpadeta vzdrževanje in izguba toplote.

— Voda se ne dotika sten, ker je v zračnici, oksidacija (rjavenje) je izključena, podaljšana življenjska doba.

— Možnost montaže na poljubnem mestu.

— Možnost zamenjave delov.

— Brezšumno delovanje.

— Instalacijska dela se poenostavijo.

— Reducira se čas montaže in količina cevi.

— Posoda je v strojnem delu kotlovnice, ni je treba izolirati, ni nevarnosti zamrzovanja.

Določitev zaprte ekspanzijske posode

Pri projektiranju zaprtih posod ni pravil, ki bi ekzaktno določala postopek izbiranja oziroma projektiranja. Najbolj natančno se določi praktično pri samem polnjenju instalacije prek vodomera, ker takrat bomo ugotovili, koliko vode imamo v sistemu.

Običajno se poslužujemo prospektov, ki jih izda proizvajalec zaprtih ekspanzijskih posod, in na osnovi instalirane moči sistema za ogrevanje se določi TIP posode.

Vgrajevanje

Pri kotlih, kurjenih na trdo gorivo, mora biti obvezno vgrajen regulator vleka.

— Posodo je treba montirati na povratni vod (nižja temperatura).

— Črpalko je treba montirati v pretok, ne v povratni cev.

— Posodo in varnostni ventil moramo montirati neposredno skupaj.

— Predtlak dušika v posodi mora biti enak statični višini instalacije oziroma statičnemu pritisku vodnega stebra v hladnem stanju. Predtlak dušika lahko kontroliramo z instrumentom prek avto-ventila, če odstranimo pokrovček. Meritev se izvede, ko posoda še ni montirana. (Statična višina je dejanska višina vodnega stebra od najnižjega mesta izvora toplote — kotla, do najvišje točke instalacijskega sistema — radiatorja.)

Predtlak dušika v posodi

Navadno, ko kupimo zaprto ekspanzijsko posodo, je tovarniško polnjena s plinom dušikom s t.i. predtlakom. Le-ta je označen (zaokrožen) na etiketi, ki je nalepljena na posodo. Kolikor predtlak dušika v posodi (glej etiketo) ni enak tlaku statične višine, ravnamo tako:

— če je predtlak dušika večji, je treba prek iglice avto-ventila dušik izpušiti do prave vrednosti statične višine (10 m VS = 1 bar — 1 at)

— če je predtlak dušika v posodi manjši od statične višine, je treba prek avto-ventila posodo dopolniti z dušikom ali zrakom do prave vrednosti statične višine.

Prvo polnjenje sistema

Ker imamo opraviti z zaprtim sistemom instalacije, se mora celotna instalacija v času polnjenja odzračiti. Zato morajo biti na instalaciji na vseh kritičnih mestih, kjer bi se lahko zadrževal zrak, zračniki. Tudi vod (cev) do ekspanzijske posode je priporočeno odzračiti, posebno če je priključna cev do posode daljša od 1,5 m. Polnilni tlak sistema naj znaša + 0,5 bara, nad tlakom statične višine, oziroma podtlakom dušika v posodi.

Motnje

Kolikor bi se pri obratovanju pokazalo neenakomerno delovanje instalacijskega sistema, je posledica tega lahko naslednja:

1. Instalacija pušča — tlak počasi pada.

2. Napačna izbira tipa posode — počena membrana — prehter narast tlaka pri ogrevanju. Ali je membrana

Bolj je visoko, bolj je luštno

Zdenko Krajnik je začel delati na Monterju, ko se je ta rodil, in do danes z njim previhljal vsa njegova leta; ves čas kot terenec, kleparski delovodja, delovno zagnano in vedno dobrovoljno. Prvo se mu pozna na rokah, drugo na obrazu, oboje v spominih in mislih, ki vam jih predstavljamo.

Ne poje zastoj Kekec, da je dobra volja najboljša. Eden živih dokazov, da je to res, je tudi Zdenko Krajnik.

Saj je vseeno, od kod mu dobra volja; jo ima po očetu, materi ali dedu. Ima jo in stalno ga spremlja. Ga je tudi takrat, ko je letel z 18-metrskega zvonika viške cerkve in se je grede kuharici v kuhinjo zadril, naj tisti dan skuha eno kosilo manj; da bo on v bolnici jedel; in takrat, ko je v Libojah z lestvijo vred priletel na neki vrt, pa mu je lastnik rekel, čemu da je prišel, ko vendar še ni kaj pleti.

Pa Zdenka v teh dveh primerih ni spremljala le dobra volja, to že mora priznati, ampak tudi sreča. Sicer je po viškem padcu imel zlomljene rame in kolk, tako da so mu rekli, da nikoli več ne bo šel na streho. 12 tednov je bil na utežeh, zdaj pa mu tista noga boljše dela kot zdrava. Tudi roka mu je dolgo časa nagajala, zdaj pa je v redu. Zato Zdenko pravi:

»Ne verjamem, da se mlademu človeku zdravje ne popravi. Če mu noge ne odrežejo, se še gotovo da porihati.«

Ko sva že pri zdravju in boleznih; prizna, da ga jezijo »invalidi«, takšni, ki grejo v invalidsko, potem pa doma delajo privatno. »Takšno bando bi jaz razhajkal. Če delaš — toliko penzije manj; postavil bi kontrolorja, da bi jih nadziral, koliko so invalidi. Delaj polna leta, potem v penzijo; tako ti nihče nič ne more očitati. Tudi mene so že nagovarjali, da bi šel v invalidsko, pa mi še na pamet ne pride, da bi šel; kaj bi se dajal ljudem v zobe, če bi še hotel kaj privatno narediti.«

Omenim zdravnike, mimo katerih morajo invalidi, preden se upokojijo, pa reče:

»Doktorji niso vsi taki, kot je bil rajni dr. Erat. Ko se je dčd zadril, jih je več kot pol ušlo iz čakalnice, če pa si bolniško res rabil, si mu nesel kuro, pa je šlo. Jaz sem enkrat rabil bolniško za muziko, pa sem šel k njemu. Pa mi reče, madona, tebe nikoli ne vidim, pa sem mu rekel: 'Imaš prav, jaz dohtarje mrzim'«

Da ne bi bilo videti nepošteno, pojasni: »Včasih nisi dobil dopusta, ga ni bilo: bilo ga je 10 dni, kaj pa je to za mlade!«

Se večkrat pove kaj, kar je bilo včasih. Najprej tisto, kar je bilo tistega trinštiridesetega, ko je on prišel k Monterju; takrat se ta seveda še ni imenoval tako.

Zdenko Krajnik

»Na ših sem se iz Brd pri Slovenj Gradcu vozil s kolesom. Že takrat sem bil terenec, ves čas sem terenec. Toda takrat ni bilo nobene terenske. Ti je dal direktor par dinarjev za prevoz, vse si s seboj na teren po celi Jugoslaviji nesel v aktovki, orodje smo nosili v zabojih. Nobene malice ni bilo, v službo si šel s kanglico fižola. Skromno je bilo, luštno pa tudi. Nismo imeli ne delovnih oblek ne zaščitnih sredstev, pa je vseeno šlo. Zdaj pa je teh preveč. Zdaj je tako, da brez zaščitnih rokavic še na WC ne morejo, tako se pazijo.«

»Trije smo bili tukaj od vsega začetka. Dva sta šla, jaz nisem šel; zato, ker sem si v Podgradu hišo zgradil, in zato, ker je povsod isto; če hočeš delati, je povsod v redu. Jaz tako mislim; če plačo dobiš, moraš nekaj narediti. Nekateri pa hodijo na ših zato, da jim čas mine; no, ne rečem, nekaj jih je zelo v redu. No, pa jaz se ne sekiram, imam vsega dovolj, dela tudi, kolikor hočem.«

In sva spet pri delu.

»Delamo vse: cele hale, konstrukcije; vse prevzamemo, poleti in pozimi, ko je luštno, ko je mrzlo. Delali smo tudi na ladjah, v železarni veliko, povsod.«

In nadaljuje: »Kaj bi vam še povedal? Ja, včasih sem delal krste, ko so na Pohorju prekopalvali partizane. To je bil hec, ko moraš jesti tam zraven. Tega sem veliko delal, par let po svobodi; takrat je še luštno bilo. Tam zraven smo še dobro zaslužili. Veliko smo delali, nobeden te ni prosil, treba je bilo. Celo noč sem bedel, po dve noči za trgovino, ko smo delali ajmre, bane za otroke, pač vse tisto, kar je zdaj iz plastike.«

Pa zdaj, Zdenko?

»Zdaj mladi niso več takšni, kot smo bili mi. Vse je premehko. Niso prekaljeni, vse jim je prehudo. Mi smo bili Titova mladina: če so nas postavili v drek, smo pač tam stali. Ne vem, kdo je kriv, da je danes tako. Drevo je treba pripogniti, ko je mlado, takrat je treba dati kol zraven. Jaz sem se učil pri privatniku. Oče mu je še plačal, da me je hotel imeti, ne pa zdaj, ko kar plače dobijo. Zdaj vajencev ni nič več, iz šol pa nič ne znajo. To je falš. Vajenec mora biti v delavnici! Zdaj pa ne, ko pa ima izpit, se pa dere, ko ne zna nič. Kleparskih vajencev že 10 let ni, le priučeni so. Mislijo, da smo mi kar tako. Ne rečem, so kleparji, a horuk, kaj finega ne znajo narediti, tudi iz nič, iz starega ne

znajo kaj napraviti. Ne vem, kako se bo to maščevalo. Tudi paziti se danes nič ne zna. Včasih ni bilo žeblice. Če je cimperman od škatle stopil, jih že ni bilo več. Danes pa hodijo po njih. Prava svinjarija se dogaja po gradbiščih.«

»Kaj bi vam še povedal? — Včasih sem za cel Monter pisal kronike. Danes ne več, že ne razumejo heca. Včasih sem koga prav dobro pošlatal. Je celo direktor rekel — tako vsaj zvem kaj. Ja, devet direktorjev sem že dal skozi. Direktorji so bili različni. Če je bil čas tak, ni mogel kaj narediti. Vsi so bili v redu, Kavtičnik, Mori, zelo je bilo odvisno, v kakšnih cajtih so gospodarili. Zdaj je bolj zajebano, smo ga preveč svirali. Če bi bolj pošteno delali, bi bilo boljše. Vsak bi moral v redu delati, ne pa tako, kot se dela. Mene je sram.«

»Menda imate delovno knjižico, kot je nima na Monterju nihče več?«

»Od 43. Če bom še zdrav, bom še 40 let naredil, potem pa v penzijo.«

To pomeni za Zdenka Krajnika še kakšno leto terena in plezanj po višinah, za katere pravi:

»Bolj je visoko, bolj je luštno!«

Naj bo tudi naprej še srečno, Zdenko!

P. S. Ob 40 letnici Monterja je Zdenko Krajnik prejel visoko državno odlikovanje, za kar mu iskreno čestitamo!

Helena Merkač

JOŽE SMOLE NA RAVNAH

Sredi januarja je prišel na Ravne predsednik republiške konference SZDL Jože Smole. Najprej se je v Železarni Ravne pogovarjal s tovarniškimi in občinskimi predstavniki. Zanimal se je za težave in načrte Železarne Ravne, katerih uresničitev bo zelo odvisna od splošnih jugoslovanskih razmer.

Z velikim zanimanjem si je Jože Smole nato na lastno željo ogledal center za računalniško konstruiranje v tozdu PII. Presenečen nad opremo in znanjem mladih strokovnjakov, ki so gostu predstavili nekaj programov, je poudaril razliko med »pisarno« in pisarno, kot jo je videl, in opozoril na napačno mnenje, da je vse, kar je v pisarnah, administracija.

Opoldne se je Jože Smole v Hotelu Merx o aktualnih dogajanjih v Jugoslaviji razgovarjal z razširjeno družbenopolitično skupnostjo občine Ravne.

H. M.

počena ali ne, lahko ugotovimo tako, da snamemo kapico in prek iglice ventila spustimo nekaj dušika. Če je membrana uničena, bo iz ventilčka pritekla tudi voda.

3. Zrak v sistemu — hladni so najvišji radiatorji in šumi so v instalaciji. VZROK: tlak je prenizek.

a) Ko se sistem ohladi (ponoči), se voda skrči in nastopi padec tlaka v sistemu. Prek netesnih spojev nastopi vakuumski efekt — sesanje zraka v instalacijo.

b) Če je črpalka na povratnem vodu, jo je treba prestaviti na predtok, da odstranimo vakuumski efekt.

c) Preveriti, če odteka voda prek varnostnega ventila (če ta odpira), kadar je sistem v obratovanju. Možno je, da je napaka, kot je opisana v 2. točki, varnostni ventil pa izpusti višek vode. Pri ponovnem zagonu dopolniti vodo v sistem.

d) Preveriti, če se ni nabrala umazanija v sedežu varnostnega ventila in le-ta ne tesni — izgube vode.

Robert Jamšek

Inovatorja Železarne Ravne 1987

MED PISARNO, OBRATOM, LABORATORIJEM IN ŠOLO

So zaposleni v železarni, ki se po osem ur ne premaknejo z delovnega mesta; so drugi, za katere se sprašuješ, ali delovno mesto sploh imajo — po ves siht jih ne najdeš; so pa tudi taki, ki jih je sicer težko najti, vendar, če si dosleden, jih na enem izmed delovnih mest ali na poti med njimi zagotovo srečaš.

Na taki poti, pred vrati mehanskega laboratorija sem srečala tudi dipl. inž. Janeza Kovača, ki bi ga po vsej pravici prišteli v tretjo kategorijo v uvodu opisanih. V rokah je imel slike vzorcev in se je vračal v svojo pisarno na upravi Valjarne, kjer ima kot delavec tozda RPT sedež, da je čim bližje svoji delovni bazi — obratu valjarne, za katero raziskuje, predpisuje, kontrolira tehnologijo plastične predelave jekel. Nadvse dinamično je njegovo delo, razpeto med proizvodnjo in teoretičnimi raziskavami ter srednjo šolo, kjer na bodoče generacije železarjev prenaša svoje znanje. Veliko dela ima, toda tak, dinamičen delavnik ustreza njegovi osebnosti.

Po imenu in priimku bi zanj rekli, da je Slovenec. Pa ni. Je Madžar, doma iz Lendave, študiral je na Hrvaškem. Kljub temu ga govorica ne izdaja, nasprotno, tako dobro obvlada slovenščino, da lahko predava na šoli. Morda mu je ravno to pomagalo, da se je naučil. In to, da ne skriva svojega porekla in je dojemljiv za vsako pripombo, tako jezikovno kot strokovno. Zato se nenehno izpopolnjuje.

V železarno je prišel leta 1972 kot absolutent metalurgije. Diplomsko delo je pripravil pri dr. Rodiču, zatem je kot obratni inženir za posebne naloge opravljal različne metalurške raziskave. Leta 1978 ja začel delati za Valjarno.

Kot raziskovalec redno spremlja valjarsko tehnologijo, za nove vrste jekel jo določa in predpisuje, za že osvojene (kolikor mu dopušča čas) nadzira izvajanje predpisane tehnologije v proizvodnji, kadar se pojavijo napake, jih pomaga odpravljati s spremembo tehnologije, čeprav njegove izkušnje kažejo, da se največ napak v materialu pojavi zaradi neupoštevanja, ne pa toliko zaradi napačno predpisane tehnologije.

Tako je Kovač raziskovalec in tehnolog hkrati. Po njegovi za- slugi imajo v Valjarni za 60 % proizvodnje urejene tehnološke predpise v zvezi z ogrevanjem in valjanjem ingotov in gredic. Izdelali so jih v sodelovanju z oddelkom za standardizacijo.

Delo raziskovalca — tehnologa je toliko pomembnejše zategadelj, ker za osvajanje predelave in obdelave novih vrst jekel v železarni nimamo pilotne delavnice, ampak jih uvajamo kar v proizvodnji. Pri vodenju tehnologije so v takih primerih zelo pomembne izkušnje, delno se da postopke prilagajati izsledkom

sprotnih raziskav, deloma pa se tehnolog lahko opre na način obdelave katere izmed sorodnih vrst jekla.

Lani so v Valjarni osvojili postopke valjanja 36 novih vrst jekel, predvsem zahtevnih, visoko legiranih. Pri večini so bili postopki že prvič uspešni, kolikor pa nastanejo napake zaradi neosvojenosti tehnologije, krijejo stroške iz posebnega sklada.

Janez Kovač

Pri takem načinu dela je nadvse pomembno medsebojno dogovarjanje in dobro sproti obveščanje med obratom in raziskovalcem. Tega je doslej po mnenju inženirja Kovača še vse premalo. Ko bi bile informacije o problemih v proizvodnji povečane in hitre, bi bilo mogoče preprečiti marsikatero reklamacijo zaradi napake in slabe kakovosti na površini ali v notranjosti polizdelkov in končnih izdelkov Va-

ljarne. In ne le to. Pri valjanju je še veliko možnosti racionalizacij in inoviranja postopkov, ki bi pocenili in izboljšali proizvodnjo. Janez Kovač s sodelavci je naredil že veliko, vsega pa ne more, ker je za tako širok razpon dela en sam raziskovalec premalo.

To, kar je že narejeno, je vsekakor vredno priznanja. Kljub temu, da so naprave v valjarni že stare, so močno izboljšali tehnologijo od vhoda materiala do odpreme iz obrata. Zmanjšanje specifične porabe energije na težki progi je npr. dokaz za to, da je vodenje tehnologije valjanja na dobri poti. Tehnologa v Valjarni pa čaka še vrsta neresenih problemov, med njimi bo zaradi pogostih reklamacij čim prej treba zagotoviti kakovost površine polizdelkov.

Pri vseh tehnoloških inovacijah in racionalizacijah v Valjarni

ima Janez Kovač veliko besedo. Kljub temu priznanja »inovator železarne« ni sprejel le kot priznanje zase in za svoje delo, ampak za delo vseh, ki z njim sodelujejo, in tudi raziskovalcem, ki se ukvarjajo s plastično predelavo v drugih tozidih. Vsem bo to spodbuda za še bolj zavzeto iskanje novih načinov predelave, novih poti do cenejše, racionalnejše, boljše proizvodnje. Njemu samemu pa to priznanje prižiga iskrico upanja, da raziskovalca v Železarni Ravne ne bodo vedno imeli za odvečen privesek proizvodnje, ampak ga bodo delavci in vodstvo priznali kot pomemben dejavnik na poti izdelka od peči do kupca in hkrati kot kazi- pot v naš tehnološki jutri. Seveda pa si bodo tak položaj in pomen lahko izborili le raziskovalci sami s svojim zavzetim delom in znanjem, s čimer se je že in se še bo izkazal naš inovator.

NE SMEŠ SE ZADOVOLJITI S TEM, KAR IMAŠ

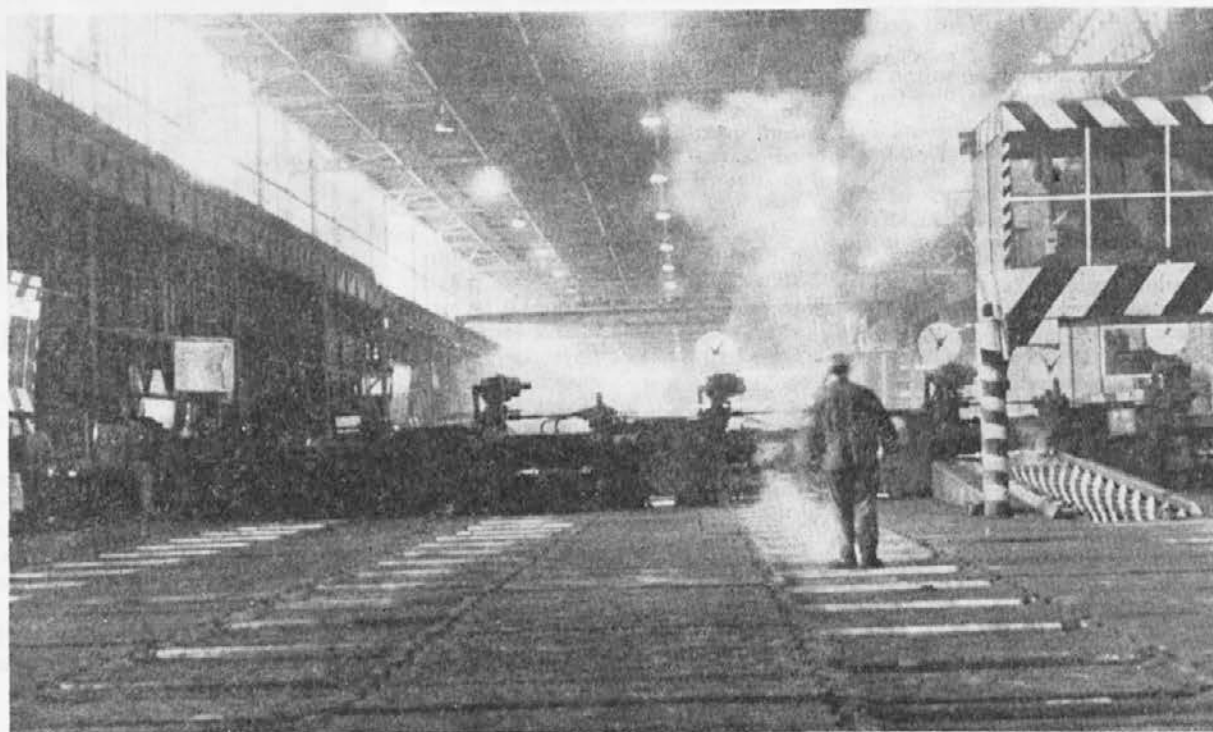
Sead Karadža, ki ga med inovatorji Železarne Ravne 1987 predstavljamo zadnjega, je močno zaposlen ravnatelj. To trdim zaradi tega, ker si zelo težko najde čas za novinarja internega glasila. Pa ne zato, ker bi kategorično odklanjal pogovor z njim kot nekateri njegovi kolegi v železarni, ampak on resnično ne utegne. Rok za prvo številko Fužinarja sva zato zamudila, za drugo sva ga komaj ujela.

Kako je razporejen njegov delovni čas, kako živi za svojo Valjarno in z njenimi ljudmi, bomo najlepše spoznali iz njegovih besed, ki mu — rojenemu Hercegovcu — tečejo kot slap.

»Naša valjarna je najboljša v Jugoslaviji, a kljub temu ni dob-

ra, ker je oprema v njej zastarela. Na tej stari opremi dosegamo dobre rezultate, ki so posledica našega odnosa do dela in tudi mnogoterih inovacij. Inovativnost so gojile že generacije pred mano, kot ravnatelj sem to nasledil in jo podpiram tudi sam in upam, da jo bodo tudi ljudje za menoj. Podpremo vsak dober predlog za boljše in uspešnejše delo. V Valjarni je dovolj ljudi, ki razmišljajo, kako bi delo izboljšali. Zato se splača potruditi in animirati za boljše delo tudi njihove delovne tovariše.

Slabo je, če ljudje mislijo, da ni treba nič početi. Človek, ki ob delu razmišlja, kako bi kaj spremenil, izboljšal, s tem izrazi tudi

Na srednji progi v Valjarni

svoj odnos do dela, ki ga opravlja. Ta odnos moramo upoštevati.

Ker vodim Valjarno, se moram ukvarjati s temi vprašanji. To zd ima premalo sredstev za posodobitev tehnologije. Za razvoj moramo poskrbeti sami. Največje veselje vsakega tehnologa in vodstvenega delavca je, če doseže dobre rezultate na svojih proizvodnih napravah. To ga spodbuja, da nenehno razmišlja o tem, kako bi delo še izboljšal in povečal proizvodnjo. Tako razmišljanje se spleta za predlagatelja in za ves tozd. Zelo slabo pa je, če se zadovoljiš s tem, kar imaš; to je prvi korak k zmanjšanju uspeha. Cilj mora biti boljše delo, večja proizvodnja in kakovost.

Ko se pojavi ideja, da bi kaj izboljšali, začnemo skupno iskati rešitve. Na vsakodnevem obhodu skozi obrat vidim, kako teče delo, ki smo ga skupno načrtovali. Z ljudmi, s katerimi smo se dogovorili za določene naloge, jih tudi skupno preverjamo. S tem nastaja medsebojno zaupanje in se oblikuje odnos do nalog, ki smo jih zastavili.

Kot ravnatelj menim, da se ne smeš nikoli oddvojiti od ljudi, s katerimi delaš. Če jih poznaš, veš, kaj dejansko mislijo, in je z njimi lažje delati. Treba jim je povedati, kaj je prav, in tudi, kaj ni. Ljudje, večinoma so pošten, povedo tudi sami, kaj mislijo.

Sead Karadža

mov, ki bodo omogočili uspešno prodajo izdelkov (visoke kakovosti) na domačem in tujih tržiščih.

Na nas pa je, da obdržimo prvenstvo med jugoslovanskimi valjarnami in se ujemo s konkurenco v svetu; kar dosegamo zdaj, je plod naše prizadevnosti, inovativnosti in izkušenj, v prihodnje pa bo to premalo. Kon-

za kar bomo uvozili napravo za valjanje in peč. S tem bomo posodobili izdelavo vložka za Industrijske nože in druge domače in zunanje porabnike. Če bomo letos zagotovili sredstva in sklenili pogodbo, bo naprava začela obratovati v dveh letih. Pozneje bo-

mo posodabljanje v Valjarni nadaljevali.

Kljub težkim časom za gospodarstvo v Valjarni nismo vrgli puške v koruzo. Opremo bomo posodabljali v okviru možnosti — to je naša edina perspektiva.

Mojca Potočnik

IZJAVA

DANES JE TEŽKO TRŽITI

Bili so časi, ko smo imeli naročil čez glavo. Tudi komercialiste smo imeli takrat, le da jih zato, ker so nam zagotavljali delo, nismo posebej hvalili.

Danes nimamo dosti naročil, imamo pa komercialiste, ki jih zato, ker nam ne zagotavljajo naročil, kritiziramo, češ, treba je na pot in se angažirati, pa se bo našlo delo.

O, sveta preproščina. Stvar vendar ni tako enostavna!

Kakšna je, bo povedal Vinko Krevh, vodja prodaje odkovkov v Komerciali.

»Ker je v Jugoslaviji težka splošna gospodarska situacija, je oteženo trženje, torej prodaja vseh naših artiklov.

V prejšnjih letih je bila taka prodajna politika, da smo poslovali direktno s kupci ali pa z njimi prek trgovskih organizacij. Pri obeh so zdaj problem izredno visoke obresti na zaloge materialov; če trgovina materiala ne proda v 15 dneh, že posluje z izgubo. Pred 10 leti, ko je bila podobna recesija, je bila trgovska marža 12 %, obresti 8 %, danes pa je marža 7,5 %, obresti pa so 135 %. Zato nočejo zalog in to je tudi glavni razlog za upad naročil. Če bodo obrestne mere znižane, šele potem lahko ponovno pričakujemo več specifikacij.

Enak problem je pri direktnih porabnikih. Praznijo zaloge, raje uporabijo manj primeren material, samo da ni treba novega kupiti.

Drugi problem, ki nam otežuje prodajo, je naša južna konkurenca, ki nudi cenejše prodajne pogoje z daljšim plačilnim rokom in celo popuste.

Vsaj delno nas še danes rešuje to, da smo med proizvajalci jekla med najkvalitetnejšimi v državi. Tisti, ki hoče kvaliteto, naroči pri nas, četudi dražje.

Že lani, ko so pričela naročila padati, smo se začeli komercialisti maksimalno angažirati. Toda na jugoslovanskem trgu primanjkuje denarja. Marsikje bi material nujno rabili, pa nimajo denarja. To je problem neporavnanih obveznosti, za katere v Komerciali dnevno posredujemo.

Vinko Krevh

Vse bolj prihaja do izraza dilema, ali kupcu, za katerega že vnaprej vemo, da nam ne bo mogel plačati ali nam celo že dolguje, sploh dobavljati material, zavedajoč se, da pa nam dela manjka. Konkretno tozdi pritiskajo na nas, da jim zagotovimo delo, na drugi strani pa je problem plačil. Torej so pogodbe za naročila eno, njihova realizacija drugo, tretje, najpomembnejše, pa njihovo plačilo.

H. M.

Na zadnji seji delavskega sveta DO na Rimskem vrelcu so podelili priznanja inovatorjem železarne

Ob zadnjem referendumu nisem bil toliko presenečen zaradi negativnega izida v našem tozdu, kot pa mi je bilo hudo. Ljudem nismo znali dopovedati, da gre za dobro delovno organizacijo. Prevladalo je nezaupanje in strah pred neznanim. Ljudem gre za preživetje in se bojijo sprememb. Vemo, preživeti moramo vsi, ki smo znotraj tovarniške ograje. Vprašanje kako bomo morali reševati s kompromisi.

Valjarna je poslovno še dokaj uspešna, in to zato, ker je usmerjena k zunanjim kupcem. Glede na srednjeročne in dolgoročne načrte, ki predvidevajo večjo finalizacijo proizvodnje v železarni, bi se morala preusmeriti k lastnim tozdom. Vprašanje je, kdo bi kril izpad dohodka, ki bi nas s tem zadel.

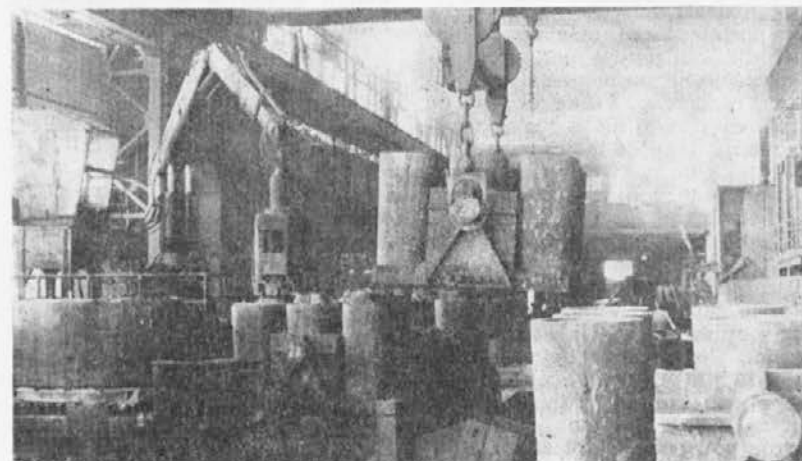
Rešitev ni v prvi vrsti v rokah nas, valjarjev. Veliko inovativnosti bodo potrebovali v mehanskih tozidih pri iskanju novih progra-

kurenčni bomo ostali le, če bomo temeljito posodobili našo opremo, v prvi vrsti moramo poceniti proizvodnjo s konti livom.

Valjanje visokokvalitetnih jekel, tudi hitroreznih iz konti liva smo že preizkusili, saj sodelujemo z železarno Breitenfeld v Avstriji. Strokovnjaki te železarne so z uslugami, ki jih delamo zanje, zadovoljni in cenijo tehnološko znanje naših valjarjev.

Znanje in voljo torej imamo, potrebujemo še ustrezne naprave. Zaradi težkih gospodarskih razmer v Jugoslaviji smo prisiljeni več prodajati na tuja tržišča, za katera pa je naša proizvodnja zaradi zastarelosti opreme predraga, torej pomeni izvoz za nas ekonomsko izgubo.

Delati moramo, da bomo preživeli, četudi prodajamo pod ceno, sčasoma pa se moramo posodobiti. Za začetek načrtujemo posodobitev valjanja ploščatega jekla,

V novi topilnici

Cilj je jasen: strokovni razvoj

Zapletljaji okoli nagrajevanja v decembru '87 so porajali mnoga vprašanja tudi o smislu in potrebnosti strokovnega razvoja. Problemi niso v vsebini sistema, cilj je jasen in ga večina sprejema. Pot do cilja pa je precej strma in ovinkasta. Zato se mnogi na njej spotikamo.

Sistem strokovni razvoj smo potrdili v okviru aktov za delitev osebnih dohodkov. Vendar ima sistem postavljene cilje, ki so drugačni in lahko rečem tudi višji, kot samo nagrajevanja. Denar je v tem primeru samo motivacijsko sredstvo za doseg postavljenih ciljev. Če želimo doseči cilje, ki so daleč pred nami, nam pogosto zmanjka volje, ko se do njih približamo. Dodatne spodbude so nam še kako potrebne, da sredi poti ne obupamo in odstopimo. Tako je tudi s strokovnim razvojem.

Cilj strokovnega razvoja je daleč pred nami. Postavljen je nekako tako:

— Cilj sistema strokovnega razvoja je imeti ljudi, ki imajo dovolj znanja za delo, ki ga opravljajo, ki svoja znanja izpopolnjujejo in jih dopolnjujejo z novimi spoznanji v stroki. Rečeno je tudi, da edina možnost, da delovna organizacija sledi razvoju znanosti in tehnologije, je, da imamo ljudi, ki so tega sposobni.

Vendar pa so vsi trendi zadnjih let dokazovali ravno nasprotno. Interes za izobraževanje ob delu in za izpopolnjevanje znanja je upadal. Tega ne moremo sicer trditi za vse zaposlene. Predvsem delavci višjih kategorij (VI. in VII.) so in bodo, ne glede na dodatne vzpodbude, svoja znanja obnavljali, ker je narava njihovega dela takšna, da to počno. Še bolj pa to delajo zaradi tega, ker so tako navajeni in ker jim je znanje, ki so ga pridobili v času študija, vzpodbudilo potrebo po vedno novem in več znanju.

Večina zaposlenih pa te potrebe ne čuti. Sama organizacija dela in okolje, kjer delajo, pa jih k temu ne sili. Zato smo se poslužili denarja kot motivacijskega sredstva, da dosežemo zastavljeni cilj. Torej denar ni in ne sme biti cilj, ampak je samo vzpodbuda na poti k cilju.

Zavestno te razlike med ciljem in vzpodbudami za doseg ciljev še nismo osvajali. So pa ljudje v Železarni, ki bi to morali dojeti, in v tem duhu programirati in organizirati delo. To so vsi vodje od poslovnega delavca do delovodje. Žal mnogi med njimi tega ne vejo ali pa morda še ne morejo razumeti. Vsekakor pa bo njihova pomoč ali njihovo razumevanje tega še kako potrebno, da vsega ne pokvarimo že na začetku. Vsak vodja ve ali pa mora vedeti, kaj pričakuje od delavcev, ki jih vodi. Ve tudi, kako delavci ta pričakovanja izpolnjujejo. Torej, ali delajo toliko in tako, kot je zapisano v programih dela in v opisu dela vsakega posameznika. Če rezultati dela niso taki, kot jih pričakuje, se mora poleg tega, kar se vedno sprašuje in s čimer vedno opravičuje svoje neuspehe (slabi stroji, slabi materiali ipd.), vprašati, ali delavci dovolj znajo in kaj bi še

morali znati, da bi delali bolje. Tu se začne pot strokovnega razvoja. Ne kdo izven njih, ampak sami morajo definirati temeljne vsebine izpopolnjevanja!

Tako bomo prišli do tega, da zadovoljimo današnje zahteve, da bomo delali tako, kot že danes želimo delati.

Naslednji korak je korak naprej.

Zadovoljiti se s tem, kar imamo danes, ne moremo. Strokovnim delavcem, ki delajo na razvoju posameznih področij, je bolj ali manj jasno, kakšna je naša perspektiva. Eden od pogojev, da to perspektivo uresničimo, je, da se na ta razvoj pripravimo z dovolj znanja. To pomeni da moramo znati in vedeti več, kot delo trenutno od nas zahteva. Tako so sestavljeni tudi programi izpopolnjevanja. Strokovnjaki za posamezna področja dela so za vsako delo v železarni definirali, kako naj bi se v bližnji prihodnosti razvilo, definirali so potrebna znanja in sedaj ta znanja sami tudi prenašajo na ljudi, ki bodo ta znanja potrebovali.

Pri tem nastopa problem, ki ga ne morem obiti. Strokovnjaki za posamezna področja delajo svoja dela, prav tako morajo skrbeti za lasten razvoj. Njihova naloga pa je tudi skrbeti za razvoj vseh, ki bodo neposredno izpeljali tisto, kar načrtujejo. Če je to tako, potem jim moramo omogočiti in od njih zahtevati, da to postane del njihovih rednih zadolžitev, da jih za to nenazadnje tudi ustrezno motiviramo. Ne pa, da je to njihova obveznost ali pa tudi ni, za popoldne. Jasno pa je, da nihče od zunaj ne more bolje definirati znanj, kot ravno oni sami, ki so jih posredno že definirali v svojih razvojnih projektih ali nalogah.

Vsebine programov izpopolnjevanja tvorijo tudi družbeno-ekonomska znanja. V mnogih razpravah o strokovnem razvoju so te vsebine doživele največ kritik. Morda so bile na začetku te vsebine res presplošne. Takšne, kot si jih zamišljamo, pa so vsekakor potrebne. V te vsebine vgrajujemo temeljne cilje delovne organizacije, ki morajo postati vrednote vsem zaposlenim. Eden takih ciljev je izboljšati kvaliteto. Cilj bo postal vrednota, ko bomo vsi zaposleni resnično želeli, da kvaliteto izboljšamo. Zato se s programi izpopolnjevanja družbeno-ekonomskih znanj seznanjamo z načini in prizadevanji za dvig kvalitete.

Sistem strokovnega razvoja nalaga vsem zaposlenim obveznosti. Sicer je v pravilih jasno zapisano, da je udeležba v izpopolnjevanju prostovoljna. Če želiš, se vključiš, če ne želiš, lahko stojiš ob strani in se ne izobražuješ. Vendar, zakaj ljudje hodijo v šolo? Ker to zmorejo, ker je prijetno spoznanje, da danes veš več, kot si vedel včeraj. In kot sem že omenila, ko veš več, želiš vedeti še več. Predvsem to žene posameznika v šolo.

Vsak, ki pa znanje poveže z nekom drugim, ko začne delati v neki tovarni, pa to, koliko zna, ni več le njegova stvar. V tem primeru izobraževanje in izpopolnjevanje znanja ni več popol-

noma prosta izbira, temveč skupni cilji zahtevajo, da vloga posameznik vedno nova znanja v ta proces. Posebej v procesih, ki se hitro spreminjajo ali razvijajo. Človek, ki v tem ne sodeluje, sam sebe izloči. Torej sodelovanje v tem procesu, del tega je tudi sistem strokovnega razvoja, ni obvezno, je pa nujno, če ne želimo iz njega izpasti.

V letu 1988 bo večina zaposlenih imela možnost vključiti se v

pravi ciklus izobraževanja. Rezultati tega, večji ali manjši, bodo odvisni tako od sestavljalcev programov, ali so pravilno definirali vsebine programov, kot od vodij in vsakega posameznika, kako bodo nova znanja povezali z delom. Tako udeleženci, izvajalci in načrtovalci sistema pa bomo z izkušnjami bogatejši. Menim, da nam sistem dopušča dovolj možnosti, in da ga bomo znali in morali povezati z delom in cilji delovne organizacije. To pa je pogoj, da ostane živa in da napreduje.

Eleonora Gladež

ŠE ENA PEČ Z MAZUTA NA PLIN

V Valjarni na težki progi predelujejo globinsko peč za ogrevanje ingotov ELPIT št. 2 z mazuta na plin.

Delajo tozdi PII, SGV, ETS, Valjarna, Energija in nekateri zunanji.

Ker je bila peč že dalj časa predvidena za prezidavo, na njej niso opravljali generalnih remontov, in je bila v zelo slabem stanju. Zato bodo zdaj naši industrijski zidarji s pomočjo Montinga iz Zagreba obnovili vso obzidavo in ves dimni kanal razen dimnika. To pomeni zamenjati 360 ton starega materiala, odpornega proti ognju, z novim. Samo rušenje peči je trajalo 1800 ur. Za zidanje pa načrtujejo še okoli 7000 ur. Vsa dela naj bi bila končana do konca februarja, približno vrednost investicije pa je 160 milijonov din.

Električarji tozda ETS so rekonstruirali merilno—regulacijsko in varnostno opremo, za kar so dali idejno rešitev, izdelali projekt, sodelovali pri nabavi opreme, ki jo sami montirajo in jo bodo tudi dali v pogon.

Predelava je zelo pomembna, saj je plin cenejši kot mazut. Tudi škajanja je manj in s tem manj stroškov za vzdrževanje.

Dvojka je tretja od petih ogrevnih peči v Valjarni, predelana na plin.

(Vir: informacija vodstvenih delavcev)

FUŽINAR ZA RAZVOJ

Zasnova knjižnično-informacijskega sistema v Jugoslaviji

Na osmi seji predsedstva SJNB (Skupnost jugoslovanskih nacionalnih bibliotek) v Zagrebu aprila 1986 je bila po dveh letih in pol dela in razprav enoglasno sprejeta zasnova knjižnično-informacijskega sistema (KIS) v SFRJ. Dokument »KIS v SFRJ« je osnova in okvir za izdelavo drugih dokumentov in nima normativnega pomena, je pa temelj za izdelavo konceptov KIS-a vsake republike in pokrajine.

Dokument opredeljuje informiranje kot dejavnost posebnega družbenega pomena, saj je kot nacionalni vir za razvoj neke dežele pomembno tako kot energija, kadri, surovine in kapital. Če želi biti neka dežela enakopraven član mednarodne skupnosti in mednarodnega informacijskega sistema, mora razvijati svoj informacijski sistem na naslednjih osnovah:

- pospeševati nastajanje primarnih publikacij
- razširjati zbirke dokumentov ter olajšati dostop do le-teh
- omogočiti dostop do tujih zbirk dokumentov in baz podatkov
- razvijati prevajalske službe
- uveljaviti bibliografsko kontrolo, obdelavo in analizo dokumentov v deželi
- razvijati informacijske in referalne službe za vse oblike posredovanja informacij
- uveljaviti koordinacijo med informacijskimi enotami in sistemom
- usposabljanje kadre
- uveljaviti ustrezno zakonodajo
- določiti sistem financiranja
- razvijati sistem izobraževanja kadrov in uporabnikov

— spodbujati raziskovanja v informacijskih znanostih

— uveljaviti sodelovanje z mednarodno mrežo informiranja.

Pomembno spodbudo strukturiranju knjižnično-informacijske dejavnosti kot sistema je dal UNESCO, ki si je s programi NATIS (nacionalni informacijski sistem), UNISIST (svetovni informacijski sistem) in GIP (generalni informacijski program) prizadeval pomagati svojim članicam pri premagovanju informacijske krize in organiziranju njihovih sistemov znanstvenih, tehnoloških, ekonomskih, kulturnih in strokovnih informacij. Glede na mednarodne informacijske sisteme mora Jugoslavija upoštevati mednarodne standarde, norme in pravila, če se želi vključiti v mednarodne informacijske mreže.

Temelji za izgradnjo koncepcije o politiki informiranja v Jugoslaviji so bili opredeljeni v ustavi in v zakonu o združenem delu, po resoluciji pa je zvezna skupščina 1981. leta sprejela še zakon o temeljih družbenega sistema informiranja in informacijskem sistemu federacije, podrobnejšo uresničitev tega zakona zagotavljajo republiški in pokrajinski zakoni (Slovenija je zakon o DSI sprejela 1983. leta). Za knjižničarsko dejavnost je posebno pomembno, da se podrobneje opredeli odnos med DSI in KIS-om. Knjižnično-informacijski sistem je torej treba razvijati kot bistveni, neločljiv del družbenega sistema informiranja (DSI) Jugoslavije.

KIS je osnova in del sistema znanstvenih in tehničnih informacij (SZTI) ter je kot informacijska infrastruktura bistven pogoj za znan-

stveno-raziskovalno in znanstveno-izobraževalno delo v vseh dejavnostih, zlasti v znanstvenih disciplinah in področjih ter na tehnično-tehnoloških področjih, ki so na čelu znanstvene revolucije.

Da bi se izgradil knjižnično-informacijski sistem in da bi lahko postal sestavni del informacijskih sistemov DSI-a, je treba reformirati sleherni knjižnično enoto v KIS-u in jo transformirati v knjižnično-informacijski center.

Zasnova posameznih knjižnično-informacijskih centrov odprla klasično izposojevalno knjižnico sistematskemu delu z določenimi skupinami uporabnikov in zadovoljuje njihove celovite potrebe pri iskanju informacij in odkrivanju virov informacij, ne glede na to, kje so dokumenti. Vloga knjižnice kot knjižnično-informacijskega centra je zbiranje in razširjanje celotne produkcije na strokovnem, znanstvenem ali teritorialnem območju, za katero je pristojna. Praviloma je njena osnovna naloga distributiranje informacij brez diskriminacije. Glede na to, da knjižnice kot knjižnično-informacijski centri ne morejo izolirano opravljati svojih razširjenih nalog in zadovoljevati vedno večjih potreb uporabnikov, se združujejo v **kooperativni KIS**. Prav te vhodne in izhodne poti komunikacij postajajo bistvene za sleherni knjižnico, povezano v KIS. Transformacija obstoječih knjižnic v knjižnično-informacijske centre omogoča vsaki vrsti knjižnice programsko usmeritev za dooločene cilje in naloge ter hkrati povezovanje z ostalimi informacijskimi sistemi v OZD, občini, regiji, republiki/pokrajini v enotni DIS Jugoslavije. Knjižnično-informacijski sistem v SFRJ je sistem KIS-ov, ki ga tvori celota 8 medsebojno povezanih KIS-ov republik in pokrajin. Osnova teh je KIS občine s svojimi enotami v krajevnih skupnostih in skupina KIS-ov posameznih dejavnosti z osnovno enoto v organizaciji združenega dela.

Osnovne funkcije knjižnično-informacijskega sistema v SFRJ

- (1) Nabava knjižničnega gradiva.
- (2) Enotna obdelava materialov, proces obdelave obsega akcesijo, katalogizacijo, klasifikacijo, indeksiranje, izdelavo tezaurusa in analitično sintetično obdelavo.
- (3) Shranjevanje dokumentov.
- (4) Uporaba, t. j. poizvedbe, zagotovitev dostopa k dokumentom, diseminacija informacij in dokumentov, izdelava bibliografij in centralnih katalogov ter prevajanje in reprodukcije dokumentov.
- (5) Informacijsko-referalna funkcija je ena bistvenih knjižničnih funkcij. Knjižnica nudi informacijsko-referalne usluge, in sicer na temelju lastnih fondov, kakor tudi na temelju informacij o fondih drugih enot KIS-a in drugih informacijskih sistemov v tujini ter specializiranih baz podatkov (to so zlasti retrospektivne raziskave, selektivna diseminacija informacij in posvetovanje s strokovnjakom). Komunikacijske zve-

ze prek mreže za prenos podatkov in on-line vključevanje v mednarodne informacijske sisteme ter poizvedbe v bazah podatkov, ki nenehno naraščajo, omogočajo izredno razširitev te funkcije KIS-a

- (6) Zaščita dokumentov.
- (7) Kulturna funkcija.
- (8) Založništvo.
- (9) Izobraževalna funkcija.
- (10) Usposabljanje kadrov in uporabnikov.

Razvoj KIS-a v SFRJ je odvisen od nadaljnjega razvoja sistema znanstvenih in tehničnih informacij (SZTI), tako kot je tudi SZTI odvisen od reforme KIS-a. Osnovni cilji SZTI v Jugoslaviji so tudi cilji KIS-a. KIS v SFRJ se mora strateško usmeriti v združeno delo in obrniti k razvoju združenega dela, gospodarskim in družbenim dejavnostim ter socialističnemu samoupravljanju. Tega ne more izpeljati brez SZTI. Osnovna struktura SZTI:

- (1) Knjižnično-informacijski sistemi
 - KIS-i dejavnosti z enotami v velikih OZD-ih in SOZD-ih
 - univerzitetni KIS z enotami v visokošolskih organizacijah
 - KIS republik/pokrajin z nacionalnimi in univerzitetnimi knjižnicami, osrednjimi in največjimi znanstvenimi knjižnicami
- (2) arhivski sistem
 - arhivi v delovnih organizacijah
 - arhivski sistemi republik/pokrajin z osrednjim arhivom
- (3) informacijski sistemi DSI-a
 - IS v delovnih organizacijah materialne proizvodnje in družbenih dejavnostih
 - IS v znanstveno-raziskovalnih ustanovah
 - IS občine
 - IS republike/pokrajine.

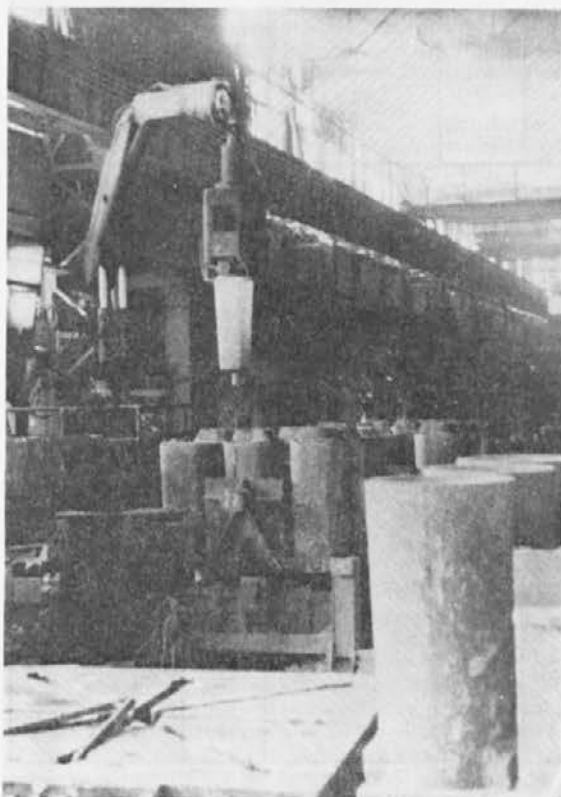
Posebno vlogo v SZTI-ju imajo specializirani in referalni centri, bodisi v delovnih organizacijah v gospodarstvu in družbenih dejavnostih, ali v sestavi osrednjih knjižnic (nacionalnih ali univerzitetnih), ali pa kot samostojne delovne organizacije.

Specializirani centri in INDOK centri, oblikovani v velikih delovnih organizacijah skupaj s knjižnicami in računalniškimi centri, se lahko organizirajo kot knjižnično-informacijski centri in največ prispevajo k razvoju SZTI-ja v Jugoslaviji.

Dolžnost vključevanja v KIS je moralna obveznost vsake knjižnice, torej tudi strokovne knjižnice Železarne Ravne. Koncept razvoja, ki smo ga v INDOK centru in knjižnici zasnovali, izhaja iz priporočil dokumenta »KIS v SFRJ«. Ob tem je seveda treba upoštevati, da bo razvoj potekal postopoma; najprej je treba posodobiti organizacijo poslovanja, urediti koordinirano nabavo gradiva, predvsem pa izobraziti vse, ki sodelujejo v informacijskem procesu, kadre in uporabnike; najširši krog uporabnikov pa je treba informacijsko osveščati in zagotoviti ustrezen nivo informacijske kulture.

(Povzetki dokumenta: Knjižnično-informacijski sistem v SFRJ, Ljubljana 1987)

bibliotekarka
Majda Kotnik-Verčko,

Bofors dela

MOJSTRSKA MISELNOST INOVACIJE

Pri nas še zmeraj prevladuje mišljenje, da je človek len in da sovraži delo. Zasičeni smo z raznimi teorijami in frazami, kako povečati storilnost. Kaj je pri nas motivator za boljše delo? Kakšen je naš motivacijski model in ali je sposoben dati inovacije?

Motivacijski model je le določen pristop, da se ljudje motivirajo za produktivno delo. S podjetniškega vidika Steers in Porter razlikujeta tri modele:

1. TRADICIONALNI MODEL (DENAR!)

Predpostavke:

- ljudje sovražijo delo
- zaslužek je pomembnejši od dela
- malo je ljudi, ki želijo opravljati kreativno, samokontrolno delo.

Naloge vodilnih:

- tesen nadzor ljudi
- delo razbiti na čim bolj enostavna — rutinska opravila
- vodilni predpiše postopke in jih sankcionira.

Pričakovanja:

- pravičen šef
- dober zaslužek, zato tudi dobro delo
- če so naloge dovolj enostavne, bodo delali tudi na normo.

2. MODEL MEDČLOVEŠKIH ODNOSOV (ODNOSI!)

Predpostavke:

- ljudje se želijo počutiti koristne in pomembne
- ljudje želijo pripadati skupini, vendar biti priznani kot posamezniki.

Ti dve predpostavki sta pomembnejši od denarja.

Naloge vodilnih:

- narediti, da se bodo ljudje počutili koristne
- informirati podrejene in upoštevati njihove pripombe
- na rutinskih delih morajo dopustiti samostojnost in samokontrolo.

Pričakovanja:

- če bodo podrejeni sodelovali, bo zadovoljena potreba po koristnosti in pomembnosti
- to bo izboljšalo moralo, zmanjšalo odpor in povečalo sodelovanje

3. MODEL ČLOVEŠKIH RESURSOV (INOVACIJE!)

Predpostavke:

- ljudje dela ne sovražijo in želijo prispevati k miselnim ciljem, zlasti tistim, kjer so tudi oni sodelovali
- večina ljudi je dosti bolj kreativna, kot to zahteva njihovo trenutno delo (neizkoriščeni resursi)

Naloge vodilnih:

- da uporabijo neizkoriščene resurse
- da ustvarijo klimo za ustvarjalnost
- da spodbujajo ustvarjalnost.

Pričakovanja:

- povečala se bo produktivnost
- večje zadovoljstvo pri delu.

Le model človeških resursov je sposoben dati inovacije. V naši praksi se je uveljavil tradicionalni model. Inovativnost gradimo na tradicionalni (mojstrski) miselnosti. Ta miselnost pa žal ni prisotna le pri podrejenih, ampak tudi pri vodilnih delavcih. Ta model pri nas funkcionira veliko slabše kot v drugih sistemih. Predpostavki tega modela sta stroga kontrola nad delavcem in ostra disciplina. Če ni ustreznega učinka, je delavec odpuščen. Gnili kapitalizem ne ščiti lenuhov. KAJ PA MI?

Zdenka Haule, Monter Dravograd

PRIPIS

V Informativnem fužinarju so posebno dobrodošli članki, ki želijo kakšno pomembno področje izboljšati ali vsaj razčistiti pojme. Pri tem ni nujno, da se z objavljenim vsi strinjamo. Nemara bo prav besedilo tov. Hauletove izzvalo strokovnjake, da bodo o isti temi povedali svoje mnenje.

Urednik

IZKUŠNJE PRI UVAJANJU RAČUNALNIKA V PRIPRAVO DELA V TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

V drugi polovici leta 1984 so začele strokovne službe Delovne skupnosti za gospodarjenje v naši pripravi dela pripravo uvedbe programa za formiranje in planiranje proizvodnje. V decembru leta 1984 je bil organiziran tečaj za dopolnilno izobraževanje za vse tiste delavce, ki so vezani pri svojem delu na uporabo programa Caposs-ZR. Po opravljenem testu znanja smo v obratu namestili dva poenterja na izmensko delo, ki prek terminala, ki je nameščen v obratni pisarni, tekoče javljata povratne informacije o zaključenih operacijah. V pripravi dela pa smo reševali nastalo problematiko, kot je:

1. Usklajevanje tehnoloških postopkov glede na stroškovna mesta in ozka grla.
2. Določitev alternativnih strojev.
3. Določitev vhodnih in izhodnih postaj in namestitvev odlagalnih tablic za vsak stroj po stroškovnem mestu.
4. Pregled stanja materiala.
5. Izvedba inventure v zaključnih operacijah za vse izdelke.
6. Prilaganje tehnologije optimalnemu izkoriščanju proizvodnih kapacitet.
7. Zasledovanje celotnega tehnološkega procesa od razreza do končne kontrole.
8. Preprogramiranje terminov dobave zaostankov za domače naročnike.

Po starem načinu planiranja in vodenja oz. lansiranja proizvodnje smo nekako rutinsko forsirali večje serije in težje nože, manj pa smo upoštevali dobavne roke. Posledica tega je bila, da so se večale medfazne zaloge in zamude terminov pri pogodbenih obveznostih.

Ob prehodu na računalniški sistem smo pri izpisu mesečnih operativnih planov imeli pregled zaostankov, zato smo lansirali na razrez materiala kakor tudi pri nadaljnjih operacijah po zakasnelih terminih, s tem so se zmanjšale medfazne zaloge materiala in zaostanki nerealiziranih naročil, ki smo jih morali preterminirati v naslednje leto.

Od leta 1985 do leta 1987 so podatki glede medfaznih in materialnih zalog ter nerealiziranih naročil naslednji:

Leto	Količine v tonah		
	medfaza	zaostanki	material
1985	211	160	2500
1986	190	140	2300
1987	160	30	1700
dec. 1987			1375

Iz navedenega je razvidno, da smo z uvedbo programa Caposs-ZR in programov za vodenje zalog vložka dosegli zmanjšanje zalog (glej sliko), boljši pregled nad nerealiziranimi naročili in boljše obvladovanje mesečnih operativnih planov. Zmanjšanje zaostankov s 160 ton na 30 ton lahko delno pripišemo zmanjšanju naročil.

V uporabi je grobo terminiranje in planiranje kapacitet. Pri finem terminiranju so se pojavili problemi, kot:

1. Program zahteva red od sprejema naročila do končne izdelave izdelka.

2. Sprejemanje naročil s kratkimi dobavnimi roki in njihovo forsiranje v proizvodnjo.

3. Nerealno postavljeni normativi.

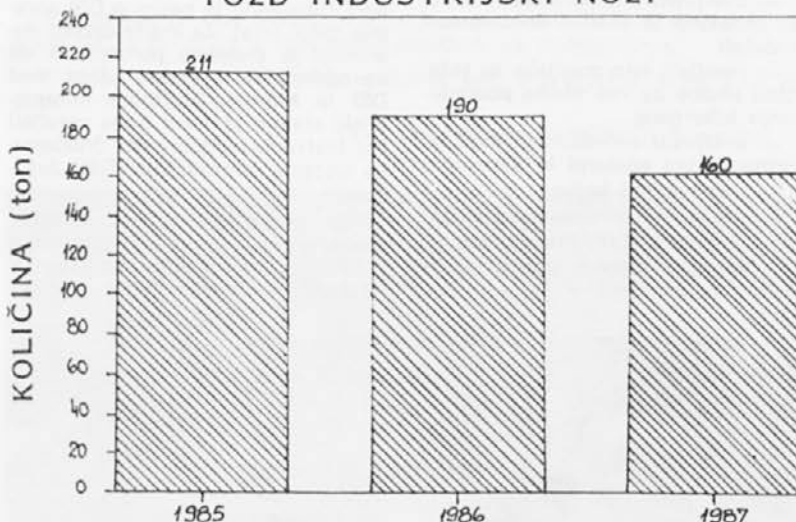
4. Alternativnih strojev ni možno glede na asortiment naročil vedno upoštevati.

5. Dosledno je treba skrbeti, da so planirane strojne kapacitete zagotovljene (razne odsotnosti, okvare strojev).

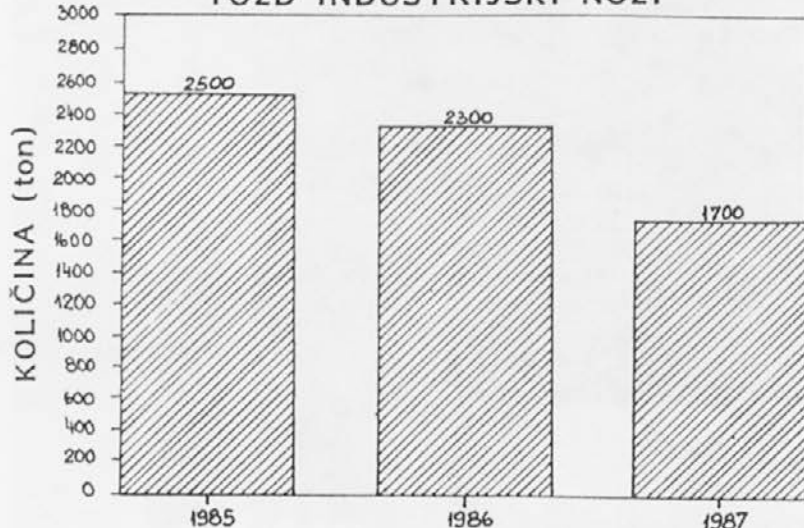
Za uvedbo sistema si bomo še naprej prizadevali, posebno še, ker se spreminja asortiment naročil in je vedno bolj zahtevno načrtovati mesečne operativne plane, pri tem pa nam lahko računalniško podprto krmljenje proizvodnje veliko pomaga.

Stanko Vrhovnik

MEDFAZNE ZALOGE TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

ZALOGE VLOŽKA TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XV

Ravne na Koroškem, 12. februarja 1988

Št. 1

Mladi fužinar izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Marta Vrenčur, Saša Meško, Alojz Lipovnik, Barbara Sušnik in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino.

VOLILNO-PROGRAMSKA KONFERENCA SVETA ZSMS SLOVENSKE ŽELEZARNE

Konec decembra je bila v Bohinju volilno-programska konferenca sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne. Tudi v letošnjem letu smo konferenco združili s seminarjem, na katerem smo obravnavali aktualne teme znotraj sozda kakor tudi položaj mladih v Sloveniji.

Prvi dan seminarja je bil namenjen volilno-programski konferenci sveta ZSMS sozda Slovenskih železarn, kjer smo kritično in samokritično ocenili delo mladih v preteklem letu. Veliko govora je bilo o usodi mladinskega prostovoljnega dela, o udeležbi naših brigadirjev v brigadi mladih jugoslovanskih železarn Norbert Weber, kakor tudi o delu znotraj sozda, saj smo ocenili, da delujemo v nekaterih primerih premalo aktivno in da se ne čuje »politični« glas mladih znotraj sozda. Ob zaključku konference smo tudi izvolili novega predsednika sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne in to Ivana Hribnika iz sto ske železarne.

V nadaljevanju seminarja se nam je pridružil tov. Igor Uršič, predsednik PO SOZD Slovenske železarne. Tov. Uršič je slikovito prikazal trenutno stanje sozda znotraj Jugoslavije kakor tudi stanje črne metalurgije v svetu. Iz uvoda smo lahko razbrali, da je naše poslovanje slabo, za kar so krivi razni vzroki. Poudaril je, da je temu najbolj pripomogla vsesplošna gospodarska kriza, še posebej pa nelikvidnost naših kupcev. V prihodnje moramo veliko pozornosti posvetiti kvaliteti in sortimentu, je na koncu uvoda povedal predsednik poslovnega odbora tov. Igor Uršič. Ko se je dotaknil dela mladih znotraj sozda, je menil, da moramo mladi še bolj aktivno sodelovati v razpravah, kajti le na ta način bodo mladi prišli do večje veljave.

Ob zaključku naj pohvalim še organizatorja letošnjega seminarja Železarno Jesenice za dobro opravljeno delo.

Milenko Kobal

Zveza socialistične mladine in nova družbena gibanja

Na nedavnem posvetu predsednikov in sekretarjev OK ZSMS iz vse Slovenije v Bohinju je bil med številnimi vročimi temami govor tudi o novih družbenih gibanjih v mladinski organizaciji, s katerimi bi omogočili, da bi ZSMS ponovno prišla na površje ter dobila spet tisto vlogo, ki ji dejansko pripada. Zato smo se odločili, da pripravimo nekaj povzetkov iz obširne razprave.

V statutu ZSMS se priznava in poudarja poseben pomen spontanemu, pluralističnemu in avtonomnemu organiziranju mladih — interesne oblike organiziranja in delovanja imajo samostojnost in avtonomnost v organiziranju ter delovanju.

Organizacije ZSMS in drugi namreč podpirajo in odpirajo prostor različnim oblikam dela, med drugim tudi gibanjem. Demokracizacija ZSMS in njena izražanja kot fronte je v tesni povezavi s politično in organizacijsko podporo novim družbenim gibanjem ter interesnim skupinam. Znotraj organizacije moramo priznati tem gibanjem poseben pomen, predvsem v iskanju osebne in kolektivne identitete mladih in njihovega avtonomnega delovanja. ZSMS jim mora omogočiti legitimen in odprt prostor za delovanje od temeljnih okolij do republiške in zvezne organizacije. To je hkrati tudi ena od ključnih usmeritev mladinskega kongresa iz Krškega.

Rezultati slovenskega javnega mnenja so namreč pokazali v letu 1987 naslednje: le 3,9% ljudi meni, da nova družbena gibanja niso potrebna, ker pač imamo SZDL, dobrih 80% anketiranih je seznanjeno z delovanjem novih družbenih gibanj, 46,4% anketiranih pa želi aktivno delovati v novih družbenih gibanjih ali pa že deluje. V ZSMS se je začelo s široko javno razpravo o novih druž-

benih gibanjih že v sklopu predkongresnih priprav in raznih diskusij, z njimi pa se nadaljuje tudi po kongresu vse do danes. Čisto z gotovostjo se lahko trdi, da skorajda ni osnovne organizacije ZSMS, kjer o novih družbenih gibanjih ne bi razpravljali ali pa vsaj

bežno govorili. Razprave so potekale po občinskih konferencah bodisi skozi seminarsko delo ali pa s pripravo javnih tribun, ki niso bile omejene samo na mlade, pač pa so bile dostopne za vse.

Vse te javne razprave tudi v drugih DPO so pokazale, da so mladi dokaj dobro seznanjeni s fenomenom novih družbenih gibanj, imajo pa tudi predstave jasnosti projektov in zahtev gibanj. Iz vsega tega se namreč lahko potegnejo naslednji zaključki:

Nastanek novih družbenih gibanj je globoko povezan z družbeno krizo, najsi gre za parlamentarni sistem, enopartijski sistem ali pa za sistem samoupravne socialistične demokracije. Za razliko od gibanj, poznanih iz zgodovine, se nova družbena gibanja ne zavzemajo za prevrat, niti jih ne zanima oblast. Predstavljajo torej novo vsebinsko in oblikovno družbeno delovanje.

V okviru splošnih interesov, ki so planetarnega pomena, nadvladajo (zavzemanje za mir, čisto okolje, nova duhovnost, enakopravnost žensk), se nova gibanja zavzemajo tudi za čisto konkretne primere; dokončna razrešitev jedrskega programa, pa civilne družbe.

Nova družbena gibanja delujejo v javnosti in javno. Zainteresirani posamezniki se združujejo okrog projektov spontano in avtonomno. Nimajo političnega programa in političnih ciljev, ne priznavajo hierarhije, nimajo ne vodij in ne članstva. Nova družbena gibanja so konstitutivni element nastajajoče socialistične civilne družbe, ki naj bi opravljala nadzorno funkcijo nad politično državo. To namreč vedno znova opozarjajo na njeno zakonsko določeno mejo s pristojnostmi vred, da se drži ustavnih določil, da je učinkovita in odgovorna. Posredniško družbo med državo in civilno družbo bi morala opravljati prenovljena SZDL (prenovljena v takšnem smislu, da bi se v njej vse pobude občanov preveč

Ledeni stebri

Prizadevno

ne filtrirale, da bi bilo več direktnih nastopov, mnenj in stališč).

Vsa ta nova družbena gibanja ter ostale oblike interesnega združevanja mladih so v veliki meri prispevale k temu, da si je mladinska organizacija ponovno vrnila legitimnost in vpliv. Mladinska organizacija, ki se je prej sklicevala na neko abstraktnost baze, na mladinsko množičnost, sedaj prevzema konkretne mladinske pobude. Zelo dobro je razčlenjeno, kakšna so stališča okrog energetskega razvoja, kaj bodo v prihodnje delali mirovniki, kakšen bo pedagoški zakon, stanovanjske zadruge, populacijska politika, mobilizacija proti AIDS-u, ...

Mladinska organizacija do novih družbenih gibanj kot oblike dela ZSMS ne more imeti selektivnega pristopa, pač pa naj vzpostavlja odnos do posamičnih pobud in projektov različnih gibanj ter interesov skupin. Mladinska organizacija pa mora tudi vsakodnevno dograjevati metode in načine svojega delovanja, seveda v skladu s svojimi mladinskimi kongresnimi opredelitvami. Če pa hoče vse to doseči, mora biti odprta, mora znati prisluhniti vsem pobudam posameznikov ali skupin, ki težijo k pozitivnim spremembam v ZSMS in družbi kot celoti.

Povzetke pripravil
Silvo Jaš

POBUDA PREDSEDSTVA OK ZSMS RAVNE NA KOROŠKEM, KI JE BILA PODANA NA ZASEDANJU ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE DNE 14. 10. 1987

Predsedstvo OK ZSMS Ravne na Koroškem je na svoji seji dne 10. septembra 1987 razpravljalo o vlogi in načinu dela regijskih funkcionarjev.

V razpravi je bilo v ospredju vprašanje o nujnosti profesionalnih funkcionarjev na regijskem nivoju ter o primerjavi med regijskimi funkcionarji vseh DPO v koroški regiji.

Predsedstvo OK ZSMS je sprejelo sklep, da je treba dati pobudo za preučitev možnosti za ukinitvev profesionalnih funkcij družbenopolitičnih organizacij na nivoju koroške regije.

Treba je povedati, da imata ZSMS in Zveza borcev neprofesionalnega predsednika

medobčinskega sveta teh družbenopolitičnih organizacij, medtem pa imajo ZK, SZDL, ZS profesionalne predsednike.

Kot smo že povedali, ima ZSMS neprofesionalnega predsednika MS ZSMS za Koroško in ugotavljamo, da je možno povezovanje občinskih konferenc na regijskem nivoju tudi na takšen način. Seveda pa je ob tem potrebno tudi boljše sodelovanje med profesionalnimi funkcionarji DPO v občinah.

Predsedstvo OK ZSMS je mnenja, da je takšen način dela, kot ga imamo v naši družbenopolitični organizaciji, glede organizacije na nivoju regije možen tudi v drugih DPO na Koroškem. Smatramo tudi, da ni bistvene

razlike med obsegom dela predsednika MS ZSMS in predsednikov MS drugih DPO. Menimo tudi, da je nujno potrebno, da enkrat končno začnemo delati in uresničevati vse preveč lepo zapisane sklepe o varčevanju na vseh področjih. Razmisliti pa bi morali tudi o učinkovitejšem delu politikov v našem političnem sistemu.

Pobudo dajemo tudi z vidika zmanjševanja stroškov družbenopolitičnih organizacij. Z ukinitvijo profesionalnih funkcij bi namreč ostalo več denarja v blagajnah DPO, ki pa bi ga lahko mnogo koristneje uporabili za razne aktivnosti organizacij, predvsem za večjo aktivnost članstva v posamezni DPO.

Poleg denarja, ki bi ostal, če ne bi plačevali profesionalnih funkcionarjev, bi privarčevali še s stroški za vzdrževanje prostorov, prevoznih stroškov itd.

Alenka Bombek-Kolmančič

OCENA BRIGADIRSKEGA POLETJA '87 V SLOVENIJI

Pred nami je novo leto in s tem tudi novo brigadirsko poletje, vendar ne moremo mimo ocene dela brigadirjev v preteklem brigadirskem poletju. Iz ocene, ki nam jo je posredovala RK ZSMS, želimo obvestiti vse o mladinskih delovnih akcijah v letu 1987.

Problemi, ki so jih ocenile posamezne OK ZSMS, ki pa veljajo skoraj po vsej Sloveniji:

— Mlade vse težje animirajo za udeležbo na MDA.

— MPD je v marsikateri občini marginalna dejavnost ne samo v ZSMS, temveč tudi v skupnosti kot celoti. V marsikateri sredini se z MPD ne ukvarjajo več kot z dejavnostjo mladinske organizacije, ampak le še kot z »obvezo«, da izpolnijo plan in v oktobru napišejo poročilo.

— Precej nedorečen odnos je med študentskimi servisi in OK ZSMS, ki se kot ustanovitelji študentskih servisov pritožujejo, da jim servisi odtegnejo mlade od MPD.

— Najboljšo propagando opravijo brigadirji s prenašanjem izkušenj z akcij, ki so velikokrat slabe, saj je na akcijah še precej pomanjkljivosti.

Pozitivni premiki:

— Na večini MDA v Sloveniji se je bistveno izboljšal brigadirski standard.

— Trend upadanja števila brigadirjev se je nekoliko umiril, v nekaterih občinah so letos zagotovili celo več brigadirjev, kot so planirali.

— Na MDA se je l. 1987 opravilo za okoli 800 milijonov din raznih del.

— Izvedenih je bilo 12 raznih posebnih oblik (taborov), ki se vedno bolj potrjujejo tako v strokovnem kot v organizacijskem smislu.

Skupen dogovor o aktivnostih v letu 1988:

Posebej izpostavljene naloge:

— Obseg klasičnih MDA je nujno treba skrajšati na število, ki ga bomo lahko realizirali v organizacijskem, kadrovskem in finančnem smislu. Pri tem se morajo v popolnosti upoštevati postavljeni kriteriji glede standarda in ostalih pogojev življenja brigadirjev na MDA.

— Spremembe je treba uveljaviti tudi v zveznem merilu, predvsem pri spreminjanju pravil o organiziranju MDA in MDB, posebej pri trajanju akcij, kar je eden izmed najbolj omejevalnih faktorjev za udeležbo mladih na klasičnih akcijah.

— Sistem informiranja in propagiranja mora biti na eni strani afirmativen, po drugi pa tudi ustrezno nadgrajen v OK ZSMS, kar zahteva ustrezne oblike in prilagojenost pogojem dela v posameznih sredinah.

— Še večjo podporo moramo dati posebnim oblikam MPD, ki se seveda lahko izvajajo v vseh letnih časih in lahko tako postanejo sestavni del celotnih aktivnosti v ZSMS (podobno kot lokalne MDA), s čimer se bomo izognili pogostim izgovorom, da mladi poleti raje gredo na tabore kot klasične MDA, ob

sicer znanem dejstvu, da znotraj mladinske strukture ne prihaja do prelivanja mladih iz klasičnih v posebne oblike MPD.

— Pionirske delovne brigade se potrjujejo kot uspešen način dela tako v pionirskih organizacijah kot tudi pri izvajanju oblik MPD samih, kjer je delo pionirjev ravno tako koristno in opravičljivo vsepovsod tam, kjer zanje pripravijo kvalitetne programe.

Oceno in aktivnosti za leto 1988 so pripravile občinske konference ZSMS na svojih rednih posvetovanjih. Iz njih lahko razberemo, da se nam letos obeta zanimivo ter pestro brigadirsko poletje. Zato že sedaj vabimo vse mlade, da se udeležijo mladinskih delovnih akcij v kar največjem številu.

Povzetke poročila pripravil:
Milenko Kobal

ZAKAJ PREVLAJUJE MED RAVENSKIMI ŽELEZARJI NEGATIVNO MNENJE O MLADINSKI DELOVNI AKCIJI IVARČKO JEZERO '87

To smo se brigadirji spraševali ves čas akcije in marsikdo se še danes zamisli nad očitki glede dela oziroma nedela brigadirjev letošnjih obeh izmen MDA Ivarčko jezero. Vendar mislim, da bo vsakemu smučarju všeč, ko bo opazil, da je proga na Ošvenu boljša, da nima »kuceljev« in da je brez ostrega kamenja. Ko pa se boste vozili z vlečnico, boste opazili, da je poseka pod drogovi očistena in urejena. To je bilo delo brigadirjev I. izmene. Rezultati pridnosti brigadirjev II. izmene po so več kot očitni, saj se vsi z veseljem vozimo po alsfaltirani cesti na Ivarčko.

Torej nam nihče ne more in ne sme očitati, da smo samo lenarili in trošili denar. To vsekakor ni res. Najbolj nas jezi to, da skoraj nikogar ni bilo na obisk, ko smo delali na trasi. Takrat bi videli, kako in koliko smo delali in šele takrat bi lahko o nas govorili.

Vsaka stvar danes nekaj stane in zato je ob organizaciji takšne akcije, ki ima, po mnenju članov predsedstva RK ZSMS, že značilnosti delovnega tabora, treba žrtvovati tudi nekaj sredstev. Da pa smo dobili za delo tudi nagrado, je vzrok v tem, ker nas je železarna vodila v evidenci, kot da bi bili v obratu na redni delovni praksi v času počitnic.

Ampak za nas to ni bilo in ni bistvo. Imamo občutek, da smo naredili toliko, kolikor smo potrošili denarja. Za nas pa je najpomembnejše to, da smo doživeli brigadirsko življenje, njegove radosti in bridkosti. Med nami se je spletla vez trdnega prijateljstva in razhod je bil za vse zelo boleč.

Priljubljenost akcije je med mlajšo mladino Koroške izredno velika. Zato sem mnenja, da jim tega, za kar mislijo, da je njihovo, ne smete vzeti in jim z neutemeljenimi očitki zbiti vse volje do dela in življenja v brigadi.

Alenka Leskošek

NEKAJ MISLI O DELOVNI AKCIJI IVARČKO '87

Na mladinsko delovno akcijo Ivarčko '87 je možnih več pripomb.

Prva je gotovo ta, da v zavesti živijo mladinske delovne akcije kot prostovoljne, torej neplačane. Bilo je (in nemara drugje, razen na Ravnah še je) tako, da udeleženci takšnih akcij zavestno žrtvujejo mesec počitnic in delajo za dobro stvar. V takem primeru na koncu najbrž nobeden ne bo gledal, ali so z delom do dinarja »pokrili« porabljena sredstva ali ne.

Kdor poleg tega še malo pozna zgodovino, dobro loči prostovoljce, navdušence, od plačancev, npr. landsknehtov, ki so bili sijajni vojaki, a le za tistega, ki jih je dobro plačal.

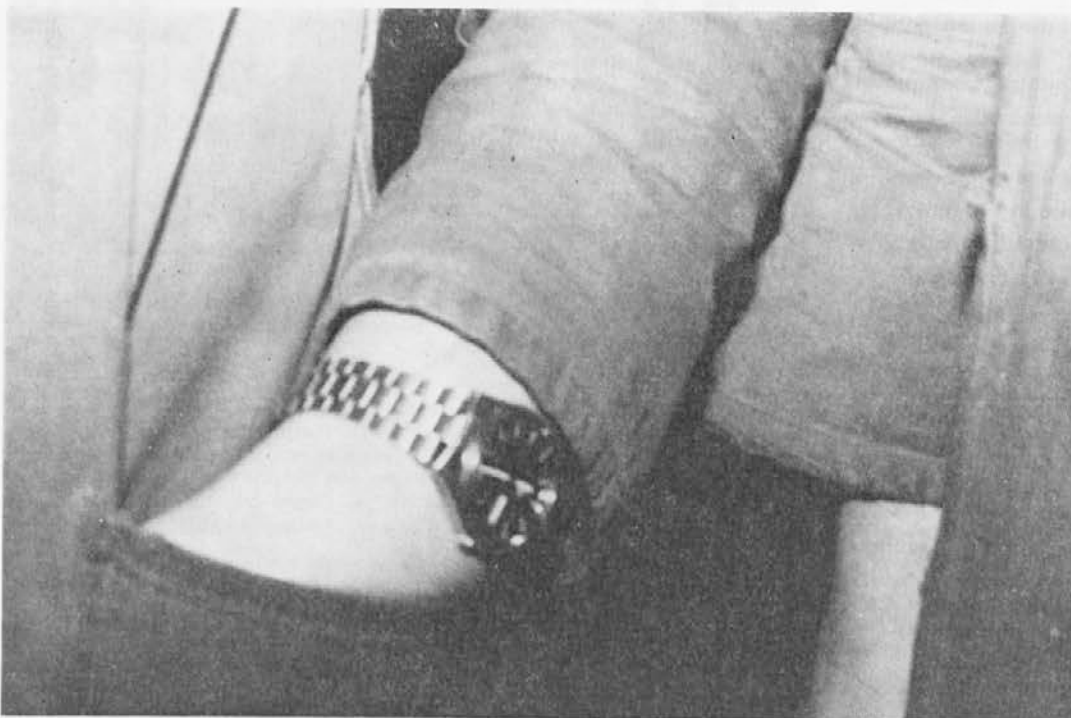
A četudi pustimo ob strani takšno čustveno-moralne refleksije, ostanejo konkretni pomsleki:

— Udeleženci te akcije so dobili delo plačano (osnovnošolcev ne bi sprejeli na delo v železarni), poleg tega so imeli zastoj hrano, prenočišče in izlete. Delali so po 6 ur. Njihovi kolegi v železarni so delali 8 ur, hrano so jim dajali starši.

— Precej udeležencev je bilo osnovnošolcev. Torej ne drži v celoti odgovor mladinskega vodstva železarne na delegatsko vprašanje, da je šlo za štipendiste železarne. Ne da bi kdo dvomil v njihovo pridnost in zagnanost, je objektivno tako, da otrok ne more

Za ptičke

Izrez

opraviti enakega dela kot odrasli. Ali so bile tedaj norme za udeležence iste akcije dvoje — ene za mlajše, druge za starejše, je vprašanje, ki niti ni primarno.

— Če iz obeh brigadirskih biltenov presojamo dejavnosti v prostem času, se je treba zamisliti tudi nad tem delom akcije. Ne samo, da ne kažejo kdo ve kako resnega seznanjanja z DO Železarno Ravne (eden od nadaljnjih argumentov mladinskega vodstva železarne), tudi ne, koliko udeležencev se je naučilo osnov računalništva (igrice na računalniku s štirimi tipkami to niso), ampak kažejo silno nizek interesni in splošno kulturni nivo. Neduhovite zafrkancije, pijača in ljubimkanje pa kakšna puhlica — to odseva iz biltenov.

Ne trdim, da niso bile tiste štiri akcije, ki sem se jih udeležil v petdesetih letih, preresne, preveč samo delovne dopoldne in politične popoldne, toda neka šola za življenje so bile, česar si za Ivarčko '87 ne bi upal trditi.

Ce je torej še kdo od delavcev železarne izhajal iz istih dejstev in prišel do podobnih zaključkov, ima do tega pač pravico.

Marjan Kolar

TRADICIONALNO SREČANJE NEKDANJIH MLADINSKIH AKTIVISTOV

Na svojem tradicionalnem srečanju so se zbrali tudi nekdanji mladinski aktivisti, ki so opravljali odgovorne funkcije po koordinacijskih svetih OO ZSMS železarn ali pa na nivoju sveta ZSMS SOZD Slovenske železarn. Organizator tokratnega srečanja so bili koordinacijski svet OO ZSMS Železarn Štore in tamkajšnji mladinci. Pisana množica »mladinskih« veterani je v pogovoru z zdajšnjim vodstvom mladine spoznala trenutni politični utrip med mladimi pa njihovo delo in nekatere najaktualnejše naloge slovenskih mladincev. V nadaljevanju pogovora v čudovitem okolju Slivniškega jezera pri Sentjurju pa je med mladinskimi aktivisti stekel živahen in prisrčen pogovor v pozno popoldne. Seveda pa pri vsem tem tudi ni manjkalo obujanja spominov in najrazličnejših dogodkov. Naslednje srečanje bodo pripravili mladi iz Verige Lesce.

Silvo Jaš

MOTORIZEM MLADIH

Ze davno je stara kolesa zamenjal motor in sploh ni več novost, da na motorjih vidimo vse, od najmanjših do največjih vozačev, ki nam neusmiljeno trobijo in brnijo v ušesih od ranega jutra do poznih večernih ur. Pojavljajo se vprašanja, ali sploh vsi ti vozači na motorjih vedo, kako ogrožajo malo starejše pešce, pa tudi najmlajše, ki jih nikakor ne moremo pustiti same na igrišču, saj igrišče motoristov presega vse meje. Če se ozremo samo na novo naselje na Javorniku, vidimo, kako brezskrbno se vedejo motoristi. Z vso hitrostjo drviijo čez zelenice, še pomislijo ne, kako težko jih je nasadila neka ženska, ki se trudi za lepo ali bolj urejeno okolje. Še in še bi se dalo pisati, vendar vemo, da velikokrat pišemo v prazno. Poraja se tudi vprašanje: Kaj pa starši? Ali res nočejo vedeti, kaj so kupili svojemu otroku, ali ga pač nagradijo samo zato, ker ima motor tudi sosedova hči ali sosedov sin? Se bi lahko razmišljala sama, vendar ne pridem do odgovora, zato sem povprašala nekaj vozačev motoristov, ki so bili voljni dati nekaj odgovorov:

»Motor so mi kupili starši za osemnajsti rojstni dan. Veliko se vozim predvsem v počitnicah. Za bencin se že dobi denar. Malo od staršev, malo pa tudi od kakega sorodnika.«

Naslednji motorist je imel samo sposojen motor od svojega prijatelja. Povedal mi je, da si tudi on želi motor, vendar si ga še ne more kupiti, ker nima denarja, zato si tako mimogrede sposodi motor in takrat izkoristi priliko in pravi, da takrat pritiska na plin do konca, saj presneto uživa ob hitri vožnji.

Nasproti mi je pripeljalo dekle, ki mi je najprej povedala, da je dobila motor za darilo ob koncu osnovne šole. »Rada se vozim z motorjem, uživam v hitri vožnji, vendar sama le ne divjam, bojim se namreč morebitne nesreče, saj pravijo, da nesreča nikoli ne počiva.«

Še in še bi lahko spraševala, odgovori so si zelo podobni, kot npr.: motor so mi kupili

starši za darilo, motor imam sposojen od prijatelja, uživam ob hitri vožnji, za bencin se že dobi denar, o divjanju staršem ne povem veliko, le včasih pomislim na nesrečo.

Tako mislijo mladi motoristi, kako pa mislijo vsi tisti manj mladi, ki so kakorkoli ogroženi od divjanja motoristov?

»To divjanje motoristov me zelo moti, predvsem v večernih urah. Moti me tudi to, da vozijo kar po travi, sploh jih ne skrbi, da lahko mimogrede zadenejo kakšnega otroka

in tako povzročijo staršem veliko gorja. Pa tudi poraja se vprašanje, kako se bo ob tem počutil on sam.«

Odgovor je podoben odgovoru, misli pa mi še vedno ne dajo miru, kot tistemu motoristu, ki neusmiljeno pritiska na »gas« in si tako poteši svoja hrepenenja, potrebe in želje.

Marta Vrenčur

Zasnežene steze

Sprašujem se v sebi;
kaj zopet zasnežene so najine steze?
In kolikokrat še?

Da nemo bom stopala po tej poti,
zasvojena od preteklosti tvoje,
mojih spominov
in realne sedanjosti?

Ne bom več slepila srca,
ne bom si nalivala opojne čaše,
polne neizbežne sladkosti
in grenkega okusa...

Pozabljam šteti čas,
ki me neusmiljeno žene naprej,
da sama ne vem, kako in zakaj...

V ogledalu življenja,
glej, čudež:
še svetle so moje poteze obraza,
še vedno zna biti smehljaj na njem...

A ti?
Zakaj se sprašujem za tebe?
Zakaj mi srce rosi oči?
Ne vem več, si ti?
Je morda druga osebnost v tebi?
Verjetno pozabil si na vse
in ni ti tako drag tisti čas,
ko sva bila še blizu si nekoč
ti in jaz...

Lavra

ISKRE

Ustvarjati pomeni dvakrat živeti.

* *

Usta dostikrat prodajo glavo.

* *

S šibkostjo raste napadalnost.

* *

Nikomur ni nobeno poletje dvakrat darovano.

Ljubkost

TEHNIČNI PRODOR Z NOVO TEHNOLOGIJO

Vrtalne krone za področje rudarstva, geologije, gradbeništva itd. so izpostavljene raznim velikim in kombiniranim napetostim — naporem, ki se pojavljajo med vrtnanjem.

Jekleni del krone iz specialnega jekla mora biti visoko odporen proti utrujenosti, obrabi in drugim deformacijam. Potrebni so specialni procesi toplotne obdelave, vse to skupaj da jeklu optimalno vzdržljivost, tudi karbidna trdina, ki se uporablja za vrtnanje, je posebno obdelana. Zato seveda ni enostavno proizvajati kron.

Toda ne glede na to, kako so vse te karakteristike super, je krona še vedno neuporabna oz. je kvaliteta nezanesljiva, slaba in neefektna, če tudi karbidna trdina ni kvalitetno vgrajena.

Zato predlagam novo tehnologijo vgrajevanja karbidnih trdin (zatičev). Tako bomo povečali proizvodnjo, razširili tržišče in ugled Železarne Ravne.

Večina vrtalnih kron se uvaža s konvertibilnega tržišča. Cena kron se giblje okoli 500 DM. Na leto je tega uvoza za več sto milijard starih dinarjev. S tega vidika je investicija za predlagano opremo upravičena in tudi družbeno koristna. V Jugoslaviji proizvajajo te krone v

majhnih količinah in v nezanesljivi kvaliteti.

S predlagano tehnologijo bi zagotovili zanesljivejšo, kontinuirano kvaliteto in s tem večjo gospodarnost proizvajalca in kupca.

Do danes take tehnologije v Jugoslaviji še ni!

Torej, če želimo delati boljše, pametnejše, z večjo produktivnostjo in konkurenčnostjo, moramo za ta projekt naročiti novo opremo za proizvodnjo kron.

Po novi tehnologiji odpade:

— visokofrekvenčni elektroagregat (velika poraba elektro energije)
— lot in druge kemikalije za lotanje, vse iz uvoza.

Za novo tehnologijo moramo preučiti in nabaviti:

— novi vrtalni stroj (ta je potreben tudi za obstoječo tehnologijo)
— priprave za vtiskanje karbidnih trdin v izvrtine (ali kako drugače)

— pripravo za določanje — odbiranje karbidnih trdin za določene izvrtine.

Stroji morajo biti NC in vse skupaj računalniško podprto. Sledeč splošnim prizadevanjem za zvišanje produktivnosti in konkurenčnosti je celotna zadeva nujna in upravičena.

Avugst Knez, tozd RPT

Kaj menijo Slovenci o izobraževanju odraslih

V zadnjem času v Železarni Ravne govorimo kar precej o izobraževanju, še zlasti v povezavi s strokovnim razvojem zaposlenih, zato sem se odločila, da iz raziskave Slovensko javno mnenje 1987 povzamem nekatere odgovore iz poglavja Izobraževanje odraslih. Verjetno ste o lastnem izobraževanju že kaj razmišljali, še zlasti, če ste že bili oziroma boste kmalu vključeni v izpopolnjevanje za strokovni razvoj, zato bo primerjava odgovorov reprezentativnega vzorca Slovencev z vašimi razmišljanji gotovo zanimiva. Kakšne odgovore bi torej na zastavljena vprašanja dali vi?

— V anketiranje je bilo zajetih 2033 prebivalcev Slovenije; od teh jih je bilo v rednem delovnem razmerju 65,9 %, redno se jih je šolalo 5,1 %, 29 % pa so bili vsi drugi.

— V zadnjih 12 mesecih se ni izobraževala velika večina anketirancev (78,3 %). Poleg redno šolajoče se mladine pa so se odrasli izobraževali v naslednjih organizacijah: na fakultetah (1,8 %), višjih šolah (2,2 %), srednjih šolah (1,5 %), osnovnih šolah (0,3 %), delavskih univerzah (2,9 %), izobraževalnih centrih (2,2 %), dopisnih šolah (0,3 %) in drugje (5,2 %). Manj kot desetini (7,7 %) anketirancev je tovrstno izobraževanje pomenilo pridobitev javno priznane izobrazbe oziroma kvalifikacije.

— V prej navedenih programih se ob delu izobražuje 10,1 % anketirancev, iz dela pa znatno manj (3,2 %). Na izobraževanje jih je 6,1 % napotila njihova delovna organizacija, ki jim stroške izobraževanja vsaj deloma tudi vrača.

— V zadnjih 12 mesecih se je v delovnih organizacijah, kjer so zaposleni, v katerikoli izobraževalni program vključila le dobra desetina vseh anketirancev.

— Da so bili programi, ki so se jih v zadnjem času udeleževali, namenjeni predvsem izpopolnjevanju v stroki oziroma poklicu, je izjavilo 15,3 %, 10,8 % pa, da so bili tudi drugačni, medtem ko se drugi sploh niso izobraževali.

— Od 35 % anketirancev, ki so se pripravljali izobraževati, jih je večina izjavila, da bi za učenje tematike, ki je za njih najpomembnejša, »žrtvovali« toliko časa, kolikor bi bilo potrebno. Manj kot mesec dni ali več kot leto je (kot skrajna odgovora) izbralo najmanj respondentov (1,7 %). Najpogostejše pa so izbrali čas od enega do treh mesecev. Na teden pa bi se jih bilo največ (15,2 %) pripravljenih učiti od 2 do 10 ur.

— Vrstni red najprimernejših načinov za pridobivanje znanja je po mnenju anketirancev naslednji: vaje in praktično usposabljanje, seminarji in strokovna srečanja, predavanja, tečaji, samostojno učenje, šolanje po rednem programu, ogledi in ekskurzije, učni krožki in učenje v skupinah, izobraževanje po televiziji ali z videokasetami itd.

— Za železarno je značilno, da daje veliko sredstev za izobraževanje svojih delavcev, tako da le-ti večinoma ne krijejo stroškov šolanja, izpopol-

Evidenca

njevanja ali usposabljanja iz svojega žepa. Povsod pa ni tako! Kar polovica vseh anketirancev, ki so se pripravljali izobraževati, je izjavila, da bi na mesec dajali za lastno izobraževanje toliko denarja, kot bi bilo pač potrebno.

— Le 14,8 % anketirancev je menilo, da bi jim zadoščalo, če bi jim izobrazbo priznali na podlagi določbe o priznavanju z delom in z delovnimi izkušnjami pridobljene izobrazbe.

— Največji motiv za izobraževanje predstavlja pridobitev novega znanja in lasten razvoj, pomembno je tudi izboljšanje položaja in uspešnost pri delu, vsi ostali razlogi (izboljšanje izobrazbene ravni in kvalifikacije, želja in veselje do izobraževanja, obvladovanje odnosov v družbi in uveljavitev v stroki, zahteve na delu) pa niso toliko pomembni.

— Odrasli ljudje se ob vključevanju v izobraževanje srečujejo z mnogimi problemi. Najpomembnejše ovire, ki onemogočajo izobraževanje, so:

	preprečevalo bo v preteklosti (%)	preprečevalo v prihodnosti (%)	ni ovir, ne preprečuje (%)
— pre zaposlenost	29,4	25,5	40,2
— družinske obveznosti	26,9	23,4	44,9
— preveliki stroški	18,9	24,2	52,0
— kraj izobraževanja je oddaljen	17,4	16,4	61,4
— programi ne ustrezajo	8,7	8,8	72,7
— ne bom zmogel zahtevanega programa	8,2	13,3	73,6
— način izobraževanja mi ne ustreza	7,3	11,1	76,8
— bojim se izpitov, preizkušenj	7,5	11,2	76,5
— prestar sem za učenje	5,0	36,5	53,6
— nimam predizobrazbe	9,1	15,2	70,7
— ne vem, v kateri program bi se vključil	6,9	10,5	77,7

Raziskovalci so opozorili na »sorazmerno močno izpraznjenost« izobraževalnih potreb odraslih. Družbene razmere nasploh in še posebej v konkretnih kolektivih očitno ne vsebujejo stimulacij za izobraževanje, ne ustvarjajo družbene klime, v kateri bi bila izobrazba obče zaželena družbena in individualna dobrina, lastnost oziroma možnost. Po mnenju anketirancev je vsesplošna pre zaposlenost tista, ki preprečuje njihovo vključevanje v izobraževalne programe. Le-ta pa nastopa v povezavi z »družinskimi obveznostmi« in prevelikimi stroški v zvezi z izobraževanjem. Razmere ekonomske nuje, ko dohodek, pridobljen v formalnem delovnem okolju, ne zadošča za preživetje, oziroma za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb, potiskajo ljudi v smer neformalnega dela in sive ekonomije. Delo in še posebej neformalno delo postaja osnovna značilnost časa in življenjskega stila ljudi, ki za polni oziroma izpodrine druge življenjske oblike in vsebine.

(Vir: Slovensko javno mnenje 1987; Delavska enotnost, Ljubljana 1987)

Povzetek: Andreja Čibron

CILJI IN NALOGE PRI NADALJNJEM RAZVOJU TEHNIČNE KULTURE

UVODNI DEL

Tehnična kultura kot neločljivi sestavni del splošne kulture človeka.

— Izredno hiter razvoj znanosti in tehnologije pogojuje vsestransko preučevanje tehnične kulture, predvsem pa od ljudi zahteva vedno višji nivo poznavanja tehnike in tehnologije.

— Poznavanje tehnike in tehnologije ni pomembno samo za posamezne profile strokovnjakov, temveč za vsakogar.

— Vsakodnevna potreba po višjem nivoju tehnične kulture tudi v vsakodnevem življenju potrjuje, da je tehnična kultura sestavni del splošne kulture.

— Nesprejemljivo je pojmovanje, da je kultura tista, ki omogoča duhovno življenje in ustvarjanje in da je tehnična kultura samo osnova za proizvodnjo in da ji ni lastna umska in ustvarjalna dejavnost človeka.

— Definicija tehnične kulture: »Tehnična kultura je nivo zgrajenosti odnosov posameznikov in celotne družbe do pridobitev, tradicij in dejavnosti znanosti, tehnike, dela in proizvodnje, ki so namenjeni nadaljnjemu spoznavanju in obvladovanju naravnih in družbenih zakonitosti in odtujitev človeka ob njegovi trajni ustvarjalni aktivnosti.«

Multisektorski pomen tehnične kulture

— V današnjem času se izredno hitro razvijajo, hkrati pa tudi medsebojno pogojujejo in dopolnjujejo znanosti, tehnika in tehnologija.

— Celotno naše obdobje je določeno in zasnovano na rezultatih sodobne znanosti in tehnike, ki vsakodnevno razrešujejo nove probleme sedanjosti in človeštva.

— V današnjem času se znanstveni fond podvoji že v nekaj letih, medtem ko se je npr. pred 100 leti podvojil v petdesetih letih.

— Tehnična kultura je popolnoma vtkana v vsakodnevno življenje in delo človeka, tako da je izredno težko določiti kakršnokoli razmejitve.

— Tehnična kultura ima izreden pomen kot sestavni del celotnega človekovega dela, tako da praktično ni področja, v katerem tehnična kultura nima svojega izrednega pomena.

RAZVOJ TEHNIČNE KULTURE

Kratek zgodovinski pregled

— Prvi zametki organiziranega ukvarjanja z dejavnostmi s področja tehnične kulture so se v Sloveniji pojavili že skoraj pred 100 leti (Foto klub v Ljubljani).

— Velik pomen je tehnična kultura dobila v NOB, tako v oboroženem kot tudi v neoboroženem zalednem delu.

— Po osvoboditvi je tehnična kultura dobila pomembno mesto pri obnovi porušene domovine in pri odpravi industrijske zaostalosti Jugoslavije.

— Na osnovi potrebe po močnejšem povezovanju in akcijskem delovanju na področju tehnične kulture sta CK SKOJ in CK KPJ 17. aprila 1946 ustanovila Komisijo za tehniko in šport, predhodnico današnje Ljudske tehnike — Zveze organizacij za tehnično kulturo.

— V petdesetih letih se je tehnična vzgoja uvedla v programe izobraževanja na osnovnih in srednjih šolah, kar je v veliki meri vplivalo na dvig nivoja množične tehnične kulture.

— Pomemben prispevek k dvigu splošne tehnične kulture so opravile tudi organizacije, ki so se razvile iz Komisije za tehniko in šport.

— V petdesetih letih smo začeli izredno hitro razvijati nove tehnologije v industriji in kmetijstvu, pri tem pa smo v veliki meri zanemarili lastno ustvarjalno delo in se usmerili predvsem v nekritičen uvoz tuje tehnike in tehnologije, kar je v marsikaterem okolju prisotno še danes.

— Tako zanemarjanje lastne ustvarjalnosti je poleg večanja razlike oziroma zaostajanja za razvitimi državami imelo za posledico tudi, da je bilo delovanje na področju tehnične kulture zapostavljeno in v družbi obravnavano kot manj pomembno.

— Ta odnos se je potrdil tudi, ko smo na osnovi družbenih opredelitev ustanovili samoupravne interesne skupnosti za področje družbenih dejavnosti.

— Ob tem smo se na osnovi spoznanja o multisektorskem značaju tehnične kulture opredelili, da je leta konstitutivni del vseh SIS-ov.

— Nadaljnja praksa pa je žal pokazala, da se je tehnična kultura znašla v medprostorih, za katere se noben od SIS-ov ne smatra družbeno odgovoren.

Razlogi za zaostajanje dejavnosti na področju tehnične kulture

— Stanje na področju tehnične kulture po osvoboditvi ni bilo dovolj dobra osnova, da bi se brez široke družbene intervencije delo na področju tehnične kulture pojavilo kot splošna in posebna družbena potreba in interes.

— Dolga leta delovanja in zelo pomembnega angažiranja velikega števila entuziastov, volonterjev in ljubiteljev tehnike so ustvarila privid, da se da s skromnimi sredstvi veliko narediti, kar je tudi bilo storjeno, vendar je to hkrati tudi upočasnilo družbeno akcijo, da bi se področju tehnične kulture namenilo več pozornosti in sredstev.

— Kadrovske usposabljanje v tehnični kulturi ni nikoli bilo prioriteta naloge. Usposabljanje znotraj organizacij tehnične kulture in kvalitete dela v teh organizacijah ni bila na takem nivoju, da bi omogočalo družbeno promocijo teh kadrov izven organizacije, pogosto pa tudi ne v sami organizaciji.

— Organizacije tehnične kulture se najpogosteje tretirajo kot »hobiistične« organizacije, ni pa prisotna intervencija širše družbene skupnosti, da bi se jasneje opredelili širši družbeni interesi, ki naj bi se uresničevali s pomočjo organizacij tehnične kulture in na osnovi katerih naj bi se te organizacije transformirale.

— Materialni položaj tehnične kulture v sistemu samoupravnega interesnega organiziranja ni ustrezno rešen, kot je to rešeno za druge dejavnosti »kulture«.

— Organizacije tehnične kulture niso zadovoljivo vgrajene v samoupravno delegatsko strukturo.

— Področje tehnične kulture ni ustrezno in zadovoljivo zakonsko opredeljeno.

ORGANIZACIJE TEHNIČNE KULTURE

— ZOTKS je naslednica LTS, je organizacija, ki zbira otroke, mladino, delovne ljudi in občane na številnih področjih delovanja.

— Največji del delovanja ZOTKS je posebnega družbenega pomena.

— LTS je imela veliko vlogo pri dvigovanju tehnične kulture v povojnem obdobju in v obdobju industrializacije Jugoslavije.

— Danes sestavlja ZOTKS več kot 650 organizacij, društev in klubov z več kot 350.000 člani, ki se povezujejo v 40 občinskih organizacij, ki bolj ali manj uspešno delujejo, in v 12 strokovnih zvez na ravni republike.

— Ni občine v Sloveniji, kjer ne bi delovala vsaj ena osnovna organizacija.

— ZOTKS v organizacijskem smislu deluje na osnovi povezovanja v občinske in republiške zveze in po drugi — strokovni plati v republiške strokovne zveze, ki pa se spet povezujejo v republiško ZOTKS.

— Pri ZOTKS delujejo še drugi organi.

— ZOTKS se povezuje v Narodno tehniko Jugoslavije.

OSNOVNE USMERITVE ZA NADALJNJE ŠIRJENJE TEHNIČNE KULTURE

— Ena od osnovnih predpostavk je širša družbena intervencija na tem področju, s katero se bo opredelila vloga in pomen tehnične kulture v naši družbi.

— Skozi tako družbeno intervencijo bo treba opredeliti tudi odnos do organizacij, ki se ukvarjajo s širjenjem tehnične kulture in opredeliti tisti del njihove dejavnosti, ki je posebnega družbenega pomena.

— Na osnovi teh opredelitev je treba zagotoviti materialne osnove za izvajanje tistega dela programa organizacij tehnične kulture, ki je posebnega družbenega pomena.

— V organizacijah tehnične kulture bo treba več pozornosti nameniti kadrovskemu usposabljanju in pomlajevanju vodstvenih struktur.

— Vsebinsko pogramov delovanja organizacij bo treba osvestiti in dopolniti z novimi idejami in rešitvami.

— Organizacije tehnične kulture morajo na vseh nivojih organiziranja postati pobudnik, usklajevalac in nosilec aktivnosti splošne in kvalitetne tehnične kulture.

Miroslav Paškvan, dipl. inž.

POSLUJEMO S TELEFAKSEM

Telefaks v železarni že nekaj časa ni več novost. Imajo ga v vložišču, na izvozu in uvozu, v Industrijskih nožih in v TRO. Zdaj ga instalirajo še v PII.

Telefaks je sodobna komunikacijska naprava. Se najbolj podoben je teleprinterju, le da se digitalni signal na daljavo prenaša prek telefona. V primerjavi s telprinterjem ima mnoge prednosti. Najmanjša, a tudi ne nepomembna, je ta, da so nameščeni na najbolj frekventnih mestih oddajanja in sprejemanja sporočil, torej tudi kar v pisarnah, npr. na izvozu, kar prikazuje fotografija. Že tu gre za prihranek časa. Največji prihranek pa nastaja zaradi izredne hitrosti potovanja sporočila, saj gre tako manj impulzov.

Poleg tega se prek telefaksa na daljavo prenaša tudi slika. To pomeni, da nobenega dopisa ni treba pretipkavati, ampak se tekst kot pri fotokopirnem stroju spusti skozi napravo in že ga lahko na svojem listu npr. v Ameriki prebere naš kupec. Tako je veliko manjša možnost napak, do izraza pa spet pride hitrost sporočanja. Brez telefaksa si prej čakal na odgovor iz tujine tudi do mesec dni, zdaj pa ga lahko dobiš takoj.

Kot so poudarile delavke na izvozu, pa je zanimivo še to, da lahko faks, kot mu tudi pravijo, dela tudi popoldne, ker pri sprejemu sporočila ni potreben človek.

H. M.

INOVACIJE

V OBDOBJU OKTOBER—DECEMBER '87

TOZD JEKLARNA

Alojzu Rozmanu, Stanku Triglavu, Seadu Karadži, Alojzu Skaliču, Janezu Kovaču in Mirku Pušniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 60.292 din za spremembo formata ingotov jekla PK 2 sp iz V-13 na V-20. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.339.822 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Triglav, Rozman, Karadža in Skalič z 20, ter Kovač in Pušnik z 10 odstotki.

Francu Kosu in Romanu Plesniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 65.884 din za izdelavo novega priključka za cev pri napravi za vpihovanje prašnih materialov v peč. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.268.736 din. Nadomestilo si avtorji delita na enaka dela.

Av gustu Hrovatu in Dušanu Gracilju je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v vrednosti 228.042 din za izboljšavo natezalnih vodilnih obrobov na elektrodah vakuumске peči. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 80 % poprečnega OD v železarni in si ga avtorji delita na enaka dela.

Alojzu Hrastniku, Stanku Rihterju in Mirku Verdniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 1.858.545 din za rekonstrukcijo pogona za most na dveh 750 Kn žerjavih. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 76.972.120 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Janezu Bratini, Vladimirju Racu, Otmarju Lešu, Norbertu Güntherju, Ivanu Jezerniku in Branku Krautbergerju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 3.482.353 din za izvedbo optimizacije obratovanja 40 t EOP. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 236.241.514 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Bratina, Rac in Leš s 27, Günther z 9, ter Jezernik in Krautberger s 5 odstotki.

Boristu Kotniku in Janezu Hermanu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 28.505 din za uvedbo strojnega rezanja odpadnih elektrod za prage na elektropočeh. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 10 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Ivanu Prazniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 321.715 din za spremembo izdelave podaljškov na zamašne droge VF premera 35 x 1153. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.574.608 din.

Romanu Plesniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 140.827 din za rekonstrukcijo drogov za odpiranje zamaškov ponove. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.929.408 din.

Anton Kovaču in Ivanu Repniku je bilo dodeljeno 4. — zadnje nadomestilo v vrednosti 1.804.388 din za izboljšavo obzidave obokov 50 Kn EOP. V petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 31.610.942 din. Nadomestilo si avtorji delita na enaka dela.

Ivanu Lepeju in Ivanu Rebolu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 1.076.814 din za predelavo končnih stikal. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 11.964.598 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Lepej s 60, ter Rebol s 40 odstotki.

Ludviku Ošlovniku, Jožetu Kosmaču in Vilijemu Stifterju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.589.586 din za rekonstrukcijo dozirnega lijaka oboka vakuumskih ponovnih peč. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 36.765.007 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Stanku Kovačiču in Francu Gostenčniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 525.721 din za spremembo obzidave dna na ponovni 5 t EOP. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 11.682.693 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Kovačič s 70, ter Gostenčnik s 30 odstotki.

Anton Bregu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 975.802 din za izboljšavo držala elektrod. V tretjem letu uporabe inovacije je bil

povečan dohodek tozda za 10.842.240 dinarjev.

Anton Konečniku in Norbertu Güntherju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 472.442 din za izboljšavo pomika elektrod. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 5.249.360 din. Nadomestilo si avtorji delita na enaka dela.

TOZD VALJARNA

Sebastijanu Oblaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 455.978 din za izdelavo kontrolnih šablon. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 10.132.849 din.

Stanku Triglavu, Alojzu Rozmanu, Seadu Karadži, Alojzu Skaliču, Janezu Kovaču in Mirku Pušniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 1.647.606 din za spremembo formata ingotov jekla PK 2 sp iz V-13 na V-20. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 52.818.199 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Triglav, Rozman, Karadža in Skalič z 20, ter Kovač in Pušnik z 10 odstotki.

Janezu Kovačiču in Jovanu Džuriču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 144.022 din za izdelavo podpornika za prečne vezi na ogradjih srednje proge. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 40 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Dušanu Posediju, Vladu Hrnčiču, Alenki Rodič, Jožetu Gradišniku, Marjanu Blažiču, Ivanu Lečniku, Ivanu Dobniku, Dragu Kotniku, Mirku Marinu, Jožetu Golobu, Avgustu Marinu, Petru Steržeju in Ivanu Arnoldu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 722.609 din za racionalizacijo žarjenja s prekrizalizacijo. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 71.235.978 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Hrnčič, Posedi in Rodičeva z 20, Gradišnik, Blažič, Lečnik in Dobnik s 7, ter Kotnik, Mirko Marin, Avgust Marin, Golob, Sterže in Arnold z 2 odstotki.

Ivanu Matjašču in Otmarju Juhu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 187.604 din za predelavo vlečnega verižnikov na TIEDE liniji. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 60 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Hinku Lasniku in Stefanu Kordežu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 187.604 din za izboljšavo obešanja spirala v komornih pečeh. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 60 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Marjanu Popiču, Branku Vidrihu in Ivanu Kacu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 619.686 din za ojačanje vodil stolpa na kleščnem žerjavu. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.885.392 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Janezu Kovaču, Seadu Karadži, Marjanu Blažiču, Alojzu Skaliču, Stanku Triglavu in Alojzu Hartmanu je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti 634.453 din za spremembo tehnologije predelave jekla RAVNAL-2. V prvem in drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 14.098.952 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Kovač s 25, Karadža, Blažič, Skalič, Triglav in Hartman pa s 15 odstotki.

Stefanu Glavici in Juriju Glavici je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 2.973.022 din za uvedbo boljšega izkoriščanja rezalk premera 800 x 600 x 7 x 60. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 59.830.755 din. Nadomestilo si avtorji delita na enaka dela.

Etbinu Melanšku, Dominiku Naberniku in Zdenku Kraševcu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 506.270 din za predelavo amortizacijskega vzmetenja valjčnice na ogradiju. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 12.612.612 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Marjanu Popiču, Branku Vidrihu in Ivanu Kacu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 3.170.504 din

za izboljšavo reduktorja na kleščnem žerjavu. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 43.187.320 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TOZD JEKLOLIVARNA

Albinu Rečniku, Vilijemu Irmanu in Francu Gostenčniku IV je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 1.292.143 din za zamenjavo uvoženih zgorevalnih komor za gorilce na kalilni peči. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 20.848.086 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Francu Siserniku II in Janezu Hajnžetu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 672.300 din za izboljšavo pri odpravljanju. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 14.940.000 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Siserin s 70, ter Hajnže s 30 odstotki.

Janezu Cehnerju, Maksu Urnautu in Gustavu Lajmšu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 629.048 din za izboljšavo formiranja na furanski liniji. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 13.978.839 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Cehner s 60, Urnaut s 30, ter Lajmš z 10 odstotki.

Ljubiši Topaloviču in Jožetu Skledarju je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 1.882.292 din za zamenjavo podložnih plošč v žarilnih pečeh. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 63.250.000 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Skledar s 60, ter Topalovič s 40 odstotki.

Jožetu Razdevšču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 138.044 din za izločitev kromitnega peska pri modelih B-982. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.567.800 din.

Horstu Kasperju in Petru Dobrovniku je bilo dodeljeno prvo in drugo pavšalno nadomestilo v vrednosti 97.810 din za izdelavo eksotermnih naličkov. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 60 % poprečnega OD. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Kasper s 70, ter Dobrovnik s 30 odstotki.

Zdravku Dobrovniku, Milanu Lazniku, Branku Mrdzenoviču, Tomasu Lopatnju in Bojanu Projetu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 261.180 din za rekonstrukcijo na rezalnih strojih TM premera 600 in 800. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.501.700 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TOZD KOVAČNICA

Stefanu Pečniku I, Kristijanu Knezu, Albinu Cebularju in Jožetu Kovaču je bilo dodeljeno tretje in četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 430.474 din za izboljšavo dovoda električne energije pri napravi, namenjeni za menjavo orodja. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.783.044 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Albinu Cebularju, Kristijanu Knezu, Stefanu Pečniku I, Jožetu Kovaču in Dragu Klančniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 619.770 din za predelavo ležajnih ohišij na pogon CER peči. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.886.336 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Dragu Klančniku, Jožetu Slivniku in Edvardu Kralju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 2.233.943 din za predelavo cevnih priključkov na cevovodu komande — polnilni ventil 1200 in 1800 t stiskalnice v kovačnici. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 24.821.539 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Vladu Hrnčiču, Dušanu Posediju, Alenki Rodič, Jožetu Gradišniku, Marjanu Blažiču, Ivanu Lečniku, Ivanu Dobniku, Dragu Kotniku, Mirku Marinu, Jožetu Golobu, Avgustu Marinu, Petru Steržeju in Ivanu Arnoldu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 4.817.396 din za izvedbo racionalizacije žarjenja s prekrizalizacijo. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 351.471.095 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Hrnčič, Posedi in Rodičeva z 20, Gradišnik, Blažič, Lečnik in Dobnik s 7, ter Kotnik, Marin, Mirko, Marin Avgust, Golob, Sterže in Arnold z 2 odstotki.

TOZD JEKLOVLEK

Vidu Rataju, Benediktu Pandevu, Alojzu Lipovniku in Ivanu Krofu je bilo dodeljeno drugo pavšalno nadomestilo v vrednosti 383.881 din za rekonstrukcijo vlečno ravnalnega stroja. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 140 % poprečnega OD. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Rataj s 45, Pandev s 25, ter Lipovnik in Krof s 15 odstotki.

Anton Godec, Edvardu Tratniku in Marti Gruber je bilo dodeljeno drugo pavšalno nadomestilo v vrednosti 142.526 din za izdelavo naprave za odvijanje žice na finih in srednjih žičnih strojih. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 50 % poprečnega OD. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Godec in Tratnik s 40, ter Gruber z 20 odstotki.

Anton Godec in Jožetu Trokšarju je bilo dodeljeno prvo, drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 218.871 din za izvedbo avtomatskega šaržiranja brusilnega stroja centreles Malcus SM-35. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 70 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Ivanu Kosu, Janezu Kovaču, Alojzu Rozmanu, Stanku Petovarju, Andreju Kokalju, Antonu Godecu, Milanu Svalgerju in Janku Gnamušu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.616.519 din za osvojitve tehnologije visokonikljevne zlitine Ravnin-4 za grelni žico. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 45.247.612 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Kos z 20, Kovač in Rozman s 15, Petovar in Kokalj z 12,5, Godec in Svalger z 10, ter Gnamuš s 5 odstotki.

TOZD TEŽKI STROJNI DELI

Marku Gamsu in Dušanu Brankoviču je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v vrednosti 31.267 din za organizacijsko spremembo na varjenju diska nač. št. 206-099. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 10 % poprečnega OD in si ga avtorji delita na enaka dela.

Jožetu Svenšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 22.157 din za izdelavo priprave za montažo zob na »blok otvor«. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 314.016 din.

Jožetu Havletu je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti 810.967 din za spremembo obdelave »blok otvor« s pogonom. V prvem in drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 9.010.747 din.

Andreju Erjavcu in Andreju Špalirju je bilo dodeljeno 4. — zadnje nadomestilo v vrednosti 769.490 din za izboljšavo tehnologije obdelave pokrovov za posebno proizvodnjo. V petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 8.538.777 din. Nadomestilo si avtorji delita na enaka dela.

TOZD STROJI IN DELI

Dragu Klemencu in Francu Grubelniku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 978.852 din za uvedbo struženja radiusov. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 21.751.660 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Klemenc z 80, ter Grubelnik z 20 odstotki.

Janezu Grenku, Tomažu Kernu in Alojzu Strmčniku je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti 59.249 din za izdelavo šablon za krpanje peči. V prvem in drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 658.825 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Ivanu Mlačniku V. je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 145.532 din za izdelavo linete za brušenje osov. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.617.017 din.

Adolfu Pustoslemšku in Justinu Medvedu je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti 204.846 din za spremembo izdelave kulis za PS-6 in PS-12. V prvem in drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.552.128 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Pustoslemšek s 55, ter Medved s 45 odstotki.

TOZD KALILNICA

Francu Turjaku je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v vrednosti 246.781 din za prestavitev —

predelavo sesalne odprtine na kalilnem bazenu. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 90 % poprečnega OD.

Francu Turjaku, Francu Tonetu in Milanu Koležniku je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v vrednosti 285.053 din za priklop stabilne črpalke na oljni bazen. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 100 % poprečnega OD in si ga avtorji delijo na enake dele.

Antoniju Rusu in Ivanu Brumniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 317.194 din za zamenjavo uvoženih gorilnikov za površinsko kaljenje zob M 20 z domačimi. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 6.096.256 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Francu Tonetu, Hinku Lasniku in Milanu Koležniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 312.673 din za predelavo zaključnega venca na globinskih ogrevnih pečeh v Kalilnici. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 100 % poprečnega OD in si ga avtorji delijo na enake dele.

Maksu Paradižu, Valentinu Bastlu in Stefanu Matavžu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 2.255.628 din za izboljšavo vpenjanja in kaljenja prečnikov. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 25.062.525 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Mitji Sipku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 897.819 din za uvedbo ultrazvočne kontrole debelostenskih cev. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 260 % poprečnega OD.

TOZD ARMATURE

Antoniju Jamniku in Dragu Lorenciju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 314.750 din za predelavo matice za pogon vzdolžnega suporta na NC strožnici. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.424.585 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Marjanu Peklarju in Srečku Faku je bilo dodeljeno prvo pavšalno nadomestilo v vrednosti 31.267 din za izboljšanje obdelave desnih delov ohišij. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 10 % poprečnega OD in si ga avtorja delita na enaka dela.

Maksu Moriju, Alojzu Karničniku in Jožetu Planinšču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 198.914 din za spremembo vrtnja izvrtin vencev na vrtnem stroju. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.955.511 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TOZD STROJNO GRADBENO VZDRŽEVANJE

Ivanu Krofu in Stanetu Rahtenu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 82.260 din za rekonstrukcijo mazalne glave za ploščate niple. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 40 % poprečnega OD in si ga avtorja delita na enaka dela.

Jožetu Sulerju II. je bilo dodeljeno drugo pavšalno nadomestilo v vrednosti 54.840 din za izdelavo priprave za montažo amortizerjev srednjega dela za manipulator DSS 8 t. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 20 % poprečnega OD.

Jožetu Potočniku, Eriku Ottu, Jožetu Trbižanu in Dominiku Naberniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 613.466 din za posodobitev mazanja težke proge. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 13.632.576 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Ott s 40, Trbižan in Nabernik s 15, ter Potočnik s 30 odstotki.

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

Adolfu Petru, Mirku Pikalu, Danilu Vodovniku in Danilu Krevhu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 464.453 din za izdelavo manipulatorja za rentgensko kontrolo ulitkov. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 9.207.599 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Peter, Pikalo in Vodovnik s 30, ter Krevh z 19 odstotki.

Petru Sedovšku je bilo dodeljeno nadomestilo v vrednosti 33.334 din za ponovno uporabo odpadnih rezalk COFLEX. V prvem letu uporabe ino-

vacije je bil povečan dohodek tozda za 370.375 din.

TOZD RPT

Av gustu Krajncu, Darku Ravlanu, Ivanu Globočniku in Janku Miklavcu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 1.244.820 din za izdelavo programskega paketa »TRAK« za računalniško podprto rokovanje z »ročno izdelanimi NC programi«. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 23.971.113 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Krajnc s 60, Ravlan z 20, ter Globočnik in Miklavc z 10 odstotki.

TOZD INDUSTRIJSKI NOZI

Feliksui Senici in Mirku Slatinku je bilo dodeljeno četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 32.072 din za odpravo zarisanja izvrtin pri vrtnanju nožev za sekirostraj. V petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 356.346 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Alojzu Pečniku I. je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.472.459 din za izdelavo kladiiva VK-24 s podporno nogo. V drugem letu uporabe je bil povečan dohodek tozda za 43.245.332 din.

Ivanu Gorinšku je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 86.973 din za izboljšavo tehnologije rezkanja kladiiva CK-30. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 966.368 din.

Jožetu Kordežu II. je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 51.657 din za spremembo tehnologije izdelave bata 385 01 013. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.148.156 din.

Antoniju Rusu in Stefanu Erjavcu je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 192.346 din za odpravo zastojev na kalilnem stroju LOCHMAN. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.274.340 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Jožetu Casu, Dragu Kočetu in Petru Sonjaku je bilo dodeljeno četrto nadomestilo v vrednosti 667.597 din za odpravo povrtavanja oces na vzmeteh. V četrtem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 14.835.460 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Cas s 40, ter Kočet in Sonjak s 30 odstotki.

TOZD ENERGIJA

Maksu Serafiniju in Viktorju Podjavoršku je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti v prvem letu 52.174 din, v drugem letu 158.690 din za prihranek elektro energije na toplotnih podpostajah. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.159.427 din, v drugem letu pa za 2.367.017 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

TOZD MONTER

Alojzu Javorniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 557.965 din za spremembo tehnološkega postopka pri struženju ekscentričnih čepov. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 13.477.100 din.

Jožetu Kadišu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 893.131 din za izdelavo priprave za sestavo levih in desnih nosačev za objekt »K«. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 20.480.300 dinarjev.

TOZD KOVINARSTVO

Jožetu Podkrižniku in Petru Ribiču je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 353.628 din za izdelavo priprave za vtiskavanje črt in števil na vrtljivo mizo. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 7.969.500 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Podkrižnik s 60, ter Ribič s 40 odstotki.

TOZD TRO

Jožetu Lapuhu, Petru Kobovecu in Milanu Podojstršku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 47.324 din za spremembo tehnologije

izdelave tobačnih nožev. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.052.048 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Kobovec s 40, Lapuh s 30, ter Podojstršek z 20 odstotki.

Slavku Pangercu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 2.459 din za izdelavo gravirnega trna. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 27.322 din.

Slavku Pangercu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 12.154 di-

ŽELEZARJI DELEGATI

SPREJEMAMO ODLOKE – GOLJUFAMO DELEGATE

Poglavje zase je danes v naši družbi negiranje vrednot. Dogovorjeno, zapisano s krvjo ali zlatimi črkami, brišemo, če nam ne ustreza.

Ena takšnih negiranih vrednot je tudi naš delegatski sistem. Če sprejemamo zakone po hitrem postopku ali če po utemeljeno zavrnjenih predlogih delegatov predlog sprejme skupščina občine z odlokom — kaj je to drugače kot negiranje sistema?

Da pa ne bomo govorili na pamet, pogledimo konkretni primer iz občine Ravne.

Delovna skupnost SIS materialne proizvodnje je 20. oktobra lani poslala vsem poslovnim delavcem v OZD, delegatom zbora uporabnikov skupščine SSS in izvršnim odborom sindikata v OZD predlog z utemeljitvijo za povišanje stanarin s 1. novembrom za 55 %.

Engelbert Cvetko

Predlog so v Železarni Ravne obravnavale vse sindikalne organizacije in na osnovi njihovih mnenj je IO konference novembra sklenil, da je proti podražitvi. Konferenca delegacij za stanovanjsko gospodarstvo v Železarni je predlog obravnavala celo dvakrat: prvič je bila proti, drugič pa o podražitvah ni hotela razpravljati, ker ni prišlo do problemske konference o stanarinah, ki jo je zahtevala skupščina. Prav tako o podražitvah ni hotela razpravljati skupščina SSS, zbor uporabnikov, saj odgovorni niso sklicali konference o podražitvah.

Nato je IS skupščine občine Ravne decembra sprejel sklep o povišanju stanarin v občini Ravne z odlokom.

Vprašala sem Engelberta Cvetka, vodja delegacije za stanovanjsko gospodarstvo v tozdu ETS, sicer entuziasta že od mladosti, kot je samega sebe označil, kako se počuti delegat v takem sistemu.

narjev za izdelavo rezkarja za obdelavo radiusa na nožu s prestavljivo kotno glavo. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 135.042 din.

Maksu Miklu in Matevžu Potočniku je bilo dodeljeno 4. — zadnje nadomestilo v vrednosti 338.814 din za izdelavo stružne glave. V petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 7.529.204 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Služba za inovacije

»V delegatskem sistemu delam že skoraj 20 let in lahko iz izkušenj rečem, da — četudi imaš voljo, da bi delal, ne moreš, ker se enostavno ne da delati. Zato v današnjem času bazi tudi nobenemu noče verjeti.

Čeprav naj bi bil smisel SIS v tem, da bi na njihove odločitve lahko bazi bolj direktno vplivala, ni tako. Sistem je postal centralističen, odločanja s strani baze ni, zato ljudje v sistemu tudi nočejo več sodelovati.

Konkretno pa bi o predlogu povečanja stanarin rekel tako: doslej je vse podražitve moral prenesti delavec žep, pa je bilo pametno ali ne. Ne rečem, da se delegati ne bi tudi strinjali s podražitvijo, toda le, če bi denarja zmanjkalo, prej pa bi se res delalo tako, kot se mora. Tako OD ne bi bil toliko obremenjen, stanarine pa bi lahko bile nižje.

Zakaj pa morajo zdaj biti tako visoke? Zaradi popravil streh na Javorniku oz. popravljanja še novega (nikdar nobenega krivca ne najdemo, nikdar še nihče ni odgovarjal za kaj), zaradi vmešavanja politike v delo SIS, samo da so še večji stroški (stanovanjska se je selila na komunalo, zdaj se spet seli nazaj) itd. Za popravo streh na Javorniku je stanovanjsko podjetje imelo cel simpozij, pa čeprav bi ustrezno streho za Javornik naredil vsak pošten cimperman, če bi mu dal denar.

Ze 10 let kritiziramo ravne strehe, pa so šele letos prvič naredili drugačne. Delegati na vse takšne stvari opozorijo na skupščini, pa je vse zastoj. Skupščina kaže naprej, izvajalci pa se med sabo kregajo.

Ker je tako, delegati na skupščine nočejo več hoditi, s tem pa nalagajo večje delo nam, ki smo ostali. Jaz še hodim, pa čeprav imam svojo hišo. Zakaj pa ne, če sem izvoljen, bom delal. To je v mojem interesu, saj sistem, kot ga imamo, moramo imeti. Dobro delamo tudi v tozdu. Se normalno sestajamo. Zanimanje za stanovanjsko področje je, vedno je v interesu baze, da se zanima, kam gre njen denar, samo da vpliva nanj nima več.

Z odloki, kot je bil zadnji za podražitev stanarin, odbijejo še to delegatsko pripravljenost za delo, kolikor je še imamo. Delegati bomo po tem enostavno bazi rekli, da nimamo več vpliva, da naj nehamo izvajati čas za sestanke in da naj se SIS ukinejo — takšno je moje mnenje.

Osebnost pa se pri takšnem izigravanju delegatskega sistema počutim ogoljufanega. Po drugi strani pa si mislim, da bi morali enkrat vsemu temu narediti konec in res prijeti odgovorne v občini in republiki. Jaz sem pripravljen delati, četudi vidim, da ni veliko uspeha. Rad bi, da bi to, kar imamo, ostalo. Seveda pa bomo morali za to poskrbeti vsi.

H. M.

Nagrada Železarne Ravne

1. Nekaj pojasnil ob drugem razpisu za nagrado Železarne Ravne

V predlanskem letu smo v železarni uvedli natečaj, ki smo ga poimenovali »nagrada Železarne Ravne«. O rezultatih razpisa smo poročali v julijski številki Informativnega fužinarja '87. Opažamo, da so stvari okoli razpisovanja nagrade Železarne Ravne v železarni še dokaj neznane, zato nekaj osnovnih podatkov o pristopu.

Nagrado Železarne Ravne ureja pravilnik o nagradi Železarne Ravne (sprejet na seji delavskega sveta železarne 10. 9. 1986), z nagrado upravlja svet nagrade Železarne Ravne, katerega člani so: mag. Milan Švajger (predsednik), mag. Ernest Kocuvan, dipl. inž. Jurij Pratnekar, mag. Alojz Rozman in dipl. soc. Brane Zerdoner.

Za vsakoletni natečaj nagrade Železarne Ravne smo se odločili, tako kot pred nami že drugod v Sloveniji, zaradi spodbujanja šolajočih se mladine k različnim oblikam ustvarjalnega in raziskovalnega dela. Nadarjenim in delavnim učencem ter študentom, ki se poleg rednega šolskega programa želijo udeleževati še na drugih, dodatnih nalogah, želimo z razpisovanjem natečaja nuditi možnosti razvoja, povezovanja teorije in prakse, afirmiranja ter opozarjanja nase. Železarna pa ob tem lahko odkriva, pridobiva in dodatno razvije mlade ljudi, ki bodo ob končanem študiju prišli med naše raziskovalce in strokovne delavce.

Nagrado razpisujemo za študente, ki študirajo na višjih in visokih šolah v Sloveniji, ter učence srednjega usmerjenega izobraževanja v koroški krajini in občinah, kjer so toždi Železarne Ravne.

V natečaju razpisujemo naloge iz:

- metalurgije in kemije
- strojništva
- elektrotehnike, računalništva in informatike
- ekonomije, prava in drugih družboslovnih ved.

Teme za razpis lahko svetu nagrade Železarne Ravne, ki oblikuje in objavi razpis, predlagajo:

- strokovne službe ali posamezniki iz Železarne Ravne
- vzgojno-izobraževalne in znanstveno-raziskovalne organizacije
- študenti in učenci.

Razpis traja od novembra do marca, ko naloge s posameznega področja oceni 5-članska komisija za ocenjevanje.

Osnovni kriteriji za oceno ustreznosti nalog so:

- teoretični pristop
- izvirnost posameznih izpeljav, dokazov in rešitev ter
- praktična uporaba naloge.

Z vsakega področja svet nagrade praviloma podeli denarne nagrade. Podelitev nagrad je v maju ob dnevu mladosti. Višina denarne nagrade je določena v odvisnosti od izplačanega OD na delavca v Železarni Ravne v 1. kvartalu tekočega leta.

Pri pripravljanju letošnjega — drugega razpisa za nagrado Železarne Ravne smo ugotavljali, da še ni prišlo do bistvenega premika in prave zavzetosti za sodelovanje pri srednjih šolah. Večjo zavzetost so pokazali strokovni delavci v Železarni Ravne, profesorji v TOZD Montanistika (dr. Kosec in dr. Lamut) ter dr. Janežič s Strojne fakultete Ljubljana.

2. Razpis tem za nagrado Železarne Ravne 1987/88

I. PODROČJE: METALURGIJA IN KEMIJA

I/1. Teme za srednje šole

1. Merjenje gostote jekel
Mentor: Marija Grešovnik in dr. Ferdo Grešovnik
2. Določitev parametrov termomehanske obdelave
Mentor: Andrej Kokalj, dipl. inž.
3. Uničevanje površinske napetosti voda neviden, a dramatičen ekološki problem
Mentor: prof. Stanko Lodrant
4. Onesnaževanje zraka I.
Mentor: Hedvika Popič, dipl. inž.
5. Onesnaževanje vode II.
Mentor: Hedvika Popič, dipl. inž.

I/2. Teme za višje in visoke šole

1. Temperaturno obstojne zlitine
Mentor: prof. dr. Vlado Kosec in mag. Alojz Rozman
2. Prehod dušika v talino in njegova odprava
Mentor: prof. dr. Jakob Lamut in Stanko Petrovar, dipl. inž.
3. Razfosforjenje taline s pomočjo kalcija pri EPŽ postopku
Mentor: prof. dr. Jakob Lamut, mag. Milan Švajger in Jovan Ilievski, dipl. inž.

II. PODROČJE: STROJNIŠTVO

II/1. Teme za srednje šole

1. Možnost uporabe odpadnih toplot v Železarni Ravne
Mentor: Zvonko Erjavec, dipl. inž.
2. Analiza vpenjalnih sistemov na preoblikovalnih strojih
Mentor: Marjan Senica, dipl. inž. in prof. Martin Petrovič

II/2. Teme za višje in visoke šole

1. Sinteza mehanizma stiskalnice za hladno kovanje
Mentor: prof. dr. Igor Janežič in Jurij Partnekar, dipl. inž.
2. Izračun okvirja ekscentrske stiskalnice DE 315 s pomočjo MKE metode
Mentor: prof. dr. Anton Jezernik, Rok Kolar, dipl. inž., in Gojko Melanšek, dipl. inž.
3. Določitev optimalnih režimov končne mehanske obdelave valjev
Mentor: prof. dr. Franc Rötchel, Niko Sonjak, dipl. inž., in Janko Gnamuš, dipl. inž.

III. PODROČJE: RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKA

III/1. Teme za srednje šole

1. Računalniška obdelava podatkov ekoloških meritev v Železarni Ravne
Mentor: Jože Kert, inž. in mag. Bojan Jelen
2. Izdelava računalniškega programa za grafični prikaz računskih rezultatov pri napetostni analizi osnosimetričnih proizvodov
Mentor: Vinko Močilnik, dipl. inž.

III/2. Teme za višje in visoke šole

1. Dinamični model spremljanja sprememb termodinamičnih veličin pri EPŽ postopku
Mentor: dr. Blaženko Korovšič, mag. Milan Švajger in prof. Peter Sekolonik

IV. PODROČJE: DRUŽBOSLOVJE

IV/1. Teme za srednje šole

1. Krožki kvalitete v Železarni Ravne
Mentor: Damijan Berložnik, inž., in Samo Šavc, dipl. sociolog

IV/2. Teme za višje in visoke šole

1. Vlaganje sredstev tujih oseb v domačo OZD
Mentor: Drago Mežnar, dipl. pravnik
2. Položaj delavcev, katerih delo v TOZD ni več potrebno
Mentor: Branka Brinar, dipl. pravica
3. Ugotavljanje mejnega in maksimalnega pozitivnega finančnega rezultata za TOZD, skupino proizvodov ali proizvod Železarne Ravne
Mentor: Mira Blodnik, dipl. ekonomistka
4. Analiza nabavnih in prodajnih cen za DO Železarna Ravne za leto 1987/1988, ločeno po kvartalnih
Mentor: Irena Kodrun-Jež, dipl. ekonomistka

Celoten razpis z dispozicijo tem in pogoji ter načinom sodelovanja je bil objavljen v DELU 14. novembra 1987 in prek posebnih plakatov na oglasnih deskah srednjih šol ter fakultet Univerze v Ljubljani in Mariboru.

3. Komisije za ocenjevanje nalog

Glede na 13. člen pravilnika o nagradi Železarne Ravne je svet nagrade za ocenjevanje nalog v razpisu 1987/88 imenoval naslednje komisije:

Področje: METALURGIJA IN KEMIJA
dr. Ferdo Grešovnik (predsednik), RPT
dr. V. Prešeren, Metalurški institut
Stanko Kovačič, Jeklarna
Janez Kovač, RPT
Marko Pavše, Jeklarna
Jože Studenčnik, PII
Anton Vučko, Gospodarjenje

Področje: STROJNIŠTVO
dr. Tone Pratnekar (predsednik), RPT
Borivoj Gumpot, RPT
Avgust Krajnc, Gospodarjenje
Miran Pirtovšek, RPT
prof. dr. Kuzman, Fak. za strojništvo Ljubljana
Ivan Koren, RPT
Marjan Gerdej, PII

Področje: RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKA
Jože Šegel (predsednik), Gospodarjenje
Beno Kotnik, Gospodarjenje
Drago Kerbev, Gospodarjenje
Ivan Verčko, Gospodarjenje
Jerica Jamer, Kontrola kakovosti
Janez Gorenšek, PII

Področje: DRUŽBOSLOVJE
Marjana Merkač (predsednica), Gospodarjenje
Andreja Čibron, KSZ
Eleonora Gladež, KSZ
Peter Prikeržnik, Komerciala
Stanko Golob, Komerciala
Drago Mežnar, PII

ZDRAVJE

PRAVILNO SEDENJE — BOLJŠE DELO

Pretirano dolgo sedenje se začne v šoli in se za mnoge nadaljuje pri delu. Veliko je delavcev, ki dan na dan, leto za letom sedijo vsak dan osem ur. Da to ni zdravo, vemo, kako pomagati, ne vsi. Zato tokrat predlagamo nekaj praktičnih vaj, ki smo jih z dovoljenjem avtorja povzeli po časopisu Utrip.

Referat za zdravstveno vzgojo

PA ŠE VADBA DOMA, PO OPRAVLJENEM DELU

Doma ležite na hrbet, na preprogi ali na odejo. Krožite z nogami, kot da kolesarite. To vajo lahko delate tudi sede na preprogi ali na stolu.

Postavite se v razkoračno stoji, položite dlan na tilnik in potisnite komolce nazaj. Vadite odklanjanje trupa trikrat na levo stran — nato se vzravajte — pa še trikrat na desno stran.

Izkoristite sleherno priložnost za visenje na rokah. Prav pride, če imate doma telovadni drog med podboji vrat. V gozdu so na voljo drevesne veje, v telovadnici pa krogi, preizalne vrvi in visoko postavljen telovadni drog.

POMAGAJMO HRBTENICI, DA BO OSTALA GIBKA

Sedite na sprednji del sedeža in se držite izrazito vzravnan. Oprinite se za noge pod kolena in jih pritegnite k prsim. Hrbet naj bo pri tem kar najbolj okrogel, glavo sklonite naprej, s čelom se dotaknite kolena.

To vajo lahko delate sede na stolu ali pa v razkoračni stoji. Krožite naprej z glavo in stopnjate obsežnost gibanja, da boste krožili tudi s trupom. Pa še na drugo stran! Ne zapirajte oči!

Podajajte telefonski imenik iz roke v roko okrog bokov. Krožite knjigo, se izgibajte z bokci. Kroženje z bokci naj bo vse bolj razsežno.

ČVRSTE TREBUŠNE MIŠICE NE SAMO ZA LEPSHO POSTAVO

Sedite na sprednji del sedeža. Izmenično iztegujte in dvignite levo in desno nogo naprej. Če delate to vajo stoje, je še bolj učinkovita.

V pokončni stoji počasi pritegnite trebušno steno k sebi — zadržite jo nekaj sekund — in se spet počasi sprostiti. Med tem ne smete zadrževati sape.

Sede na stolu ali leže na hrbtu dvignite iztegnjene noge. Krepo gibalte s stopali; pritegnite jih in iztegnite.

"INJEKCIJA" ZA KRVNI OBTOK

Stopite k odprtemu oknu, na teraso ali na vrh. Ščuzite se in napravite kar največ počopov. Trup naj bo med vadbo vzravan. Oddahnite se in začnite znova.

Hodite ali lečite po stopnicah gor in dol. Ne uporabljajte dvigala!

Prekinjajte sedenje z vstajanjem. Vstanite, sedite — vstanite, sedite! Ponavljajte najmanj pol minute. Z rokami si ne smete pomagati. Postopno vadite dlje in hitreje.

KULTURA

HUMUS IN CVET

Slovenci smo menda februar kot srednji zimski mesec posvetili kulturi že v tistih časih, ko smo še večino zimskih večerov prebili na zapečku ter poslušali pevce in pripovedovalce storij; pozneje smo prebirali mohorjevke in še pozneje v tem obdobju našli največ časa za obiskovanje kulturnih prireditelj. Nenapisani dogovor so potrdili spominski dnevi — vseslovenskega Prešerna ter predvsem koroškega Prežihna pa Sušnika in Suhodolčana. Če pa se že spominjamo kulturnih ustvarjalcev iz preteklosti, je prav, da si ogledamo tudi današnje kulturno prizorišče.

Če se na hitro ozremo po slovenskem kulturnem polju, vidimo, da se npr. Prešernove želje, »da b' milši zvezde kakor zdaj sijale«, še vedno niso povsem uresničile. Kulturna ustvarjalnost sama se je sicer v primerjavi s tedanjimi časi močno povzpela, vendar je stanje v našem koroškem obrobju daleč za dogajanjem v slovenskih središčih, miselnost ljudi (da »le petica da ime sloveče«) in odnos do kulture in kulturnih ustvarjalcev (»Kranjec moj mu osle kaže«) pa sta še v celotnem slovenskem prostoru enaka kot za življenja našega največjega pesnika. Predvsem velja to za materialne možnosti kulturnega (po)ustvarjanja, ki so se v zadnjem času zaradi gospodarske krize in zakonskih določil v primerjavi s prejšnjimi leti izrazito poslabšale.

Kljub temu je za vrh slovenske ustvarjalnosti še vedno mogoče reči, da v njem vre, čeprav so se mnoga revolucionarna iskanja umirila in že obrodila in še rojevajo sadove klasične zrelosti. Žal tega za našo koroško kulturno stvarnost ni mogoče trditi. Vsaj v ravenski občini ne. Namesto živahnega vrenja vlada pravo kulturno mrtvilo.

Saj nočem reči. Nekaj se tu in tam še vedno dogaja. Franc Peč-

nik se s svojimi literarnimi stvaritvami skuša prebiti v (vse)slovenski kulturni prostor; kakor je stvar resno vzel v roke, mu bo mogoče uspelo. Ob njem pa je prava literarna puščava.

Za večino »stvaritev«, objavljenih v Koroškem fužinarju v obliki pesmi, je težko reči, da so literarne, Informativni pa se je, kot kaže, s pesmimi (neslovenskih) delavcev tudi že izpel. Za literarni klub, ki ga je pred leti ustanovila občinska ZKO, ni slišati. Dejavnost, ki v svojem bistvu ni odvisna od denarja, torej v ravenski občini komajda živi. Kaj lahko ob tem pričakujemo od tistih vej kulturne dejavnosti, kjer se lahko izgovarjajo na pomanjkanje sredstev?

Pred leti smo imeli Vorančeve dneve, ki so se vlekli skozi vso zimo in jo napolnjevali z raznovrstnimi kulturnimi prireditvami. Zdaj Vorančevi dnevi še vedno so, organizatorji pa se sprašujejo, kako jih vsebinsko napolniti, da ne bo sramote in da bo ime po pravici ostalo. Za gostovanja poklicnih skupin manjka denarja, domača (po)ustvarjalnost pa je neverjetno upadla.

Prevaljčani bodo ob taki trditvi protestirali, saj pri njih deluje pomlajeno živahni Vres, ob njem pa še oktet TRO in zbora upokojencev; pred novim letom so kar dva zaporedna dneva gostili kvalitetne glasbenike, tudi poklicne (kako da takih prireditelj ne znajo bolje razporediti, je posebno vprašanje za krajevne kulturne in turistične delavce!). januarja jim je pel Slovenski oktet; hudi bodo tudi Črnjani, ki zborovskega petja še niso opustili, a kaj naj rečejo Mežičani, predvsem pa Ravenčani, ki sta jim ostala samo še pihalni orkester in oktet. V folklori je več mladih iz okoliških vasi kot iz mesta.

Ravnam so v letih po vojni prerokovali, da bodo postale gos-

TO JE DOBRO ZA PRENAPETI HRBET

Sedite na sprednji del sedeža, stopala počivajo na tleh, dlan na stegnih. Sproščeno se sklonite, da vam pade trup naprej, tudi glava je povaljena. Počasno se vzravajte, nazadnje dvignite tudi glavo.

To vajo delajte stoje ali sede na stolu. Razpnite roke (odročite), dlan obrnite navzgor. Ziboma potiskajte skoraj iztegnjene roke nazaj in pazite, da ostanete vodoravni.

Postavite se pred mizo. Z dlanmi se naslonite na njen rob in se pomaknite tako daleč nazaj, da bo trup vodoraven. Zibajte se s trupom dol-gor, naprej lahko, potem močneje. Dlan se ves čas na mizi, kolena so iztegnjena.

TAKO POMAGATE MIŠICAM ROK IN OKROG RAMEN

Postavite se, kot bi stali na smučeh. Mahajte z rokami naprej in nazaj kakor pri teku, hkrati se ritmično pozibavajte v kolenski dol-gor. Če zamahujete z rokami počasneje, roke skoraj iztegnite.

Sklenite dlan in dvignite roke, da bodo nadlakti in podlakti v vodoravnem položaju, dlani potiskajte drugo proti drugi naprej lahkon, nato pa na vso moč. Stisnjeni držite 2 do 3 sekunde.

Haširajte iztegnjene prste obeh dlan in jih spet stisnite v pest. Delajte to vajo izrazito, na vsi moči!

podarsko in kulturno središče Koroške. V določenem obdobju so ob gospodarskem res doživljanju pravi kulturni razcvet. Imele so močno kulturno društvo, ki mu je gimnazija dajala vsestransko spodbudo. Zdaj dejavnosti društva v kraju skoraj ni čutiti, ni niti pravega stika med dejavnostjo učencev osnovnih in srednjih šol z ljubiteljskim ustvarjanjem odraslih. Kulturna ustvarjalnost mladih se potem, ko zapustijo šolo, v brezračnem prostoru kulturne neorganiziranosti razgubi in zamre. Kolikor je sploh je. Javnost bolj malo ve zanje.

Kam se izgublja množični kulturni potencial intelektualcev, ki živijo in delajo na Ravnah? Ali med vsemi profesorji, učitelji, inženirji in doktorji ni nikogar, ki bi se želel in znal kulturno izživljati — ne le zase, temveč tudi za druge?! Ne glede na možnosti in nemožnosti materialnega nagrajevanja in moralnega potrjevanja v družbi. Je mar mogoče, da bi entuziazem ravno pri tej populaciji popolnoma usahnil? Prav na Ravnah — saj v drugih krajih še ni!

Če je, se moramo vprašati, zakaj, in vzroke odpraviti. Če pa entuziazma posameznikov ni moč obuditi, se bomo morali s tem sprijazniti in poskrbeti, da kljub

temu ne bomo ostali brez lastne kulture. Za del civiliziranega naroda to ne bi bilo dopustno, čeprav je za mnoge že dolgo dovolj samo televizija. Zato pa je že upadla kultura medsebojnih odnosov (zavist, če kdo bolj uspe ali zasluži več), kultura govora (vsi se moramo kot samoupravljanci izražati, pa se ne znamo), srečevanja (ne pozdravljamo se), vse več nas živi v neurejenih družinskih razmerjih, ni nam mar škoda in trpljenje drugih itd.

Tudi vse to je namreč kultura, ki daje podlago, humus za tisto pravo kulturno ustvarjalnost, za njen žlahtni razcvet.

Ne moremo biti taki črnogledi, da bi rekli, da smo zapravili že ves »humus«, ki ga je ustvarjal rod za rodom narod s tisočletno zgodovino; tudi seme je, saj to dokazujejo posamezni samorasli cvetovi še vedno živče ali vsaj tleče ravske kulturne ustvarjalnosti. Potrebujemo še sejalec, ki bodo seme vsejali in vodili kulturno rast tako, da bo naš kažipot v prihodnost. Tudi ti najbrž živijo med nami. Na vseh nas, ki nam je mar ugled kraja, ki daje gnezdo mogočni železarji, pa je, da jih spodbudimo za delo in omogočimo, da bo poglano cvet.

Mojca Potočnik

ZIMSKO KULTURNO SREČANJE NA URŠLJI GORI

Planinsko društvo Prevalje je v soboto in nedeljo, 23. in 24. januarja 1988, organiziralo peta kulturna srečanja v Planinskem domu na Uršlji gori.

V soboto so obiskovalci prisluhnili besedam Mitja Šipka in pesmim Šentaneljskih pavrov. Mitja je poslušalce sicer prepričeval, da »VERUJ V ENEGA BOGA«, ker »BOG NIMA BRATA«, pa mu niso verjeli, ker so se vsi božansko počutili.

V nedeljo so za številne planince nastopili vresovci in Lešani, ki so jim s pesmijo in besedo približali lepote narave, Gore in sveta okoli nje.

Sneg, ki je zapadel v petek ponoči, je res zahteval železno obutev za avtomobilske gume, je pa polepšal naravo in omogočil planincem uživati že med vzponom na vrh. Oba dneva sta bila toliko jasna, da so se obiskovalci nagledali bližnjih in daljnih vrhov.

Prevaljski planinci se zahvaljujejo vsem, ki so kulturna srečanja omogočili, predvsem nastopajočim, obiskovalcem pa, ker so pomagali ustvariti prijetne trenutke na Gori.

Ivanka Komprej

RAZSTAVA DEL DRUŠTVA KOROŠKIH LIKOVNIKOV

Med značilnosti slikarskih prizadevanj članov ravske likovne skupine sodi predvsem zanimanje za koroško pokrajino, za njene lepote, še posebej pa za bogato dediščino ljudske arhitekture, ki se je v tem koščku Slovenije ohranila morda bolj kot kjerkoli drugje.

Še fan Bobek nam v kar odličnem realističnem stilu predstavlja dve kmetiji: pri Šapku na Strojni in pri Vrhnjaku z njihovo leseno, od sonca, vetrov in dežja sprano arhitekturo. Njegova risba seže tudi v Haloze z njihovo valovito in s trto poraslo pokrajino.

Pri Francu Boštjanu se srečamo s plemenito arhitekturo Janeževe domačije, ki jo je slikar barvno zgledno povezal z naravo. Značilno za Boštjanovo sli-

karstvo je prav iskanje barvnih in svetlobnih povezav med danim objektom in njegovo okolico (npr. Znamenje pri Mihevu). Tudi sama pokrajina je potopljena v pravo barvno kopel in to v taki meri, da lahko štejemo Franca Boštjana med najbolj izrazite koloriste pri nas (Macesni, Jesen, itd.).

Z vrsto arhitekturnih objektov se predstavlja tudi Matevž Šumrah. Njegove risbe s kredo nas seznanjajo s še ohranjenima Jaznikarjevo in Sekavovo kaščo, domačijo pri Kobovcu na Strojni, s cerkvijo sv. Mohorja in ravske graščino. Slikar je znal ohraniti pri svojem delu mehko barvo risbe, tako da med obrisi dreves in arhitekturo ni bistvenih razlik. V tem mu je podoben Albert

Hojnik, ki se mu je v akvarelni kompoziciji Pri Jaznikarju posrečilo omehčati trde obrise drevesnih krošenj do tolike mere, da se je med obema deloma kompozicije uveljavilo vzorno sožitje. Domačnost in razpoložensko uglašenost kmečkega doma je slikar prelil v monotipijo Kmečka izba, v kateri ne pogrešamo nobenih za ta ambient značilnih sestavin.

Kot izrazit slikar se na razstavi predstavlja Ivan Večko. Mehko zleknenost in prilagojenost gorske vasi danemu podnožju je slikar prelil v akvarelno kompozicijo Gorska vasica. Enako prepričljivo je svoje delo v polikolorju Vas z goro Peco vkomponiral v obstoječi ambient in mu dala prepričljivo globinsko razsežnost Danica Hamer.

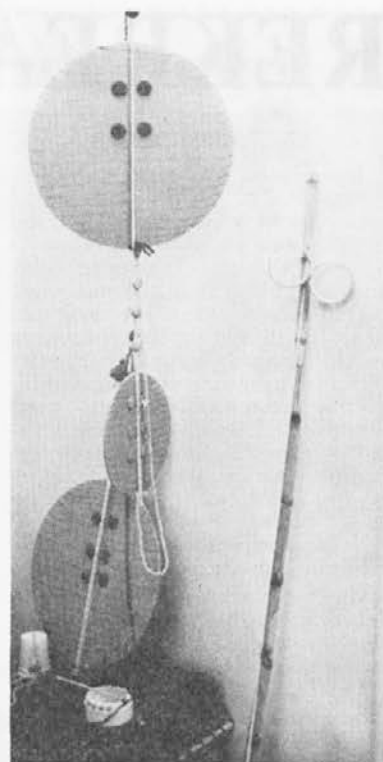
V svet kraške arhitekture je segel Franc Johman s svojimi pejzaži: Kraška hiša, V Tomaju, Stanjel. Vestnost in natančnost pri delu, poznavanje perspektive daje tem slikarjevim oljem in akvarelom tudi dokumentarno vrednost.

Bolj kot krajina privlači ostale razstavljalce figura in tihožitje. Tako se Jure Bricman predstavlja na razstavi z dvema aktoma v pastelu. Obe deli sta močno odmaknjeni od realizma, po obliki sta močno poenostavljeni in brez tistih odvečnih detajlov, ki bi motili celoto.

Tihožitje s sončnicami Stanka Bricmana razkriva slikarja s čutom za realistično in barvno živo podobo sveta.

Milena Golob se na svojstven način predstavlja s pokrajinskimi pejzaži in figuraliko in dokaj sprejemljivo dojema pokrajino v koloritu in kompoziciji.

Prezgodaj umrli Darinko Plevnik je v svojem slikarstvu obrav-

Okras

naval krajino, tihožitje in figuro. Njegova monotipija Domačnost nam posreduje razpoložensko ubrano podobo lesene kmečke hiše, trdno povezane z okoljem. Na podoben način je slikar znal vključiti v barvno in svetlobno poudarjen ambient tudi svoja tihožitja in figure.

Razstava je primer skladno delujoče predstavitve likovnih del že tradicionalno delovno uglašene skupine koroških likovnikov.

Dr. Cene Avguštin

KULTURA ZA SINDIKAT

V novembru in decembru so se zvrstili občni zbori večine osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne. Čeprav je predsednik konference železarniškega sindikata v svojem poročilu samokritično omenil, da je njegova organizacija bolj malo naredila za kulturo, pa kulturna dejavnost v letu 1987 le ni šla povsem mimo članov železarniškega sindikata. Marsikatera osnovna organizacija je namreč na svoj občni zbor povabila to ali ono kulturniško skupino, da je oblikovala uvod v uradni ali neuradni del srečanja. Članom osnovne organizacije sindikata v delovni skupnosti KSZ so zapele in zaigrale učenke Glasbene šole Ravne.

M. P.

REKREACIJA IN ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

Januar je bil izredno skop s snežno odejo, tako da je snega primanjkovalo tudi na višje ležečih smučiščih in so morali prireditelji marsikatero tekmo alpskih smučarjev odpovedati. Smučarji Fužinarja in občinske selekcije so večidel trenirali na avstrijski strani Pece, kjer so bili pogoji za vadbo izredno ugodni. Fužinarjev trener in trener mlade A jugoslovanske reprezentance Jaka Valtl je bil s pripravami svojih varovancev izredno zadovoljen, zato pričakuje dobre rezultate na tekmovanjih v februarju in marcu. Nekaj tekem je bilo seveda tudi v decembru in januarju; pogledimo, kakšne uvrstitve so zabeležili alpski smučarji iz Koroške.

Okoli 100 tekmovalcev iz desetih držav se je konec decembra lani zbralo na Soriški planini, kjer je bil mednarodni FIS slalom. Zmagal je

Na Soriški planini je bilo 9. in 10. januarja tekmovanje pionirjev v slalomu za pokal coca-cola. Med starejšimi pionirji je bil Slovenjgračan Klemen Vrnun 12., Dejan Rodošek iz Fužinarja 17., medtem ko je Mežičan Primož Pustoslemšek odstopil. Med mlajšimi pionirji se je od osmih Fužinarjevih smučarjev uvrstil le Igor Zagernik na 23. mesto.

V preteklem mesecu so koroški smučarji nastopili na tekmah v Kranjski gori in na Golteh. Omenimo le uvrstitve najboljših: Na veleslalomu v Kranjski gori je bil 3. D. Žagar, 7. Kostanjevec (oba Fužinar), med dekleti pa 9. Napotnikova (Mežica). To je bila tekma za mladinski pokal, medtem ko so pionirji merili moči za pokal coca-cola. Pustoslemšek iz Mežice je bil 9., Germadnikova iz Črne pa 14. Na Golteh so imeli nekakšno skupno tekmo oz. republiško

nikova. Med mladinci se je Pumpas iz Črne uvrstil na 9. mesto, mlajši pionirki iz Fužinarja pa sta tudi dosegli odlične uvrstitve. Horjakova je bila 1., Babičeva pa 3.

Tekaška prireditev za Žitov pokal je bila v Bohinju. Na tej prvi letošnji preizkušnji za najmlajše je nastopilo kar 193 pionirjev in pionirk. Dobro sta se uvrstila smučarja tekača iz Črne — Mežnarjeva je bila 2., Grega Lačen pa 5.

Na prvi tekmi za prvenstvo koroško-štajerske regije v Bistri pri Črni, ki je bila v začetku januarja, so največ uspeha poželi domači smučarji tekači. Zmagali so Grega Lačen, Anita Mežnar, Darja Jernej in Ana Slivnik v svojih kategorijah. Janez Pumpas in Lucija Bahč (Mežica) ter Rozmanova (Fužinar) so osvojili druga mesta, Fonovič je bil 4., Horjakova (oba Fužinar) pa 5.

ZTKO Ravne, ki je organizator vsakoletne smučarske tekaške prireditve »Po poteh štirinajste« v Kotljah, je sklenila, da zaradi pomanjkanja snega prestavi termin letošnjega koroškega maratona. V nedeljo, 31. januarja, jim prireditve ni uspelo izvesti, tako da bodo teki v Kotljah 28. februarja ali pa 6. marca.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI OBČINE RAVNE V LETU 1987

Strokovni svet za vrhunski šport pri ZTKO Ravne je tudi letos izbral najboljša športnika oz. ekipo v občini v letu 1987. Naslov športnika leta je tokrat pripadel alpskemu smučarju — reprezentantu Mateju Čuješu, članu Fužinarja. V pretekli sezoni je dosegel nekaj lepih uvrstitev na mednarodnih tekmah. Bil je skupni zmagovalac Kompasovega pokala in pokala Kanin, zmagal pa je tudi v slalomu in veleslalomu na Kobli pred številnimi odličnimi smučarji iz evropskih dežel. Poleg tega so bile odmevne tudi visoke uvrstitve Čuješa na koroški FIS turneji.

Med dekleti je naslov najboljša športnice pripadel smučarki iz Črne Katjuši Pušnik. Dokaj uspešno je Pušnikova nastopala v tekmah svetovnega in evropskega pokala ter na raznih FIS tekmovanjih doma in v tujini. Na članskem državnem prvenstvu je bila tretja v SVS. Največji uspeh pa predstavlja 4. mesto v slalomu in 7. mesto v veleslalomu na svetovnem mladinskem prvenstvu na Švedskem.

Za najboljšo ekipo v ravenski občini je strokovni svet izbral žensko odbojkarstvo vrsto Fužinarja, ki je v sezoni 1986/87 osvojila 2. mesto v II. zvezni ligi — zahod.

SMUČARSKI SKOKI

Fužinarjev tekmovalac Erih Pečnik je dosegel izjemno lep uspeh na skakalni tekmi za pokal cockte za st. pionirje v Planici. Na 50-metrski skakalnici je osvojil 2. mesto, zmagal pa je Jakovec (Tržič).

ŠD Fužinar in SK Črna bosta letos organizatorja nordijskih zimskih iger alpskih dežel. To tekmovanje, ki je dejansko srednjeevropsko prvenstvo mladih talentov v smučarskih skokih in tekih, bo prvič v Jugoslaviji, nastopili pa bodo športniki iz 10 držav. V Črni in na Ravnah bo prireditev 5. in 6. marca.

PLAVANJE

Letošnji mednarodni plavalni miting na Ravnah je bil znova množičen, saj se je 9. in 10. januarja v zimskem bazenu zbralo okoli 210 plavalcev in plavalk iz 6 držav. »V nasprotju z zadnjima dvema letoma nam je uspelo privabiti na naš miting tudi več kakovostnih tekmovalcev. Tokrat smo odstopili od izvedbe celotnega olimpijskega programa, odločitev, da imamo tekmovanje samo na krajših in zanimivejših progah, se nam je obrestovala,« je ob koncu prireditve poudaril predsednik PK Fužinar Sead Karadža, predsednik IO ŠD Fužinar Rado Pšeničnik pa je dodal: »Plavalni miting je poleg tekem FIS v smučanju naša največja športna prireditev. Skušali ga bomo ohraniti, seveda, če bo na voljo dovolj sredstev. Ravne '88 so uspelo gledačkovosti, takšne naj bi bile tudi v prihodnje.«

Preveč prostora bi nam vzelo naštevaje najboljših na dvodnevni prireditvi, omeniti velja le, da sta najboljša rezultata mitinga dosegla Ljubljčan Boris Novak in Mariborčanka Tanja Godina. Tekmovanje je potekalo v članskih, mladinskih in pionirskih kategorijah. Od Fužinarjevih plavalcev je tri medalje osvojil tudi reprezentant Aleksander Ambrož, zlato na 200 m hrbtno ter srebrni na 100 m hrbtno in 200 m mešano. Med člani se je izkazal tudi domačin Andrej Čeru, ki si je priplaval dve bronasti odličji. Pri Fužinarju si veliko obetajo zlasti od mlajših plavalcev in plavalk, tudi na mitingu so nekateri posegli po vidnejših uvrstitvah, kljub temu da so večinoma plavalci skupaj s starejšimi vrstniki. Pionir Matija Medvešek je bil dvakrat prvi, izkazali pa so se še: Aljoša Mlinar, Aleš Fink, Rok Dolinšek, Gorazd Podražnik, Eva Breznikar in Saša Kovač. Tudi Ravenčan Krešo Božičkov, sicer plavalec Triglava, je bil v močni konkurenci starejših od sebe soliden z dvema srebrnima in eno bronasto kolajno.

Ob izteku preteklega leta so mladi plavalci Fužinarja nastopili na mitingu PK Vračar v Beogradu. Ravenska ekipa je v postavi Hribnik, Kovačeva, Čejeva in Breznikarjeva osvojila 1. mesto med letniki 1977 in prejela tudi lep pokal. Eva Breznikar je na tem tekmovanju osvojila kar štiri prva mesta in izboljšala tri državne in en slovenski rekord, v kategoriji pionirk do 10 let starosti.

Željko Radilovič in Rok Dolinšek sta zmagala med pionirji A v disciplinah 100 m hrbtno in 100 m kralj na novoletnem plavalnem mitingu v Mariboru. Helena Korinšek je bila v tej kategoriji pionirk tretja na 100 m prsno. Med mlajšimi plavalci — pionirji B je bil Peter Naglič prvi na 200 m mešano in drugi na 100 m delfin.

Med okoli 100 tekmovalci sta se na regijskem prvenstvu v Mariboru, bilo je 10. januarja, od Fužinarjevih plavalcev najbolj izkazala Breznikarjeva in Hribnik. Med klubi iz Celja, Krškega, Velenja, Maribora in Raven je bila štafeta Fužinarja dvakrat tretja v kategoriji pionirjev A.

NAMIZNI TENIS

Ekipo regijskega prvenstva za pionirje in pionirke je bilo 16. januarja v Mariboru. Med 13 ekipami se je Fužinar uvrstil na 5. mesto. Tako so mladi Fužinarjevi igralci Tušek, Bač in Rožič zamudili uvrstitev na republiško prvenstvo, to priložnost so imele prve štiri ekipe. Pionirji Fužinarja so imeli sila neugoden žreb, saj so se znašli v skupini s kasnejšim

Nekaterim je bolj všeč kot sedežnica

Mariborčan Planinšek, Pavli Čebulj je bil 8., Dušan Žagar 12., Borut Močilnik 19. in Mitja Kunc iz Črne 20. Drugi dan so se smučarji preselili v Kranjsko goro, kjer se je v veleslalomu znova odlično uvrstil Ravenčan Čebulj, in sicer na 6. mesto.

V začetku leta je bil na Golteh veleslalom za regijske naslove. Med cicibani se je izkazal Ošlak iz Črne, ki je bil 2., medtem ko je njegova klubska tovarišica Germadnikova osvojila odlično 3. mesto med starejšimi pionirkami v slalomu.

Katjuša Pušnik iz Črne, ki nastopa tudi v tekmah svetovnega pokala, se je v preteklem mesecu nekajkrat dobro uvrstila tudi na FIS tekmovanjih. Zlasti velja omeniti njeni dobri vožnji na FIS slalomih v Leogangu v Avstriji. Na prvi tekmi je bila Pušnikova 2., na drugem slalomu pa 6., potem ko je dosegla tretji najboljši čas druge vožnje. Oba slaloma v Leogangu so točkovali za posebno lovoriko. Prvo mesto je osvojila naša Dežmanova, sledile pa so ji: Strobl in Steiner (obe Avstrija) ter 4. Pušnik.

prvenstvo najmlajši smučarji — cicibani in mlajši pionirji. Preizkusili so se v veleslalomu, kjer je med cicibani zmagal Ožbej Ošlak iz Črne. Med cicibankami je bila 16. Irena Vožič, 17. pa Tatjana Bivšek (oba Fužinar). V veleslalomu so se preizkusili tudi mlajši pionirji, tekmovanje pa je šlo za pokal coca-cola. Od mladih Fužinarjevih smučarjev se je najbolje uvrstil Zagernik na 4. mesto, Veselko je bil 21., Makan pa 29.

SMUČARSKI TEKI

V Bohinjski Bistrici je bil konec lanskega leta memorialni tek Tomaža Godca, na katerem se je pomerilo 150 tekačev in tekačic iz Slovenije. Lepe uvrstitve so dosegli tudi Črnjani, saj je med starejšimi mladinkami zmagala Lačnova, druga pa je bila Srebotova. Med juniorji je bil Slivnik iz Črne 6. To je bila obenem druga tekma za t.i. pokal Slovenije, tretja tekma je bila na Pokljuki, 10. januarja. Nataša Lačen je bila tokrat druga, za zmagovalko Grašičevo pa je zaostala le bore 4 stotinke sekunde, tretja je bila Srebotova, osma pa Sliv-

zmagovalcem Soboto, ki jih je premagala s 5 : 1. Druga ravenska ekipa v postavi Senica, Miklavc in Matjašec je bila 9. Med petimi ekipami pionirk so bile igralke Fužinarja Vastl, Mlakar in Rus četrte. Zmagovalke prvenstva vzhodne regije so postale igralke Petovje Ptuj.

MALI NOGOMET

Nogomet v dvoranah je vse popularnejši, to je bilo zaslediti tudi na 6. tradicionalnem novoletnem turnirju na Ravnah. Veliko število gledalcev je spremljalo zanimive igre kar 34 ekip. Najuspešnejša je bila ekipa Picerija Škufca s Prevalj, ki je v finalu ugnala Poleno s 3 : 0. Tretji je bil Partizan Selnica, četrta pa ekipa TNT Ravne. Posebna strokovna žirija je izbrala najboljši na dvodnevem turnirju, to so: strelec Vlado Petrič, vratar Drago Kos (oba Škufca) ter najboljši igralec turnirja Jure Kumer (Polena).

Končan je jesenski del prvenstva občinske lige v malem nogometu. Med 13 ekipami je v vodstvu TNT Ravne z 19 točkami, sledijo Polena in Metuljček po 15, Gradis in Promašaj po 13, itd.

KEGLJANJE

V prvenstvu republiške kegljaške lige je moška ekipa Fužinarja v prvih petih kolih le enkrat zmagala, doma proti ekipi Radenske. V ostalih štirih kolih so Ravenčani doživeli poraze, od katerih je najbolj boleč tisti proti Donitu iz Medvod na domačem kegljišču.

REZULTATI: 3. kolo: SCT Ljubljana — Fužinar 5099 : 4969, 4. kolo: Fužinar — Donit 5042 : 5117, 5. kolo: Brest — Fužinar 5252 : 5184. Pri Ravenčanih so bili najboljši: proti ekipi SCT Belaj 842 in Borovnik 839, proti Donitu Paradiž 872 in Borovnik 864 ter proti Brestu Belaj 898 in Podojsteršek 880 kegljev. V zadnjih dveh kolih prvega dela prvenstva so kegljači Fužinarja nastopili še proti Slovanu v Ljubljani in doma proti Hidru Medvode.

Prvenstvo v II. republiški ligi za ženske, kjer nastopajo letos kar tri koroške ekipe Fužinar, Korotan in Slovenj Gradec, se je pričelo 9. januarja. V prvih treh kolih so vse tri ekipe po dvakrat zmagale. Ravenčanke najprej v Mariboru proti Braniku z razliko 8 kegljev, na tem srečanju sta odlično kegljali Merkačeva 441 in Harnoldova 430 kegljev. V 2. kolu

so kegljavke Fužinarja zabeležile pričakovano zmago proti Sentjurju, tokrat sta bili najboljši Vollerjeva s 415 in Merkačeva s 405 keglji. Gostovanje v Celju pa ni prineslo uspeha kegljavkam trenerja Jožeta Kotnika, saj so bile prvič v letošnjem prvenstvu poražene. Najboljši v ekipi Fužinarja sta bili Harnoldova 427 in Čiglerjeva 397 kegljev. REZULTATI: Branik — Fužinar 2357 : 2365, Fužinar — Sentjur 2372 : 2294, EMO Celje II. — Fužinar 2359 : 2318.

Kegljavke Korotana so na Prevaljah premagale Sentjur in Branik, izgubile pa v gosteh z ekipo Slovenj Gradca.

ODBOJKA

Propagandno odbojkarško srečanje na Ravnah med moškima ekipama Koroške in Štajerske je vzbudilo veliko zanimanje pri gledalcih, to pa je dokaz, da si želijo dobrih športnih predstav. Domači fantje so premagali Mariborčane s 3 : 2, toda to niti ni bilo pomembno. Gledalci v nabito polni dvorani OŠ Prežihovega Vrance so lahko uživali ob atraktivnih potezah igralcev ene in druge ekipe, ob tem pa se je seveda marsikateremu ljubitelju odbojke na Koroškem porodilo vprašanje, kako to, da ne moremo teh fantov, ki igrajo trenutno za ekipo Koroške, obdržati v domačem klubu. Za domačo vrsto so namreč zaigrali odbojkarji, ki nastopajo po drugih klubih (Filipanič, Rožanc, Mlakar, Spanžel, Tušek...). Manjkal je še reprezentant Andrej Urnaut.

Z naštetimi igralci bi Fužinar kajpak lahko z uspehom nastopal tudi v I. zvezni ligi. Seveda se te želje ne bodo izpolnile, toda na Ravnah bomo morali pričeti drugače razmišljati. Ali si želimo imeti vrhunski šport, ga tudi materialno podpreti, ali pa živitarimo še naprej po sedanji praksi, ko so vsi klubi, denimo pri Fužinarju, enako ovrednoteni. Žal nam vse preveč kakovostnih igralcev odhaja drugam.

Ivo Mlakar

ALPINIZEM

Zaradi izredno ugodnih razmer z malo snega in visokimi temperaturami je bilo decembra v slovenskih hribih rekordno število ponovitev. Naši alpinisti so plezali v Raduhi.

Mihev in Gradišnik sta 26. 12. preplezala prvo zimsko ponovitev Sončne smeri, ocena V+, 350 m. Dva

ŠTEVILNI MLADI PARTIZANOVCI

Vabila TVD Partizan Ravne za rekreativno vadbo v telovadnicah na DTK in Javorniku so očitno tudi za sezono 1987/88 zagotovila tistim, ki se s telovadci ukvarjajo, polne roke dela.

Se posebno živahno je ob ponedeljkih, ko vadijo predšolski otroci. Na DTK jih prihaja od 30 do 40, na Javornik pa tudi do 100. Vseh sposobnosti so, od tistih, ki komaj dobro racajo, do že pravih mojstrov telovadcev. Kot pravi ena izmed vadiateljic na DTK Franja Mlakar, otroci radi prihajajo in prav je, da prihajajo, saj se tako že zgodaj navadijo skrbeti za svoje telo. Zato je vadiatelj hudo, da jim ne morejo nuditi več. Ni namreč dovolj ne trenerjev ne športnih pripomočkov.

Ker pa starši, če gre za njihove malčke, ne skoparijo, pri Partizanu razmišljajo, da bi izvedli zbiralno akcijo za rekvizite.

H. M.

dni prej pa sta v Dolgem hrbtu v Kamniških poskušala preplezati Jernejev steber. Gre za moderno, ekstremno težko smer. Žal sta morala zaradi požleda v spodnjem delu stene obrniti. Ta smer je izredno oblegana, zaradi zahtevnih pogojev v steni pa še nima zimske ponovitve.

Štornik in Vezovnik sta v Veliki Raduhi preplezala prvo zimsko ponovitev Metine smeri, ocena V, 150 m. Najtežjo ponovitev pa sta opravila Krebs in Pori in sicer prvo zimsko ponovitev Igorjevega stebra v Veliki Raduhi, kar je sploh šele druga ponovitev Stebra; ocena VI A, 200 m.

Špiler, Motaln in Pušnik so v Lanežu preplezali Veselo grapo, ocena III, 150 m.

Janez Žalig

ŠAH

Končalo se je tekmovanje v II. slovenski šahovski ligi-vzhod, skupina B. Ekipa Fužinarja je v zadnjih treh kolih visoko izgubila v Celju s 5 : 1, na gostovanju v Krškem zanesljivo zmagala s 4 : 2, v zadnjem kolu pa so doma klonili proti favoriziranim Velenčanom s 4 : 2. Na koncu je Fužinar osvojil 5. mesto s 5 match točkami med osmimi ekipami. Glede na dolgoletno odsotnost s podobnih tekmovanj lahko letošnji nastop zadovoljivo ocenimo.

Prav tako se je končalo hitropotezno prvenstvo za pokal Fužinar '87. Na zadnjih turnirjih so se igralci razvrstili takole: 23. 11. je med 15

igralci zmagal Erjavc z 11,5 točke, pred Jožetom Kertom, Hrovatičem in Uršičem, vsi 10 točk. 5. mesto je zasedel Miran Kert z 9,5 točke.

Tudi 7. 12. se je zbralo 15 šahistov. Najboljši je bil Planinšek z 12,5 točke, 2. mesto je zasedel Vrečič z 11,5 in 3. Komarica z 11. Sledita Uršič 10 in Hrovatič 9,5 točke.

Na zadnjem, 22. turnirju, 21. 12. '87, je bil med 14 šahisti spet najbolj uspešen Planinšek z 10,5 točke, pred Šahinovičem (ŠK Črna) 10, Hrovatičem 10, ter Vrečičem in Uršičem, oba 9 točk.

Po neuradnih podatkih je prvenstvo kluba v letu 1987 osvojil Danilo Peruš z 245 točkami. Sledijo Zdravko Burjak z 230, Marko Vrečič 190, Mirko Hrovatič 159, Mario Uršič 148 in Andrej Erjavc s 117 točkami, in tako naprej.

M. V.

KOLEDAR HITROPOTEZNIH TURNIRJEV ZA POKAL FUŽINAR 1988

4. 22. 2. 1988	14. 29. 8. 1988
5. 7. 3. 1988	15. 12. 9. 1988
6. 21. 3. 1988	16. 26. 9. 1988
7. 11. 4. 1988	17. 10. 10. 1988
8. 25. 4. 1988	18. 24. 10. 1988
9. 9. 5. 1988	19. 7. 11. 1988
10. 30. 5. 1988	20. 21. 11. 1988
11. 13. 6. 1988	21. 5. 12. 1988
12. 27. 6. 1988	22. 19. 12. 1988
13. 11. 7. 1988	

Udeležite se turnirjev v čimvečjem številu!

ŠAHOVSKI KLUB »FUŽINAR«

Po metu

USPEŠNO GOBARSKO LETO

Lansko leto je bilo tako za organizirane kot druge gobarje uspešno, čeprav muhasto. Gobarska družina Samorastniki si je postavila obsežen in ambiciozen program, če ga primerjamo s tistimi iz prejšnjih let, in ga skoraj v celoti tudi izvedla. Novi program je temeljil na novem konceptu, ki je pokazal nekatere prednosti. Gre predvsem za srečanja v naravi, ki so determinacije in pikniki obenem in so se pokazale kot bolj privlačna oblika delovanja družine, čeprav niso bila vedno pretirano obiskana. Temu je delno vzrok tudi to, da so uveljavili šele prvo leto in da marsikdo kljub formalnemu obveščanju bista ne pozna. Tisti, ki so se jih udeleževali, so bili zadovoljni.

Delo družine je vodil upravni odbor, ki je imel 12 sej, na katerih se je predvsem dogovarjal o določitvi nalog posameznikom, tako svojim članom kot drugim, za izvršitev sprejete programa po posameznih postavkah in seveda o aktivnostih za pridobitev potrebnih finančnih sredstev, brez katerih nobeno društvo ne more obstajati in delovati, če ima vsaj kolikor toliko zahtevne programe. Zavzeto delovanje posameznih članov upravnega odbora je tudi dalo rezultate celotni aktivnosti družine. Gobarjenje in mikologija navsezadnje nista atraktivni pojem, ki bi sam po sebi pritegnil veliko število ljudi, čeprav simpatizirajo. Eno je individualna sprostitev in iskanje gob v gozdu, tudi prebranje literature, drugo pa je dejavnost v družini, za katero porabimo dosti časa in počnemo marsikaj, kar z osnovno dejavnostjo, ki naj bi bila naš hobi, včasih tudi nima direktne zveze.

Gobarska družina Samorastniki z Raven je letos organizirala in izvedla tudi letno skupščino Zveze gobarskih družin Slovenije, ki je bila v hotelu Peca v Mežici 23. maja. Skupščina se je udeležilo 36 delegatov iz 16 gobarskih družin in člani izvršilnega odbora Zveze gobarskih družin Slovenije. Prisotni so bili tudi gostje iz zamejstva, iz KPD Edinost iz Pliberka in od drugod.

Naša gobarska družina je aktivna in resna članica zveze. Računa na strokovno pomoč. Glede na svoj koncept dela pa ji veliko pomeni tudi to, da prek zveze dobi informacije o delu drugih družin v Sloveniji. Vzpostavili smo neposredne stike, dogovarjamo se za sodelovanje v prihodnje. Do sodelovanja pa je prišlo že v tem letu, ko je oktobra manjša skupina naših članov obiskala gobarsko družino v Sežani in bila njen gost. Takrat smo videli, da je Kras vendarle nekaj posebnega tudi s tega stališča, da Kraševci in Kraševke niso kar tako. Za drugo leto smo jih povabili na Korško, ki jim je povečini neznana. Obljubili so, da bodo prišli, pričakujemo pa, da se bodo srečanja številno udeležili naši člani. Računamo tudi

z drugimi oblikami sodelovanja z drugimi družinami, saj je Slovenija, kljub temu da je majhna, po svojih naravnih značilnostih zelo različna; naše gobarske družine pa so od Prekmurja do Ilirske Bistrice.

V začetku leta 1987 je gobarska družina na Ravnah organizirala tri predavanja. Teme so bile: Splošno o gobarski kulturi, O smislu gobarjenja ter Splošno o značilnostih gob ter posebno predavanje z naslovom Strupene gobe, posebej na temo Spomladanske gobe. Vsa predavanja so bila popestrena z barvnimi diapozitivi.

Enako kot prejšnja leta smo tudi v tem letu nadaljevali s ponedeljkovimi determinacijskimi večeri. Moramo pa reči, da so bili v poprečju slabo obiskani. Kot smo že omenili, so bolj privlačna srečanja v naravi, ki jih bomo tudi v bodoče spodbujali. Zanimivost letošnje sezone je bila, da vremenski pogoji niso bili takšni, da bi bila zagotovljena stalna in običajna rast posameznih gob, ki praviloma poženejo v določenem časovnem obdobju. Običajno je avgust suh mesec, najbolj neprimeren za rast gob. Letos pa se je zgodilo, da je po veliki ohladitvi in moči zadnje dni julija prišlo do prave ekspanzije vseh vrst gob v začetku avgusta.

Ob klasičnih, že tradicionalnih aktivnostih, smo izvedli tudi letni veliki piknik, s tem da smo ga prestavili od Koroske k lipam nad Sentanelom. Na tem prostoru mislimo nadaljevati tudi naslednja leta. Tako pri tem pikniku kot pri srečanjih v naravi smo imeli z vremenom izredno srečo, obratno pa veliko smolo s pripravo razstave v oktobru. Zaradi izredno slabih vremenskih razmer smo prvotno načrtovano razstavo dvakrat prestavljali, končno pa jo je organizirali 19. in 20. X. Neposredno pred tem se je vreme spremenilo, tako da so gobe bile in smo jih tudi lahko nabrali. Muhasto vreme pa nam je zagodilo toliko, da smo gobe za razstavo v nedeljo 18. oktobra nabirali v celodnevem dežju, kar kaže na velik entuziazem posameznih članov, za kar pa ponekod nimajo pravega posluha, češ da ne gre za družbeno koristno dejavnost. Razstava sama je bila s strokovnega vidika uspešna, saj je bilo determiniranih in razstavljenih 257 vrst gob, kar samo po sebi nekaj pove. Če izvezememo šolarje in dijake pa razstava ni bila zelo obiskana. Med razstavo so bila tudi predavanja z diapozitivi. Ob tem in že pred tem pa so nekateri člani gobarske družine v okviru naravoslovnih dni povedli učence in dijake v gozd. Spodbudno je, da imajo šole za to dejavnost vse več posluha. Bolj ali manj velja to za vse šole v občini, računamo pa, da bo dober zgled spodbudil tudi druge.

V drugi polovici novembra smo organizirali tudi že tradicionalno tretjo ekskurzijo na otok Krk v Malinsko. Tudi ta je bila uspešna, kot izlet pa zanimiva tako za člane kot druge, saj redko gremo na morje v jesenskem ali zimskem času. Z gobarskega vidika pa je teren v blagi klimi prav presenetljiv, tako da teh ekskurzij, če bo le mogoče, ne nameravamo opustiti. Kaj in kakšne gobe ter v kakšnih pogojih morda še rastejo tam, pa bomo morda spregovorili drugič.

Gobarska družina je z letno konferenco 18. decembra sklenila svojo dejavnost. Ocenili smo svoje delo in se dogovorili za nekatere usmeritve za naslednje leto. V glavnem naj bi dejavnosti ostale. Pri pripravi programa pa mora upravni odbor razmisliti o morebitnem drugem terminu za tedenske determinacije, o dorečenosti koncepta srečanj v naravi, o možnosti predstavitev letne razstave morda na Prevalje, o sodelovanju pri jesenskih srečanjih, ki jih uspešno organizira Turistično društvo Prevalje, in morda še kaj.

-deja

STANKO BOŽIČ

Globoko nas je pretresla vest, da te je smrt v cvetu mladosti iztrgala iz naše sredine. Med nas si prišel septembra 1985, leta in se ob podpori starejših sodelavcev kalil v mojstra svojega poklica — ključavničarja.

Odlikovala te je poštenost in delavnost, spoštoval si svoje so-

delavce. Zaradi teh odlik si bil tudi med nami spoštovan. Pogrešali bomo tvojo vedrino in mladost, kot smo jo pogrešali takrat, ko si bil na služenju vojnega roka. Samo takrat smo vedeli, da se boš zopet vrnil med nas.

Sedaj, ko se za vedno poslavljamo od tebe, tega kratkomalo ne moremo verjeti, da lahko smrt iztrga iz naše sredine takega mladega fanta. Tragična usoda se je spet enkrat poigrala in globoko prizadela naša čustva. Take čustvene rane se težko celijo, čas

jih ne izbriše nikoli, vendar smo tu nemočni.

Sodelavci temeljne organizacije Težki strojni deli Železarne Ravne se poslavljamo od tebe s težkim srcem. Globoko sočustvujemo s tvojimi najdražjimi ob tvoji prerani smrti, kakor tudi z drugimi, ki te spremljajo na tvoji zadnji poti.

Dragi Stanko, naj ti bo lahka slovenska zemlja!

VINKO PRIJANOVIČ

Prerano si odšel od nas valjarjev, med katerimi si živel in delal 32 let.

Mlad si prišel med nas, 21 let ti je bilo, ko si kot toliko tvojih rojakov poiskal delo in kruh na Ravnah. Vajen preizkušanj, ki jih prinaša življenje, si poprijel za trdo delo valjarja v stari valjarni. Se se spominjamo tvojih besed, ko si nas mlajše opominjal, da je delo danes vendarle lažje kot takrat, ko si začel ti.

Vsi, ki so delali s teboj na izmeni, so vedeli, da se nate lahko zanesejo. Nesebično si pomagal mlajšim z nasveti kako prav in marljivo delati. Resnično si bil med najbolj skromnimi in tihimi sodelavci, pri delu pa marljiv in vreden.

Nikoli pa nisi pozabil svojih brez in rodne kraja, vleklo te je vedno v Belo krajino. Za jesen življenja si hotel poskrbeti, skoraj zgotovljena hiša ostaja prazna. Ni ti bilo dano, da bi užival

sadove svojega dela, bolezen ti je pretrgala nit življenja.

S sodelavci in prijatelji si bil vedno iskren in pošten, rad si zapel pesem, ki je ne samo tebi, ampak tudi nam pomagala lajšati tegobe življenja. Prav zaradi tvoje vedrine in šaljivih spodbud, ki si jih izrekal, smo te imeli najraje.

Življenja in dela človeka, kot si bil ti, Vinko, preprosto ni mogoče ujeti v besede slovesa. Prav je tako, ker ostaja dosti več v naših mislih in srcih, predvsem tvoja skromnost, delavnost in vedrina.

Vinko! Slovo je težko zaradi dokončnosti, vendar bo spomin nate živel z nami. Izrekam globoko sožalje v imenu osnovne organizacije sindikata Valjarne vsem tvojim sorodnikom.

CIRIL BUDNA

DRAGI CIRIL!

Dovoli mi, da te nagovorim danes, na tem mestu — poslednjič, poslednjič sicer na glas pred vsemi tvojimi najdražjimi, pred prijatelji, znanci, sodelavci, krajanji. Pogovarjal se bom s teboj, vsi se bomo pogovarjali s teboj še naprej, vendar v mislih, tišini, v miru, saj bomo iskali tvoj nasvet, besedo, usmeritev.

Toliko let si bil naš — s srcem in telesom za delo, skrb, odgovornost in poštenost. Marljivo in

vestno si vsak dan prešteval, tehtal, meril in se jezil ter opozarjal na napake, površnost drugih. Vsaka minuta tvojega dela je dokazovala tvojo natančnost pri opravljanju dela skladiščnika repromateriala v naši tovarni. Vsaka taista minuta je izpričevala tvojo pripadnost kolektivu, saj sta ti bili besedi brezbržnost in neprimeren odnos do dela vedno tuji. Dokazal si, da ti je delo in skrb za družino glavni smisel in cilj v življenju, saj si se v trenutku, ko ti zdravstveno stanje praktično ni več dopuščalo opravljanja tako težkega in zahtevnega dela, vendar odločil, da do konca nočeš živeti brez dela, zato si prevzel polovični delovni čas. Mogoče je bil to le prehud napor zate, in bolezen te ni ni hotela zapustiti, nasprotno.

Ciril, moram ti povedati še to — sodelavci smo te poznali kot človeka, ki pozna tudi šalo, tudi dobro voljo in veselje. Vedeli smo in vemo, da si bil neizmerno ljubitelj narave, sprehodov, občudovalec in obiskovalec planin. Tvoje oko se je ujelo z modrino neba, z lepoto naših planin, v katerih objemu si tudi našel svoj počitek in pokoj.

Naj ti bo lahka zemlja domača! Ženi, hčerkama in sinu izrekam v imenu kolektiva Kovinarstva iskreno sožalje.

Pravljica

Kadrovska gibanja

od 21. 12. 1987 do 20. 1. 1988

Dne 20. 1. 1988 je bilo v železarni zaposlenih 6967 delavcev ali 15 manj kot v decembru, saj je bilo konec leta 1987 zaposlenih 6982 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Štefančič Peter, talilec — iz JLA.

JEKLOLIVARNA — Pogorevc Branko, modelni mizar — iz JLA; Debeljak Tomo, kalupar, Vrenčur Slavko, livar, Miklin Damir, Ameršek Izotok, NK delavca, Lesničar Matjaž, avtomehaničar, Hribnik Marko, NK delavec — vsi iz tozda Jeklarna; Perić Božo, voznik, Strigl Igor, kalupar, Petrej Ivan, monter, Štefič Venčeslav, Kovačič Zeljko, NK delavca — vsi iz tozda Vmetarna.

VALJARNA — Čebulj Franc, Bilic Šefkija, NK delavca, Gorenšek Matej, kmetovalec — vsi iz JLA; Kuzma Srečko, NK delavec — iz tozda Jeklolarne.

KOVACNICA — Todorović Vinko, NK delavec, Tretjak Zdravko, kovač — iz JLA.

JEKLOVLEK — Bajo Dragan, strugar — iz JLA.

TEŽKI STROJNI DELI — Rotovnik Robert in Sterkuš Dragoslav, mehanika obd. strojev — iz JLA; Škorjanec Branimir, NK delavec — iz tozda Jeklarna.

PNEVMATIČNI STROJI — Kaker Albin, ključavničar, Aldžić Izet, strugar — iz JLA; Jevšnikar Darko, dipl. inž. strojništva — pripravnik, iz šole.

KOVINARSTVO — Vrtnak Edvard, strojni tehnik — iz druge DO. **PII** — Lukan Olga, dipl. ekonomistka — pripravnica.

RPT — Gabor Marija, dipl. inž. metalurgije — pripravnica, iz šole.

KOMERCIALA — Sterže Peter, metalurški tehnik — iz tozda Kovačnica; Gmajnar Jožica, NK delavca — iz tozda Jeklolarne.

DRUŽBENI STANDARD — Gostenčnik Janez, kmetovalec — iz druge DO; Kališnik Jožica, NK delavca — iz tozda Jeklolarne.

GOSPODARJENJE — Kotnik Rosanda, dipl. inž. strojništva — pripravnik, iz šole.

KSZ — Kseneman Greta, gimnaz. maturantka — iz tozda RPT; Grobelnik Janko, ključavničar — iz tozda Valjarna.

PFS — Perovnik Erika, ekonomistka — pripravnica, iz šole.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Školnik Ervin, priprava za litje jekla — izključen; Debeljak Tomo, Vrenčur Slavko, Miklin Damir, Ameršek Izotok, Lesničar Matjaž, Hribnik Marko, priprava za litje — vsi v TOZD Jeklolarne; Škorjanec Branimir, priprava za litje — v TOZD TSD.

JEKLOLIVARNA — Smrečnik Vincenc, kalilec — samovoljno; Lauk Vladimir, delavec na torni žagi — poklicna rehabilitacija; Kališnik Jožica, brusilka na SBS — v TOZD Družbeni standard; Gmajnar Jožica, izdelava mask — v TOZD Komerciala; Kuzma Srečko, topilec — v TOZD Valjarna.

VALJARNA — Bandalo Franc, valjavec — poklicna rehabilitacija; Prisljan Branko, odpremlnik izdelkov — v JLA; Prijanović Vincencij, valjavec — umrl; Grobelnik Janko, menjalec valjev in armatur — v delovno skupnost KSZ.

KOVACNICA — Strmšek Franc, čistilec polizdelkov — potek delovnega razmerja za določen čas; Koren Danilo, čistilec polizdelkov — izključen; Gostenčnik Janko, pomočnik krčileca — v JLA; Ošlak Mihael, vodja fazne kontrole — starostno upokojen; Sterže Peter, delovodja toplotne obdelave — v TOZD Komerciala.

TEŽKI STROJNI DELI — Božič Stanko, monter — umrl; Ferarič Irena, čistilka — potek delovnega razmerja za določen čas.

PNEVMATIČNI STROJI — Virag Robert, vrtalec — v JLA; Ravlan Mirko, monter — odpoved delavca.

VZMETARNA — Kovačič Zeljko, Strigl Igor, Perić Božo, nalaganci nap. peči, Štefič Venčeslav, brusilec koncev listov, Petrej Ivan, rezalec vzmetnih listov — vsi v TOZD Jeklolarne.

ENERGIJA — Marošek Aleksander, ključavničar — v JLA.

ETS — Erženičnik Bojan, obr. električar — mirovanje pravic; Polajner Tomislav, instrumentalec — v JLA.

SGV — Šumnik Peter, ključavničar — poklicna rehabilitacija; Oder Martin, ključavničar — mirovanje pravic; Čapelnik Mirko, ključavničar — v JLA.

TRO — Drakšič Andreja, brusilka — poklicna rehabilitacija.

PII — Kert Jože, dipl. inž., vodja odd. za izvajanje investicij — starostno upokojen.

RPT — Vetter Hubert, inž. za kvalitete pogoje — starostno upokojen; Kseneman Greta, čistilka — v delovno skupnost KSZ.

KOMERCIALA — Krajnc Mirko, nabavni operativac — sporazumno; Matković Ivan, prodajni zastopnik — starostno upokojen; Srebre Bojan, skladiščni delavec — v JLA.

DRUŽBENI STANDARD — Legner Nataša, blagajničarka — sporazumno.

KSZ — Vališer Vlado, vodja odd. za požarno varnost — starostno upokojen.

MONTER — Fras Franc, viličarist, Rutnik Adolf, čistilec — starostno upokojena.

KOVINARSTVO — Budna Ciril, skladiščnik materiala — umrl.

Kadrovska služba

ZAHVALE

Ob boleči izgubi naše najdražje žene, mame, babice, tačče in sestre
Marije Volf

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom na Trgu svobode 16 in Ob Suhi 1 za izkazano pomoč in izrečeno sožalje v najtežjih trenutkih ter za darovano cvetje. Iskrena hvala sodelavcem ad-justaže tozda Valjarna za denarno pomoč, sodelavcem srednje tehnične šole Maršala Tita iz Celja za darovano cvetje. Hvala č. g. župniku za poslovlilne besede, pevcem za žalostinke in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Ob smrti

Vinka Prijanoviča

se za pomoč in sočustvovanje toplo zahvaljujemo TOZD Valjarna in RPT, sodelavcem in znancem za udeležbo na pogrebu, za darovano cvetje in govor na grobu.

Bratje z družinami in Jože

Ob mnogo prerani tragični smrti našega draga

Stanka Božiča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga tako množično spremljali na njegovi zadnji poti in nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo sosedom, sodelavcem tozda TSD, g. župniku, Pihalnemu orkestru ravninskih železarjev, ter krajanom in mladini Strojnske Reke.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in bo ostal v našem spominu.

Zalujoči: oče, mati, sestra, brat in drugo sorodstvo

Ob smrti draga moža, očeta in dedka

Ludvika Kokala

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, vsem sosedom, Pihalnemu orkestru ravninskih železarjev, pevskemu zboru Fužinar in Zvezi borcev. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred in tolažilne besede ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob mnogo prerani izgubi našega draga

Antona Hrvackega

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo delavkam in delavcem tozda Pnevmatični stroji in končni kontroli.

Vsi njegovi

Ob smrti

Helene Krauberger

se zahvaljujemo pevskima zboroma, ki sta jo z žalostinkami pospremila na njeni zadnji poti.

Hčerki Betka in Sonja z družino

Ob izgubi drage mame, babice in prababice

Angele Goričane

se zahvaljujem bližnjim sodelavcem iz tozov RPT in KK za denar in izraze sožalja.

Zalujoča hčerka Štefka z družino

Ob boleči izgubi

Marije Pšeničnik

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji izkazali zadnjo čast in jo v takem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala g. župniku za obred, govorniku in Pihalnemu orkestru ravninskih železarjev ter vsem, ki ste ji darovali cvetje, nam izrazili sožalje in nam pomagali v težkih trenutkih.

Zalujoči: mož Franc, hčerka Marjana in sin Boško z družino

Ob boleči izgubi draga moža, očeta in dedja

Aloja Belaja

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Hvala govorniku, pevcem, godbi in gospodu župniku za opravljeni obred.

Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in cenili ter ga ohranili v spominu.

Zalujoča žena Jožica, sin Silvo in hčerka Marjeta z družinami ter drugimi sorodniki

Ob tragični smrti moje žene Betke se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem, znancem in sosedom, ki so mi v teh težkih dneh stali ob strani, kakor tudi vsem, ki so darovali cvetje in jo na njeni zadnji poti spremljali k preranemu grobu.

Zahvalim se tudi g. župniku za obred ter pevcem DU Prevalje, ki so ji v slovo zapeli lepe slovenske pesmi.

Zalujoči: mož Štefan Košak ter drugi sorodniki

Ob boleči izgubi draga moža, očeta in dedka

Franca Greinerja

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, posebej internemu oddelku bolnišnice v Slovenj Gradcu, Gasilskemu društvu Ravne, OOS PE DREN, sosedom, pevcem, Pihalnemu orkestru ravninskih železarjev in g. župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Tončka, hčerke Danica, Olga in Dragica, ter sinova Marjan in Bojan z družinami

Ob boleči izgubi drage žene, mame in babice

Ane Brložnik

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob težkih trenutkih pomagali in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno bi se radi zahvalili internemu oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, pevcem ter g. kaplanu za opravljeni obred.

Vsi njeni

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem za izkazano pozornost. Hvala za darila in prijetno sodelovanje.

Oddelku za ponudbe v RPT želim še nadalje uspešno delo.

Hubert Vetter

Sodelavcem mini livarne se najlepše zahvaljujem za darilo in izkazano pozornost ob odhodu v pokoj.

Helena Golobinec

Dejavnost Društva upokojencev Ravne

NOVOLETNA POGOSTITEV V DOMU UPOKOJENCEV NA RAVNAH

V torek pred novim letom je novi dom upokojencev na Ravnah odprl svoja vrata prvič tudi v gostinske prostore. Povsod je postalo živo kot v mravljišču. Dan je bil prekrasen, sončen, brez poledice, ki je pogosta v tem letnem času. Bil je kot naroden za pogostitev nad 75 let starih članov. Udeleženci so si z zanimanjem ogledovali vse prostore doma, ki je seveda vse kaj drugega kot dva ozka prostora v točilnici starega doma in eno vse-namensko sobo. Da je novi dom lep, je bila splošna ocena navzočih. Udeležencev pogostitve brez gostov je bilo okrog 180. Že to nam govori o veliki pridobitvi upokojencev na Ravnah. Prireditve so podprle vse krajevne skupnosti s področja delovanja društva in poslale tudi svoje predstavnike.

Po ogledu doma, obdaritvi in aperitivu so se udeleženci začeli nameščati po prostorih doma, malo po poznanstvih v večje ali manjše omizje, kar je bilo možno zaradi različnih kombinacij sedežev in miz. To je bilo poleg vremena drugo presenečenje dneva. Nastalo je prijetno vzdušje, zažvenketal je kozarček, skratka, zašumelo je v domu in na hodnikih. Preden so nastopili s krajšim programom učenci domače

glasbene šole, je zbranim spregovoril v imenu društva tov. Slavič. Na kratko je omenil več problemov, ki zanimajo starejšo generacijo. Tako je tudi naš dom pridobitev socialističnega razvoja. Ravne so pojem novo nastale skupnosti, ki je na novo prestrojila stari fužinarski kraj v moderno naselje brez barak in blatnih cest. Naša skrb mora biti še bolj usmerjena v lajšanje tegob tretje življenjske dobe, predvsem torej za zdravje, varnost v prometu in odnos mladega rodu in javnih služb do starejših. Tudi odvzema ene pokojnine ni pozabil omeniti. To je bil prej in pozneje najpogostejši pogovor navzočih. Po govoru so gojenke glasbene šole občuteno izvedle pripravljeni program. Sledile so še recitacije in zaželeli so si mnogo sreče v letu 1988.

Pogostitev v novem domu upokojencev je pomenila velik napredek v možnostih družabnega življenja na Ravnah. Društvo ima sedaj res vse možnosti za delo, je bila enodušna sodba vseh. Seveda smo si obljubili, da se bomo v bodoče videvali v teh naših prostorih. Pozabili pa nismo prizadevnosti vodstva društva, železarne in krajevnih delavnikov, za kar jim naj še ob tej priliki izrečemo zahvalo.

RAZSTAVA ROČNIH IZDELKOV ČLANOV DU RAVNE NA KOROŠKEM

V prednovoletnih dnevih je aktiv članic, ki razvija domače dejavnosti, priredil v novem domu upokojencev razstavo ročnih del. Tako so po daljšem času zopet oživili tradicijo pregleda svoje dejavnosti vsaj enkrat na leto. Izziv za to so bile seveda tudi nove možnosti za takšen prikaz, saj takšna prireditev zahteva pri-

merne prostore in ostale pogoje. To je na Ravnah za upokojence sedaj možno. Obiskovalcem prireditve so pokazali čez 250 pletenih izdelkov, od gobelinov do čipk in lesenih izdelkov moških udeležencev. Mnogo izdelkov je bilo, sodeč po obliki in izvedbi, visoko kvalitetnih. Nekaj je bilo med njimi takih, ki bi ne delali

Pust je tu

sramote njihovim ustvarjalcem zaradi pristnosti tudi na elitnih prireditvah. Zanimivo je pri tem, da so organizatorke uspele pritegniti tudi moške člane društva k razstavljanju njihovih konjičkov, za kar jih naj posebej pohvalimo. Po svoje so k uspehu prireditve prispevali tudi lepi prostori doma kot priložnostni ambient razstavljenih okrasnih predmetov in praktičnih delov garderobe.

Uvodni razgovor ob otvoritvi razstave se je sukal okrog novega doma, v katerem je bila to

prva taka prireditev, o delu sekcije, delu društva in zveze v Ljubljani. Precej pozornosti je bilo namenjeno tudi malo prej razglašenemu odvzemu ene pokojnine, za kar so udeleženci otvoritve menili, da je v neskladju s proglašeni načeli zakona in ustave. Besedam govornika je sledil spontan protest.

Razstava je vzbudila veliko zanimanje na Ravnah in okolici. Skupinsko so si jo ogledale celo članice iz Mežice in Črne.

Jože Slavič

OBRAMBNI DAN V TOZDU VALJARNA

Lani je bil v tozdu Valjarna iz izobraževalnega programa SLO in DS obrambni dan izveden nekoliko drugače kot leta prej. Komite za SLO in DS tozda Valjarna je na podlagi razprav, zapisnikov in ocen ugotovil, da je pri organizaciji tega dneva leta nazaj imel težave zaradi rokov in udeležbe, ki so jih povzročili štirinamenski ciklus dela in delavci vozači, ki jih je v tem tozdu precej.

Veliko število zaposlenih je terjalo tudi velike organizacijske priprave, potem pa ni bilo pričakovane udeležbe. Zato je bilo precej kritike in slabe volje pri organizatorjih.

Da ne bi ponavljali stare napake, je komite za SLO in DS tozda Valjarna sklenil, da priredi obrambni dan v obliki predavanja. Vsebinska je bila ABH zaščita — praktični preizkus znanja uporabe zaščitne maske, razlaga vsebine in uporaba dekontaminacijskega kompleta ter požarno varnostna zaščita.

Predavanje je bilo izvedeno v štirih ciklih, udeležilo se ga je 406 zaposlenih. Predavali so komandant občinskega štaba za TO Mile Blagojevič in predstavnika poklicnih gasilcev Železarne Ravne.

Udeleženci so tak obrambni dan ocenili zelo dobro, zato v tozdu menimo, da smo s tako obliko dosegli pričakovano večjo udeležbo, večji posluš ter boljšo informiranost.

Stefan Glavica

KONČNO POKRITA KOLESARNICA?!

Delavci — kolesarji že vrsto let prosijo, da bi pri železarni zgradili kolesarnico. Na oddelku za informiranje smo pred začetkom vsake sezone sprejemali prošnje, pritožbe, izlive jeze in ogorčenja, ker se v zvezi s tem nič ne premakne, in jih posredovali vodilnim železarne, da bi le ugodili zahtevam in potrebam kolesarjev. Reči je treba, da smo dobili že kar precej obljub, tudi povsem konkretnih. Kolesarnice kljub temu doslej še nismo dočakali. Navsezadnje pa se nam je le ponudila priložnost, da prehitimo in preprečimo klice na pragu nove kolesarske sezone. Odkrili smo namreč, da je neznani imetnik kolesa, (iz)našel prostor zanj v kleti uprave, v bivši kuhinji (da je to res, priča navzoči štedilnik).

M. P.

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Milan Božinovski, Alojz Janežič, Silvo Jaš, Marjan Kolar, Brane Zerdoner.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel.: 861 131, int. 6304 in 6753

Tiska: CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, H. Merkač, M. Potočnik, kadrovska služba in arhiv Informativnega fužinarja.